

JAARVERSLAG 2005

PAX CHRISTI

pax
christi

JAARVERSLAG 2005

PAX CHRISTI

PAX CHRISTI WIE WE ZIJN, WAARVOOR WE STAAN

Wij zijn

een onafhankelijke beweging in Nederland en conflictgebieden en maken als autonome sectie deel uit van Pax Christi Internationaal, de internationale vredesbeweging in vijftig landen met 60.000 leden.

Wij willen

stem geven aan de hoop op vrede, samenwerken aan verzoening, vrede en gerechtigheid en bijdragen aan de vestiging van een internationale rechtsorde. Dat is onze missie.

Wij streven

naar demilitarisering en oplossing van conflicten, versterking van democratie en internationaal recht en opbouw van vrede. Dat is onze kerndoelstelling.

Wij werken

door beïnvloeding van beleid, door preventie en oplossing van conflicten, door versterking van de capaciteiten van onze partners, door de opbouw van vrede en door het profileren van onze missie en verbreden en mobiliseren van onze achterban. Dat zijn onze interventiestrategieën.

Wij focussen

ons werk op vier thema's: veiligheid en ontwapening; economische dimensies van conflicten; mensenrechten, vrije media en democratie; en lokale vredesinitiatieven.

Wij opereren

in 19 landen in de Hoorn van Afrika en het Grote Merengebied, Latijns-Amerika, Midden-Oosten, Zuidoost-Europa en de Kaukasus en mobiliseren daarvoor morele, politieke en financiële steun in eigen samenleving.

Wij spelen

een rol als actor die politieke veranderingsprocessen aanjaagt, als netwerker en makelaar die mensen met elkaar verbindt en als partner in ontwikkeling die partnerorganisaties ondersteunt met kennis en materiële bijdragen.

Wij kiezen

met het IKV, onze meest nabije vredesorganisatie, voor een verregaande vorm van samenwerking. Eind 2006 is er één directie en één raad van toezicht.

Wij werken

samen met Pax Christi Internationaal, onze internationale koepelorganisatie, en Cordaid, onze strategische samenwerkingspartner. Maar ook met vele andere ontwikkelingsorganisaties, maatschappelijke organisaties, nationale en gemeentelijke overheden, ondernemingen en kerken.

Wij geloven

dat vrede mogelijk is en laten ons daarbij inspireren door de katholieke gemeenschap waarin wij wortelen en de oecumenische oriëntatie en interreligieuze samenwerking die Pax Christi kenmerkt. Vrede is immers een opdracht aan ons allen.

Wij laten

ons leiden door onze centrale waarde: solidariteit met de slachtoffers van geweld en de dragers van vredesinitiatieven. Wij beschouwen deze waardeoriëntatie als de uiterste maatstaf voor kwaliteit.

Wij verantwoorden

ons aan onze stakeholders: onze partnerorganisaties in de landen waar Pax Christi werkt, onze achterban in Nederland, onze donoren en onze betaalde en vrijwillige medewerkers.

Wij verankeren

kwaliteit in onze werkprocessen, voeren het CBF-keurmerk en houden ons aan de Richtlijn Verslaggeving Fondswervende Instellingen. Onze jaarrekeningen hebben uiteraard een accountantsgoedkeuring. Wij zijn lid van de branchevereniging Partos.

INHOUD

Voorwoord	8
Organisatie in beweging	10
Afrika	16
DR Congo	17
Ethiopië	18
Soedan	19
Flory Kayembe *	21
De Balkan	22
Servië en Montenegro	24
Kosovo	24
Macedonië	26
Cesar Villanueva *	27
Latijns-Amerika	28
Colombia	29
Cuba	31
Luis Romero *	33
Midden-Oosten	34
Libanon	35
Syrië	36
Palestijnse vluchtelingen	36
Betrokkenheid in Nederland	39
Mahmoud Daoud El Ali *	41
Grenzenloze thema's	42
Veiligheid en ontwapening	43
Economische dimensies van conflicten	47
Lokale vredesinitiatieven	49
Mensenrechten, vrije media en democratie	52
Romano Longole Longok *	53
Het vredeswerk binnen Nederland	54
Paul Yugusuk *	59
Organisatie en medewerkers	60
Geconsolideerde Jaarrekening 2005	66
Bijlagen	79
Partnerorganisaties	79
Besturen en medewerkers	80

* Een aantal bijzondere vredeswerkers uit verschillende landen was in 2005 te gast op de internationale conferentie 'Security When the State Fails' van Pax Christi in de Grote Kerk in Den Haag. Met grote overgave zetten zij zich in voor vrede en gerechtigheid in hun eigen omgeving. Uiteraard voelt Pax Christi grote verbondenheid met deze mensen. Zes van van hen komen uitgebreid aan het woord in dit jaarverslag.

VOORWOORD

Internationale samenwerking veronderstelt dialoog. Dialoog tussen landen met hun verschillende politieke visies en belangen. Dialoog tussen culturen met hun verscheidenheid aan waardenoriëntaties. Dialoog tussen mensen onderling met verschillende etnische en religieuze achtergronden.

Internationale samenwerking is zo complex vanwege de politieke en culturele verscheidenheid en de daarmee verbonden veelheid van, soms tegenstrijdige, verwachtingen en belangen. Misschien verklaart dat waarom de internationale gemeenschap zo moeizaam tot een gemeenschappelijke agenda op basis van gedeelde algemene belangen komt. En als er al een gemeenschappelijke agenda is, dan blijft de uitvoering ervan vaak ver achter bij de ambities.

Zo is er van de plechtige belofte van de kernwapenstaten om in het kader van het Non-proliferatieverdrag over te gaan tot nucleaire ontwapening maar weinig terecht gekomen. En ook de ambitieuze *Millennium Development Goals*, de ontwikkelingsdoelen op gebied van onder meer honger, onderwijs, schoon drinkwater, waarmee de internationale gemeenschap zich heeft verbonden, dreigen in het slop te raken, eenvoudigweg omdat de politieke wil ontbreekt. Het voortduren van oorlogsdreiging en de armoede-catastrofe komt niet voort uit overmacht maar uit onwil. En dat is een moreel schandaal.

Internationale samenwerking veronderstelt politieke bereidheid tot dialoog, maar deze bereidheid lijkt onvoldoende aanwezig. Dialoog die politieke verschillen en culturele verscheidenheid wil overbruggen, moet aan drie voorwaarden voldoen.

In de eerste plaats is er een vermogen tot zelfkritiek van belang. Niemand, geen gemeenschap, geen land, geen religie en geen cultuur kan aanspraak maken op het bezit van absolute waarheid, of op de juiste interpretatie ervan. Geen cultuur, ook niet als deze over de absolute meerderheid beschikt, heeft de waarheid in pacht of kan superioriteit claimen. Het vermogen tot zelfkritiek in de dialoog tussen landen en culturen heeft een wederzijds karakter. Zelfkritiek begint bij jezelf maar mag ook van de ander verwacht worden.

In de tweede plaats veronderstelt internationale samenwerking een openheid voor de positieve kanten van andere culturen en religies. De verscheidenheid van landen en culturen verdraagt geen eenzijdige integratie van de ene cultuur in de ander. In plaats daarvan moeten alle culturen in de samenleving kunnen 'participeren' en openstaan voor elkaar en voor hun positieve bijdrage aan het algemeen goed, het *common good*.

In de derde plaats moet internationale samenwerking gebaseerd zijn op het besef dat het algemeen goed niet enkel de optelsom van nationale belangen kan zijn. Als de internationale gemeenschap inderdaad een gemeenschap wil zijn, dan veronderstelt dat ook een

bereidheid de menselijke waardigheid te respecteren en het algemeen goed na te streven dat alle particuliere belangen overstijgt. Internationale samenwerking moet zijn gebaseerd op het recht en de plicht te participeren en op de solidariteit op basis waarvan eigen belangen en ambities worden opgeofferd voor het algemeen goed, voor vrede en rechtvaardigheid in het bijzonder voor hen die nu zijn gemarginaliseerd.

Op internationaal politiek niveau vormt de neiging tot 'renationalisatie' een regelrechte bedreiging voor het *algemeen goed*, voor de inzet om te komen tot nucleaire ontwapening en de realisering van de *Millennium Development Goals*. Maar ook in onze eigen samenleving en politiek lijkt er een tekort te bestaan aan zelfkritiek, aan participatie en aan zorg voor het algemeen goed.

Internationale samenwerking vergt dialoog. Dialoog tussen religies en culturen, tussen landen en burgers is geen doel in zich zelf maar een instrument, een weg naar vrede en rechtvaardigheid.

Pax Christi wil in alle bescheidenheid bijdragen aan deze dialoog. In landen die gebukt gaan onder geweld en repressie of moeizaam op weg zijn in een proces van verzoening en herstel van geschonden verhoudingen. Maar ook in onze eigen samenleving. Want zo lang het moreel schandaal van armoede en oorlogsgeweld voortduurt, is het van belang te participeren in vredeswerk en te investeren in solidariteit. Als dialoog de weg vormt naar vrede en rechtvaardigheid, dan laat dit jaarverslag zich lezen als een reisverslag van een vredesbeweging op weg.

+ A.H. van Luyn s.d.b.
President Pax Christi

Dr. Th. H.J. Stoelinga
Voorzitter Raad van Toezicht Pax Christi

Inleiding

ORGANISATIE IN BEWEGING

Terrorisme, burgeroorlogen, een vloedgolf van kleine wapens, nucleaire dreiging en mensenrechten die met voeten worden getreden. Het internationale klimaat kent vele bedreigingen. Gelukkig roepen die een steeds sterkere tegenstroom op. Burgers uit allerlei landen, vredesbewegingen, mensenrechtenorganisaties en VN-afdelingen zetten zich in om een positieve bijdrage te leveren aan een betere wereld met minder dreiging. Pax Christi Nederland juicht die ontwikkeling van harte toe en werkt waar mogelijk samen met dit veelkleurige lint van vredespromotors.

De internationale gemeenschap zoekt sinds 11 september 2001 naar een nieuw balans tussen veiligheid, respect voor mensenrechten, rechtvaardige ontwikkeling en de strijd tegen terrorisme. Wij kunnen constateren dat er een groeiende spanning is tussen het garanderen van veiligheid enerzijds en mensenrechten en ontwikkeling anderzijds. Dat komt duidelijk naar voren in de groeiende kritiek van mensenrechtenorganisaties op onderdelen van anti-terrorismewetgeving, op detenties zonder berechting en de behandeling van gevangenen. Ook van de kant van ontwikkelingsorganisaties is er zorg over de inzet van ontwikkelingssamenwerking als een instrument binnen een bredere veiligheidspolitiek en de groeiende betrokkenheid van militairen bij humanitaire noodhulp en wederopbouwactiviteiten.

Visie op veiligheid

Tegen deze achtergrond dringen zich veel vragen op die te maken hebben met onze visie op veiligheid. Hoe moeten we veiligheid definiëren? Wat bepaalt ons gevoel van veiligheid? Welke bedreigingen van veiligheid zijn er? Hoe moeten we daaraan het hoofd bieden en over wiens veiligheid gaat het eigenlijk?

In het staatsrechtelijke denken over veiligheid staat het verdedigen van de staat en zijn inwoners tegen de agressie van buitenaf centraal. Maar naast die staatsveiligheid is in de jaren negentig een nieuw veiligheidsconcept gelanceerd: *human security*. Dat neemt individuele burgers en gemeenschappen waarin zij leven eerder als uitgangspunt dan staten. Bovendien benadert dit concept veiligheid van burgers als een integraal onderdeel van internationale vrede en veiligheid en erkent het dat de veiligheid van staten essentieel maar niet voldoende is om de veiligheid en het welzijn van mensen te garanderen. Verder richt het zich op bedreigingen van burgers en gemeenschappen die zowel een militaire als een niet militaire oorsprong hebben. En beschouwt het veiligheid als een continuüm dat begint bij de preventie van conflicten en ook deëscalatie en oplossing van conflicten en opbouw van vrede omvat.

De secretaris-generaal van de VN heeft de *human security* aanpak omarmd in zijn rapport *In larger freedom: towards development, security and human rights for all*. Sinds 11 september 2001 staat echter in de internationale politiek niet de *human security* voor alle wereldburgers in het brandpunt van de aandacht, maar de eigen *homeland security*, en daarmee in versterkte mate de *state security*. Tijdens de VN-top van 2005 stond de vraag wiens veiligheid bescherming verdient centraal. De wereldleiders

hebben deze vraag niet beantwoord. Het is duidelijk dat het belang van eigen veiligheid en het recht die buiten anderen om te beschermen met name voor de VS belangrijker is dan de *human security* voor alle burgers en gemeenschappen.

WEZENLIJKE VRAGEN

Het zal duidelijk zijn dat Pax Christi zich baseert op *human security* zonder daarbij de *state security* te veronachtzamen. De veiligheid van de staat is immers onlosmakelijk verbonden met de veiligheid van burgers. Toch is het niet uitgesloten dat een groeiende spanning ontstaat tussen de veiligheidsbelangen van staten, in het bijzonder de politieke en economische grootmachten, en de veiligheidsbelangen van burgers en gemeenschappen. Juist dan is het belangrijk de vraag te stellen: over wiens veiligheid hebben wij het? Welke bedreigingen zijn er? Welke prioriteiten zijn van belang? Welke middelen zijn geoorloofd?

Dat zijn vragen die een organisatie als Pax Christi vanuit haar missie behoort te stellen als een bijdrage aan de democratisering van het veiligheidsbeleid. De inspanning van Pax Christi en tal van andere organisaties is niet tevergeefs. De VN stelt in haar *human security* report over 2005, dat ze sinds het eind van de jaren tachtig heeft meegeholpen aan een enorme toename van activiteiten op gebied van conflictmanagement, conflictpreventie en post-conflictvredesopbouw.

"De Wereldbank, donorlanden, een aantal regionale veiligheidsorganisatie en letterlijk duizenden NGO's hebben bijgedragen aan de VN-activiteiten en hebben onafhankelijk een rol gespeeld op gebied van preventie en vredesopbouw".

Strategisch venster

In 2005 hebben wij, vooruitlopend op de opstelling van een nieuw strategisch meerjarenplan voor de jaren 2007-2010, ons 'mission statement' breed bediscussieerd en opnieuw geformuleerd. Het 'mission statement' waarin Pax Christi haar identiteit, missie en centrale waarden vastlegt, vormt als het ware ons strategisch venster op de wereld en brengt dat tegelijkertijd in verbinding met de bronnen waardoor wij ons laten inspireren. In eerdere perioden spraken Pax Christi documenten dikwijls over de drieslag van 'studie, actie en gebed'. In termen van vandaag willen we het verwerven en toepassen van kennis, het ontwikkelen van passende handelingsperspectieven ter wille van ons draagvlak en de bezinning op onze eigen vredesspiritualiteit opnieuw in deze voor onze beweging vitale driehoek samenbrengen.

Gezamenlijk moeten de drie elementen onze kijk en benadering en daarmee ook onze strategie bepalen. Wij baseren ons daarbij op een lange traditie van vredeswerk, zoals die in de katholieke kerk tot ontwikkeling is gekomen. En samen met andere en nieuwe ervaringen bepalend is geworden voor de identiteit van Pax Christi en haar medewerkers; nu en in de toekomst.

VREDESSPIRITUALITEIT IN PRAKTIJK

In zogenaamde blokweken voor alle medewerkers wordt met regelmaat het gesprek over onze missie en identiteit gevoerd. In 2005 vond in deze context een gesprek plaats met twee oud-Pax Christi bestuurders over plaats en betekenis van onze vredesspiritualiteit in de jaren dat zij een stempel op de discussies en activiteiten drukten.

De bijeenkomst maakte duidelijk, dat het werk van toen en nu nog steeds via dezelfde brug verloopt; medewerkers van Pax Christi komen telkens in andere conflictgebieden en ontmoeten steeds weer nieuwe mensen en groepen. Maar de behoefte aan hen effectief dienstbaar te zijn, vermengt zich altijd met ervaringen van onmacht en confrontaties die ons op de bescheidenheid van onze eigen rol kunnen drukken. Het volhouden van je presentie in uitzichtloze situaties kan zo soms zelfs een doel op zich worden. Pax Christi hecht eraan dat haar medewerkers die ervaringen met elkaar en hun partners kunnen delen. In dit verband zoeken wij ook de betrokkenheid en steun van onze achterban. Voorbeelden vormen de Solidariteitspelgrimage naar Betlehem in 2004, waarvan is besloten die met Kerstmis 2006 opnieuw te organiseren en de jaarlijkse Adventstocht of kerstwandeling in samenwerking met de KRO en andere partners.

Nieuwe strategieën

BELEIDSONTWIKKELING

Veel conflictlanden zitten gevangen in een vicieuze cirkel waarin geweld en armoede elkaar in een cynische wurggreep houden. Zoals voorgenomen heeft de Ledenraad van Pax Christi het initiatief genomen voor een beleidsnotitie op het gebied van veiligheid en ontwikkeling en de positie van Pax Christi daarin. Een commissie onder voorzitterschap van Cees Homan bereidt deze notitie voor. Het rapport focust daarbij onder meer in op de rol van militairen, die samen met hulpverleners optrekken in conflictgebieden om rust, stabiliteit en ontwikkeling te brengen. Het rapport wordt in 2006 gepubliceerd. Daarnaast hebben we met Cordaid overlegd om tot een grotere integratie van beleidsinterventies in Soedan te komen. De gesprekken vormen de opmaat voor een nieuwe strategische samenwerkingsovereenkomst tussen Cordaid en Pax Christi voor de periode 2007-2010.

CONFLICTBEMIDDELING

In 2005 heeft Pax Christi initiatieven genomen op het gebied van conflictbemiddeling. Vooral bij burgeroorlogen is behoefte aan belangenloze bemiddeling door civiele samenlevingsorganisaties. De komende jaren wil Pax Christi, steeds op uitdrukkelijke uitnodiging van conflictpartijen, trachten in alle bescheidenheid een bijdrage te leveren aan het zoeken naar politieke oplossingen van vaak lang voortdurende conflicten zoals in Noord-Oeganda. Wij hopen de komende jaren op dit terrein meer ervaringen op te doen en een netwerk van deskundigen op te bouwen.

NIEUWE INTERVENTIESTRATEGIE

In 2005 is ook een aanvang gemaakt met het doordenken van het interventierepertoire van Pax Christi. Wij zijn werkzaam in zeer verschillende landen. De situatie in autoritaire en repressieve staten is totaal anders dan in landen waar de staat marginaal aanwezig is; of zelfs faalt in de bescherming van zijn burgers. In landen die een proces van wederopbouw na een conflict doormaken, zijn andere initiatieven en interventies noodzakelijk dan in landen die nog lijden onder gewelddadige conflicten. Het is van belang weloverwogen keuzes te maken bij het formuleren van een vredesstrategie en de toepassing van interventies. Het doordenken van de samenhang tussen contexttypologieën en de daarbij passende interventies vergt veel tijd. Het is een proces dat in 2005 is gestart, maar nog lang niet is afgerond.

GEOGRAFISCH BEREIK

In 2005 stond een verkenning van West-Afrika en Zuidoost-Azië gepland. Kan Pax Christi in deze regio's nieuwe programma's ontwikkelen? In nauwe samenwerking met Pax Christi Internationaal hebben we verkennende bezoeken afgelegd aan Liberia, Sierra Leone, Ivoorkust en Guinee. Religieuze leiders daar doen een uitdrukkelijk beroep op Pax Christi, zij willen een regionaal vredesnetwerk in het leven roepen, dat een bijdrage kan leveren aan conflictoplossing en daarbij een stimulerende rol aan versterking van leiderschap kan spelen. Een en ander heeft geleid tot de ontwikkeling van een globaal programma voor deze zogenoemde Mano-rivierlanden, dat in 2007 van start gaat. De verkenning van Zuidoost-Azië heeft minder prioriteit gekregen dan verwacht. De oriëntatie op deze regio heeft meer tijd nodig.

LERENDE ORGANISATIE

Pax Christi wil een lerende organisatie zijn. In 2005 hebben we zoals gepland een interne zelfevaluatie van het Midden-Oostenprogramma afgerond. Die bevestigt de politieke relevantie van het programma dat de rol en geloofwaardigheid van Pax Christi in de Midden-Oostenregio heeft vergroot. Dit programma heeft een duidelijke meerwaarde voor de partners terplekke vanwege de deskundigheid van Pax Christi en haar intensieve

relatie en samenwerking met deze partnerorganisaties. Verbeteringen zijn mogelijk door binnen het programma meer focus aan te brengen en de nieuw ontwikkelde activiteiten in Syrië, Libanon en Jordanië meer te verbinden met de bestaande activiteiten in Israël en de Palestijnse gebieden. Ook zullen we de komende jaren proberen het programma meer zichtbaarheid binnen de Nederlandse samenleving te geven.

SUCCESVOLLE AANPAK

Jaarlijks wil Pax Christi door de Wageningen Universiteit twee best practice studies laten verrichten naar onderdelen van ons werk. De eerste studie richtte zich op drie lobbyinitiatieven ten behoeve van Colombia: het bezoek van twee delegaties Nederlandse parlementariërs en Europese burgermeesters aan Colombia en een bezoek van een Colombiaanse delegatie aan Europa. De studie is afgerond en lovend over de professionele aanpak van Pax Christi en de geboekte resultaten, zoals het volgende citaat uit het rapport aangeeft.

'These missions have not only been professionally organised, they also have had impact in terms of European and Dutch public and media attention raised, by putting Colombia on the political agenda and by identifying and implementing follow-up activities..... All in all, Pax Christi's lobby and advocacy work can be seen as a good practice. It is, however, essential to keep in mind that such a practice is based on a number of preconditions in terms of expertise, country knowledge and political space.'

De volgende *best practice* studies richten zich op de opbouw van een lokaal vredesnetwerk in Ituri in de Democratische Republiek Congo en de resultaten van ons programma Business in Conflict. Omdat deze studies meer tijd in beslag nemen dan aanvankelijk aangenomen, komen de resultaten pas in 2006 beschikbaar.

Brede samenwerking

Pax Christi wil graag in contact komen met katholieke maatschappelijke organisaties met een brede achterban. Op deze wijze draagt Pax Christi bij aan het betrekken van andere maatschappelijke actoren bij internationale samenwerking. In 2005 zijn daarvoor initiatieven genomen met de Unie KBO, de grootste seniorenorganisatie in Nederland, en met de NKS, de katholieke sportfederatie. Gezocht wordt naar concrete samenwerkingsmogelijkheden waardoor ook de achterban van deze organisaties betrokken kan raken bij het vredeswerk.

Ter voorbereiding op het nieuwe strategisch meerjarenplan heeft Pax Christi in 2005 ook actief gezocht naar nieuwe samenwerkingsrelaties. Er hebben verkennende gesprekken en gemeenschappelijke reizen plaatsgevonden

met de Spaanse ontwikkelingsorganisatie Intervida. Een en ander heeft geresulteerd in een intentieverklaring waarin beide organisaties hun voornemen voor een langjarige verbintenis hebben uitgesproken. In 2006 is een eerste samenwerkingsovereenkomst getekend.

NIEUWE PARTNER

In 2005 hebben wij zoals gepland de samenwerking met het Interkerkelijk Vredesberaad IKV verder verkend. In het najaar is door het IKV-bestuur en de Pax Christiledenraad een intentieverklaring tot samenwerking opgesteld. Aan het eind van het jaar bleek na een referendum onder de leden van Pax Christi een overweldigende steun te bestaan voor samenwerking met behoud van het bewegingskarakter en de identiteit van Pax Christi. Pax Christi heeft in totaal zo'n 10.500 leden en donateurs. Alleen leden kunnen hun stem uitbrengen. Na telling van het aantal uitgebrachte stemmen door een onafhankelijke stemcommissie bleek dat van de 6446 leden 52,73% heeft gestemd. Van deze 3399 leden heeft 98,18% een 'ja stem' uitgebracht. De positieve uitslag van het referendum geeft aan dat er een zeer royale steun is voor de samenwerking tussen IKV en Pax Christi. Daardoor wist de Ledenraad zich niet alleen gemachtigd maar ook daadwerkelijk gesteund om de beoogde samenwerking verder te onderzoeken en uit te werken. De hoofdlijnen van het gemeenschappelijk beleid zijn inmiddels in een contourennota vastgelegd en goedgekeurd door de Ledenraad. Deze beleidscontouren vormen de basis voor het gemeenschappelijk strategisch meerjarenplan 2007-2010 van IKV Pax Christi. In 2006 heeft de Ledenraad van Pax Christi formeel ingestemd met de integratie van werkorganisaties zodat vanaf 2007 Pax Christi en IKV hun krachten bundelen in een werkorganisatie met een Raad van Toezicht en een directie onder één dak.

PAX CHRISI INTERNATIONAAL

Zoals aangegeven in ons jaarplan 2005 hebben wij het beleid gericht op intensivering van de samenwerking voortgezet. Deze samenwerking vond al plaats bij de organisatie van consultaties van partnerorganisaties in de regio's waar Pax Christi Internationaal en Pax Christi Nederland werkzaam zijn. In 2005 is een intentieverklaring overeengekomen waarbij Pax Christi Internationaal en Pax Christi Nederland hun gemeenschappelijke capaciteit voor beleidsbeïnvloeding in Brussel zullen uitbreiden met ingang van medio 2006.

Professionele organisatie

IMAGO EN HUISSTIJL

De communicatieafdeling heeft mede op basis van gesprekken met focusgroepen een beter beeld gekregen van het imago van Pax Christi en mede op basis hiervan een nieuwe huisstijl ontwikkeld. Met de vernieuwde inrichting van het Pax Christi Centrum en de lancering van een nieuw vormgegeven website heeft Pax Christi een samenhangende en aansprekende uitstraling.

JONGEREN

Pax Christi investeert al enkele jaren in het betrekken van meer jonge mensen bij ons werk. Deze investeringen beginnen vruchten af te werpen. Het aantal studenten dat bij Pax Christi stage loopt is sterk gestegen. Ook in 2005 reisden verschillende groepen jonge studenten naar conflictgebieden waar Pax Christi actief is. Wij hopen op deze wijze een actief netwerk van jonge mensen op te bouwen.

RELATIEBEHEER

Pax Christi is in 2004 gestart met een proces van professionalisering van haar fondswerving. Het relatiebeheer met onze achterban is sterk verbeterd. De mogelijkheden voor leden om zich te verbinden aan concrete projecten zijn toegenomen. Dit zijn investeringen die op termijn moeten leiden tot verhoogde inkomsten, zowel uit particuliere als uit institutionele bronnen. Wij merken dat de concurrentie op de fondsenwervingmarkt steeds meer toeneemt. Onze doelstelling voor het realiseren van groei aan inkomsten in 2005 hebben wij niet helemaal kunnen realiseren. De inkomsten uit particuliere bronnen is gestegen met 1,6% ten opzichte van 2004, de inkomsten uit institutionele bronnen is gestegen met 4,5%. De doelstelling van 15% is echter niet gerealiseerd. De vooruitzichten voor 2006 zijn gemengd. Op gebied van institutionele fondswerving hopen wij verdere groei te kunnen realiseren, op de particuliere markt zal de concurrentie verder toenemen.

EIGEN ONDERZOEK

In 2005 hebben wij, vooruitlopend op het nieuwe strategisch meerjarenplan, de onderzoekscapaciteit van Pax Christi versterkt. Op verschillende themavelden is hoogwaardig onderzoek gestart, in dit jaarverslag zijn daarvan de eerste resultaten te vinden. Het opbouwen van een gekwalificeerd netwerk van lokale onderzoekers blijkt meer tijd en energie te kosten. Het is niet eenvoudig gekwalificeerde onderzoekers te vinden die bereid en in staat zijn in risicovolle omstandigheden gekwalificeerd onderzoek te doen met toepasbare resultaten. Wij zullen onze inspanningen op dit terrein moeten voortzetten.

ONDERLINGE SAMENHANG

In 2005 hebben wij een organisatieverandering gerealiseerd. De samenhang tussen regionaal beleid en

beleidsbeïnvloeding is van groot belang voor het realiseren van concrete politieke resultaten die onze partners in conflictgebieden ondersteunen. Daarom hebben programmeleiders een eigen integrale verantwoordelijkheid bij het ondernemen van lobbyinitiatieven. De ondersteuning daarbij is in de loop van 2005 ondergebracht binnen de afdeling vredesprogramma's; de aparte lobbyafdeling is opgeheven. Frequent overleg tussen de teamleiders van de afdelingen vredesprogramma's en communicatie heeft de onderlinge afstemming en samenwerking verbeterd. In 2005 hebben wij conform plan geïnvesteerd in het kwaliteit van het *middle management*.

PERSONEELSBELEID

Op institutioneel niveau willen wij investeren in de kwaliteit van ons personeel. Wij hebben ons trainingsbeleid voortgezet en besteden tijdens blokweken ruime aandacht aan beleidsdialoog. Wij menen echter dat er behoefte is aan een opleidingsbeleid dat beter is afgestemd op de organisatiebelangen en zullen hiervoor in 2006 en 2007 initiatieven ondernemen. Wij denken dat het daarbij vooral van belang is te investeren in de expertise van onze medewerkers ten einde in de sector internationale samenwerking een betekenisvolle rol te kunnen blijven spelen op gebied van vrede en conflict.

MANAGEMENT VAN MIDDELEN

De kwaliteit van management informatie is van cruciaal belang voor het operationeel sturing geven aan Pax Christi. In 2005 is een nieuw systeem ingevoerd dat geaggregeerde informatie van een betere kwaliteit kan genereren. In 2004 zijn alle aanbevelingen uit een audit op het gebied van onze administratieve organisatie geïmplementeerd. In 2006 hopen wij de resultaten van een nieuwe audit te kunnen presenteren.

In september 2005 is het geheel opnieuw ingerichte Pax Christi Centrum geopend. Wij hebben vooral geïnvesteerd in het meer zichtbaar maken van onze missie in de ontmoetings- en receptieruimte op winkelniveau in Hoog Catharijne. Deze ruimte heeft daardoor een moderne uitstraling en een laagdrempelige entree gekregen waardoor meer mensen ons centrum bezoeken. Dat is een welkome ontwikkeling voor Pax Christi en voor de stedelijke Raad van Kerken die ook gebruik maakt van de ontmoetingsruimte. De kantoorruimtes van Pax Christi zijn eveneens "bij de tijd gebracht", waardoor een beter werkklimaat is ontstaan.

Vooruitzichten op 2006

Het is gebruikelijk in het jaarverslag enkele relevante ontwikkelingen in 2006 te signaleren. In dat jaar vindt de formele integratie van de werkorganisaties van Pax Christi en IKV plaats. Beiden zullen dan ook op basis van een

gemeenschappelijk strategisch meerjarenplan voor 2007 tot en met 2010 subsidie aanvragen bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Verder zal Pax Christi Nederland met Pax Christi Internationaal een omvangrijk vredesopbouw-programma in Soedan uitvoeren, gefinancierd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Eén ontwikkeling kunnen we nu al definitief invullen. De voor 2006 geplande ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst tussen de Spaanse ontwikkelingsorganisatie Intervida en Pax Christi heeft inmiddels plaatsgevonden.

Freek Landmeter

Adjunct directeur

Jan Gruiters

Directeur

Afrika

LAVAREN TUSSEN ANGST EN HOOP

DR Congo

Het Grote Merengebied

Voor het eerst in jaren gloorde in 2005 enige hoop aan de horizon in het gebied van de Grote Meren. Vooral in Burundi, waar eindelijk een vredesverdrag werd getekend en uitgevoerd. Verder was in Oost-Congo de VN Vredesmacht (MONUC) veel actiever dan voorheen, waardoor de veiligheid in dit gebied toenam. Maar ondanks die positieve tendens gaat de oorlog in deze regio door. Rebellengroepen van allerlei pluimage blijven actief in het gebied en houden de bevolking nog steeds in gijzeling.

Eind februari organiseerde Pax Christi de derde consultatie met leden en partners uit de Grote Meren; dit keer in Bujumbura, Burundi. Er werden diverse trainingen gegeven over het samenleven tussen verschillende etnische gemeenschappen. Onder meer over traumaverwerking; wapenproliferatie en veiligheid; methoden van verzoening; democratie; en verkiezingen. Daarnaast werd tijdens deze bijeenkomst uitgebreid stil gestaan bij de conferentie in 2004 van de VN en de Afrikaanse Unie (AU) over het Grote Merengebied. Tenslotte heeft de consultatie ook een mission statement opgeleverd voor de vereniging Pax Christi Grote Meren.

De vredesweek van september 2005 in het Grote Merengebied had als motto 'pardon et réconciliation pour un paix durable dans les Grands Lacs' (vergeving en verzoening voor een duurzame vrede in het Grote Merengebied). In Rwanda, Burundi en bijna alle grote steden in Congo zijn vredesmarsen gehouden en conferenties plus speciale gebedsdiensten opgezet. Er is ook dieper ingegaan op de noodzaak van vergiving om tot daadwerkelijke verzoening en duurzame vrede te komen. Dat dient niet alleen te gebeuren op lokaal en individueel niveau, maar ook op het niveau van de drie landen tezamen. In feite is het een unieke vredesweek, omdat het feest tegelijkertijd in de drie landen wordt gevierd en zo zelf een daad van verzoening is.

DR Congo

Het district Ituri heeft een jarenlange etnische strijd achter de rug. Er is nu een VN-vredesmacht actief, maar de vrede is uiterst fragiel en het geweld kan elke dag opnieuw oplaaien. Pax Christi heeft daarom enkele lokale NGO's geholpen een gemeenschappelijk vredes-

platform op te zetten, zodat deze partners een sterke maar etnisch-religieus neutrale vredesboodschap konden brengen. Deze NGO's leiden ook vredescomités in de dorpen op die verzoening op lokaal niveau organiseren.

Helaas begon 2005 uiterst slecht voor dit platform van lokale NGO's door een dramatische gebeurtenis op 24 december 2004. Op die dag kwam het team van trainers uit de stad Bunia terug van een sessie in het gebied van Djugu en liep in een hinderlaag. Eén van de medewerkers werd ter plekke doodgeschoten, een ander raakte zwaar gewond. Deze brute moordpartij op een groep vredesactivisten de dag voor Kerstmis, leidde er onder meer toe dat de hervatting van het programma in het begin van 2005 vertraging opliep.

Begrijpelijkerwijs werden eerst de (on)veiligheid en de (on)mogelijkheden van het vredesopbouwwerk tegen het licht gehouden voordat verder actie werd ondernomen. In de loop van het voorjaar 2005 werd het werk weer langzaam opgepakt. Etnische gemeenschappen, die al jaren met elkaar in de clinch lagen, werden gezamenlijk getraind in vreedzame conflictoplossing, mensenrechten en vrouwenrechten. Omdat er verkiezingen in het verschiet lagen in 2005 werd ook begonnen met voorlichting aan deze etnische tegenpolen over burgerschap en democratie.

In 2005 werd verder het programma Démobilisation, Désarmement et Réintégration (demobilisatie, ontwapening en reïntegratie van oud-militiestrijders in hun gemeenschappen van herkomst) uitgevoerd door de Congolese overheid en haar internationale partners. Dit platform heeft bij een groot aantal gemeenschappen voorlichting gegeven over manieren om oud-militiestrijders te ontvangen en begeleiden bij hun terugkeer in de gemeenschap.

Oppervlakte	2.344.885 km ² (69 x Nederland)
Inwonertal	54,4 miljoen
Hoofdstad	Kinshasa
Godsdienst	Christendom (70%), islam (10%), inheemse godsdiensten (20%)
Staatsvorm	Republiek met regering van nationale eenheid en overgang, geïnstalleerd op 17 juli 2003. Het overgangsparlement bestaat uit 500 leden, die afkomstig zijn uit alle provincies,

ILLEGALE WAPENHANDEL

Wapenproliferatie vormde ook een belangrijk thema in 2005. In de provincie Ituri (D.R. Congo) liep eind april het officiële ontwapeningsprogramma van de VN af. Daarom heeft Pax Christi, in samenwerking met het lokale platform, in het najaar een onderzoek opgezet naar proliferatie van wapens in de diverse gemeenschappen. De uiteindelijke resultaten van deze studie zullen worden gebruikt voor de organisatie van een conferentie (in 2006) in Ituri met alle stakeholders. De centrale vraag daarbij zal zijn hoe veiligheid opnieuw georganiseerd kan worden. Er is eveneens een onderzoek uitgevoerd in de grensstreek van Congo en Soedan naar grensoverschrijdende illegale wapenhandel. Dit gebied is steeds meer een punt van zorg. Arabische milities maken grote delen van het grensgebied onveilig; de overheid is volkomen afwezig. Van oudsher is deze streek, inclusief het nationaal park Garamba, een wijkplaats voor rebellenbewegingen. Eind september stond daarom een conferentie op de agenda met alle partners van Pax Christi; van zowel Congolese als Soedanese zijde. Op het allerlaatste moment moest deze bijeenkomst worden afgezegd, omdat de rebellenbeweging Lord's Resistance Army zich in het gebied bevond waar ook de Congolese delegatie doorheen zou reizen op weg naar de conferentie. Met deze delegatie is toen een bijeenkomst belegd in Dungu in Noordoost-Congo.

Hoorn van Afrika

In 2005 slaagde Pax Christi erin haar netwerk in de Hoorn van Afrika te formaliseren met een eerste ontmoeting in Kuron, in het zuiden van Soedan. Een tweede ontmoeting vond plaats in Pretoria (Zuid-Afrika) waar zich nieuwe partners aansloten. Het netwerk beoogt gezamenlijke analyse van de regio, overleg over te volgen strategieën, uitwisseling van educatiemateriaal en het verschaffen van wederzijdse morele steun in het dikwijls veeleisende vredeswerk. Ten noorden van Kharthoem is een eerste verkenningsmissie uitgevoerd om een groot aantal organisaties te identificeren die mogelijk met Pax Christi een netwerk van vredesactivisten in het noorden willen vormen. Om te komen tot een dialoog met deze groepen in het overwegend islamitische noorden zullen religieuze barrières moeten worden geslecht. De mogelijkheden daartoe lijken voorsnog veelbelovend.

Ethiopië

In Gambella bleef Pax Christi de Vredesraad ondersteunen ondanks de zware tegenslag die deze raad kreeg te verduren, met name door het ontslag van de ene directeur en de ziekte van de andere. Bovendien ging het verkiezingsjaar in Ethiopië gepaard met veel spanning, reden voor de regering om een samenscholingsverbod af te kondigen. Daardoor kon de jaarlijkse vredesmars niet doorgaan.

Een vrijwilligster met een professionele achtergrond in recht en vredesopbouw heeft hard gewerkt om het gevoel van *ownership* terug te brengen bij de raadsleden. Dit is gelukt en eind 2005 waren zij gereed om een doorstart te maken, terwijl nieuwe binnengekomen internationale NGO's klaar stonden om goede projectvoorstellen van hen te ondersteunen. Voorbereidingen zijn getroffen om samen met de Dienst Landelijk Gebied trainingen te verzorgen in 'Participatory Land Use Planning', als een middel om de relaties tussen de lokale bevolking en de regionale overheid op te bouwen.

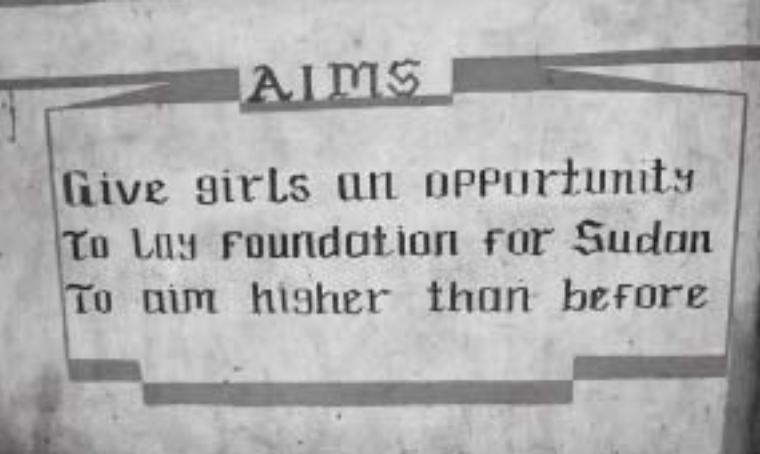
Pax Christi bemiddelde bij het sluiten van een gunstige overeenkomst van ruim een half miljoen euro voor drie jaar tussen de Spaanse ontwikkelingsorganisatie Intervida en de prefectuur van Gambella om te investeren in goed onderwijs. Pax Christi deed dit ook tussen Intervida en het Bisdom van Torit.

EVALUATIE

Eind 2005 hield Pax Christi haar driejaarlijkse Afrikaconsultatie met de diverse partnerorganisaties in Pretoria (Zuid-Afrika). Daaraan nam ook een flinke delegatie uit de Grote Meren deel. Voorzitter was Mgr. Monsengwo, de aartsbisschop van Kisangani (DR Congo). Tijdens de bijeenkomst zijn de conflicten in de diverse landen uitgebreid besproken en geanalyseerd. Hoewel er wel degelijk landen zijn waar het duidelijk beter gaat, concludeerde de conferentie dat de politieke klasse, die de macht in handen wil houden, in de meeste landen nog teveel een sta in de weg vormt.

Afrika

Soedan

Eindelijk was het zover. Op 9 januari 2005 werd het lang verwachte vredesakkoord getekend tussen de regering van Soedan en de grootste rebellenbeweging Sudan People Liberation Army / Movement (de SPLA/M). De overeenkomst betekende een officieel einde aan de burgeroorlog die meer dan twintig jaar duurde. Hoewel het een alomvattend vredesakkoord is, gebaseerd op verschillende redelijk goed uitgewerkte protocollen, spreekt het zich niet uit over de delen van Soedan die niet of pas later in opstand zijn gekomen tegen het uitbuitende regime in Khartoem.

Ondanks het *Comprehensive Peace Agreement (CPA)* stierven in Darfur vorig jaar nog elke maand zo'n tienduizend mensen; op de vlucht voor door de overheid gesteunde militieën, de Janjaweed. De internationale gemeenschap wilde zich ook inzetten om de strijdende partijen in Darfur tot een akkoord te brengen. Maar ze vreesde het CPA in gevaar te brengen indien ze de situatie in Darfur, en de rol van de regering in de etnische zuiveringen, aan de kaak zou stellen. Daarom besloten de diverse landen zich eerst op een definitief vredesakkoord tussen de SPLA/M en Khartoem te richten en pas later op Darfur.

Mede door die keuze escaleerde het conflict in Darfur tot zulke proporties, dat de VS de aanhoudende gewelddadigheden van de door de overheid gesteunde militieën als genocide bestempelde. VN-baas Kofi Annan typeerde dit stukje Afrika zelfs als 'de hel op aarde'. De VN nam een resolutie aan waarin de regering in Khartoem werd opgeroepen de militieën te ontwapenen. De Afrikaanse Unie boekte aanvankelijk succes met een 'staakt het vuren' in het gebied. De Unie zou met 3000 militairen erop toezien

of het akkoord overleefde. Helaas bood het AU-leger geen echte bescherming aan de bevolking en ging de strijd gewoon door. Intussen nam ook in het oosten de onderdrukking van de Beja en Raishada (twee bevolkingsgroepen) door militieën steeds gewelddadiger vormen aan en groeide het verzet van deze groepen tegen de centrale regering.

STILLE DIPLOMATIE

Pax Christi is ook op een minder zichtbare wijze betrokken bij het blussen van verschillende brandhaarden. In Noord-Oeganda proberen we sinds eind 2003 voorzichtig het conflictbemiddelingsprogramma, dat voor het eerst is opgezet en toegepast in 1998, weer vlot te trekken. Na jaren van stilstand zit er vanaf 2005 weer schot in de zaak. Via dit initiatief organiseert Pax Christi onder meer gesprekken met de betrokken partijen: regering en rebellen. Deze vorm van tweerichtingsverkeer bevat echter tal van voetangels. Zo werken de partijen soms met dubbele agenda's en trekken de rebellen zich niets van grenzen aan. In wezen is het een regionaal conflict, dat ook in Zuid-Soedan en Congo speelt.

Op initiatief van Pax Christi vindt centraal overleg plaats met de herders uit het noordoosten en de gemeenschap waarin ze leven. Deelnemers zijn: politie, militairen, burgers, herders en lokale autoriteiten. Pax Christi tekent voor de voorbereiding van het traject en is ook aanwezig bij deze sessies. Deze strategie is inmiddels opgenomen in het officiële ontwapening- en ontwikkelingsprogramma voor het noordoosten van Oeganda (Karamoja). ICCO, dat meer financiële armslag heeft, neemt het initiatief over in 2006.

Ook in Zuid-Senegal smeult al jaren een conflict tussen overheid en rebellen. Net als in Oeganda is 'stille diplomatie' voorlopig het enige middel dat Pax Christi in handen heeft. De factie van de rebellen zetelt in Parijs en heeft Pax Christi in 2005 verzocht om een bemiddelende rol te spelen. Die rol heeft zich tot nog toe beperkt tot het in kaart brengen van de uiterst complexe situatie en het opzetten van een bemiddelingsstrategie. Helaas vormt gebrek aan tijd en mankracht een te groot obstakel voor een vervolg op deze eerste acties.

Ethiopië

Oppervlakte 1.127.127 km² (33 x Nederland)
Inwoners 66,5 miljoen
Hoofdstad Addis Abeba
Godsdienst Moslim 45%-50%, orthodox christelijk 35%-40%, inheems 12%, anders 3%-8%
Staatsvorm Federaal Democratische republiek. Nationale Vergadering bestaat uit twee kamers, waarvan de tweede door bevolking wordt gekozen.

Soedan

Oppervlakte 2.376.000 km² (70 x Nederland)
Inwoners 38,1 miljoen
Hoofdstad Khartoem
Godsdienst Islam 70%, inheemse godsdiensten 15%, christendom 10%
Staatsvorm Sinds 1953 een parlement met 400 leden. Het land wordt geteisterd door een burgeroorlog tussen het islamitische noorden en het christelijke zuiden

Vluchtelingen keren met behulp van speciale VN-programma's weer terug naar hun woongebieden in Soedan

In 2004 heeft Pax Christi overigens 66.231 euro aan giften ontvangen voor Darfur. Dat geld is onder meer besteed aan een werkbezoek in 2005 van een aantal Nederlandse parlementariërs, die met eigen ogen de situatie in dit deel van Soedan hebben ervaren. Een ander deel van het geld is bestemd voor vredesprojecten in Darfur. Per 31 december 2005 was het saldo van de nog te besteden middelen 29.000 euro.

TRAGISCH ONGELUK

In maart 2005 kwamen alle donorlanden in Oslo bijeen om zich te beraden op een vervolg op het vredesakkoord. Alom bestond het besef dat Soedan een enorme financiële injectie nodig had om de vrede snel zichtbaar te maken. Om duidelijk te krijgen waar de grootst noden lagen is een zogenaamde *joint assessment mission* uitgevoerd. Multidisciplinaire teams met vertegenwoordigers uit het noorden en zuiden van Soedan, geflankeerd door internationale experts, stelden dat er zes miljard dollar nodig was om de eerste aanzetten tot wederopbouw te geven.

Het grootste deel van dit bedrag is toegezegd, maar komt slechts mondjesmaat ter beschikking. Hoewel de conferentie alleen was bedoeld voor de diverse regeringen, mocht uiteindelijk toch een selecte groep uit de Soedanese gemeenschap – waaronder partners van Pax Christi Nederland – hun

visie op het conflict geven tijdens deze Oslo-conferentie.

In juli 2005 werd de nieuwe regering van nationale eenheid beëdigd en dr. John Garang de Mabior als de eerste vice-president van Soedan geïnstalleerd. De verwachtingen waren hooggespannen. Eerder was al gebleken dat de SPLA/M en Garang populair waren bij de bevolking in Khartoem. Nu werd gehoopt, door zowel zuiderlingen als noorderlingen in Khartoem, dat Garang zijn vrijheidsidealen zou kunnen verwezenlijken voor het noorden. Deze verwachtingen werden wreed verstoord door de plotselinge dood van Garang als gevolg van een helikopterongeluk, zes weken na zijn beëdiging. Na het bekend worden van Garangs overlijden ontstonden rellen in Khartoem en andere steden in Soedan, waarbij meer dan tweehonderd doden vielen. Kerkleiders, de weduwe van Garang en zelfs lokale militieiders riepen iedereen op het prille akkoord niet in gevaar te brengen.

Door dat eenduidig optreden bekoelde de situatie. Maar de rellen maakten wel duidelijk dat ook na de getekende vrede nog veel onderhuidse spanningen leefden onder de bevolking in Soedan. Luitenant-generaal Salva Kiir Mayardit, de tweede man van de SPLA/M, werd gekozen als opvolger van Garang. Salva Kiir is tevens president van Zuid-Soedan, dat sinds het akkoord een eigen regering en parlement kent.

Flory Kayembe is lid van RECAAL, een initiatief van lokale en regionale NGO's die werken aan veiligheid en een vermindering van het aantal wapens in Congo.

“De kracht van kennis en ervaring”

Flory Kayembe

“Wij Congolozen zijn opgegroeid met geweld. Buurlanden en gewapende groepen eigenen zich beurtelings onze grondstoffen toe. Machthebbers en rebellengroeperingen vechten om de troon. De laatste burgeroorlog kostte bijna vier miljoen Congolezen het leven.

Decennia van chaos en bestuurloosheid hebben tot totale anarchie geleid. Op bescherming van het leger hoeven de Congolezen niet te rekenen. Dat leger is het resultaat van een politiek compromis, waardoor er voor iedereen plaats was. Voormalige rebellen, leden van de oude regimes; alles zit door elkaar. Soms komen mensen op straat militairen tegen: oud-rebellen die hun afschuwelijke dingen hebben aangedaan.

Dat zijn dan de mensen die hen moeten beschermen. Daarom zijn burgers hun eigen veiligheid gaan organiseren. Soms schakelen ze daarvoor kinderen in, want de mensen in Congo zijn doodsbang. Ze beschermen hun leven met alle mogelijke middelen. Dat gaat er vaak niet zachtzinnig aan toe.

Het is lastig op grote schaal invloed uit te oefenen. Dat proberen we wel, bijvoorbeeld door de internationale gemeenschap onder druk te zetten. Pax Christi helpt ons daarbij. Ondertussen werken we aan veiligheid op kleinere schaal. Daarom hebben we RECAAL opgericht: een initiatief van ruim dertig lokale en regionale NGO's.

We brengen daarin mensen bij elkaar en onderwijzen hen in geweldloosheid. We laten zien hoe je veiligheid kunt organiseren zonder geweld te gebruiken. We stimuleren burgers zich te verenigen in veiligheidsnetwerken, die elkaar waarschuwen en steunen als er gevaar dreigt. In heel wat buurten zijn op die manier burgerwachten ontstaan. De kracht van RECAAL is de bundeling van kennis en ervaring. Die zijn cruciaal om tot vreedzame oplossingen te komen die ook beklijven.”

De Balkan

OP WEG NAAR EUROPA

De brandhaarden op de Balkan lijken geblust. Langzaam kruipen de landen van het oude Joegoslavië overeind.

In 2005 was er geen enkel noemenswaardig incident. Maar er zijn drie belangrijke (politieke) ontwikkelingen, waarbij Pax Christi een actieve rol wil spelen.

Ten eerste hopen de mensen in de regio op een snelle toetreding tot de EU. Want het lidmaatschap van de Europese familie doorbreekt het isolement van de bevolking. Door het huidige restrictieve visumbeleid van de Unie is het voor veel mensen erg lastig om, bijvoorbeeld voor een vakantie, een ander Europees land te bezoeken, tenzij het gaat om de landen van het oude Joegoslavië. Dat leidt niet alleen tot frustratie, maar ook tot een gebrek aan kennis en ervaring over wat zich buiten de eigen landsgrenzen afspeelt. Een kritische kijk op gebeurtenissen in en feiten over de rest van Europa blijft hierdoor achterwege. Gelukkig voorzien enkele programma's van Pax Christi en onze partners in deze leemte.

Javier Solana ontvangt het boek *Brave New Kosovo* van Pax Christi delegatie, auteur Agnes Verweij en fotograaf Dirk-Jan Visser

Aansluiten op Europa

Het verwerpen van de Europese grondwet in Frankrijk en Nederland in juni 2005 heeft geleid tot een stilstand in de verdere ontwikkeling van de Unie. Daarnaast twijfelen politiek en publieke opinie in een groeiend aantal EU-landen aan de noodzaak van een verdere uitbreiding met de westerse Balkanlanden. Dat heeft tot gevolg dat met name in Servië de nationale en radicale politieke partijen sterk groeien, en het gevoel van isolement in de regio toeneemt. Een tweede zaak die de gemoederen in deze regio bezighoudt is de toekomst van Kosovo, dat nu al zes jaar door de internationale gemeenschap (UNMIK) wordt bestuurd. Het is de bedoeling dat de onderhandelingen tussen de Serviërs, de Kosovo-Albanezen en de Kosovo-Serviërs in 2006 van start gaan. Er lijkt een patstelling te zijn, hoewel voor de Kosovo-Albanezen de onderhandelingen alleen maar tot onafhankelijkheid kunnen leiden. Tegelijkertijd blijven de Serviërs het opnemen voor de ruim honderdduizend Serviërs die in zwaarbewaakte enclaves en in het noorden van Kosovo wonen. De internationale gemeenschap en Pax Christi zijn voorstander van een multi-etnisch Kosovo. Daarin moeten de rechten van de minderheden, zoals Serviërs, Roma en andere groepen (samen zo'n tien procent) gewaarborgd worden door de naleving van de verdragen van de Raad van Europa over de bescherming van mensenrechten. Tenslotte zorgt ook het referendum in Montenegro over het al of niet afscheiden van Servië voor onzekerheid.

Inzet van Pax Christi

In deze complexe politieke situatie probeert Pax Christi met haar partners een dialoog tussen de verschillende etnische en religieuze groepen op gang te houden. We hebben ruim vijftien partners in de regio, die veelal worden begeleid door het veldkantoor in Belgrado, dat op zijn beurt begeleiding krijgt van Pax Christi Nederland. De lokale partners bestaan grotendeels uit een (vanuit verschillende financiële bronnen) betaalde staf plus enkele honderden vrijwilligers. De laatste jaren zijn de organisaties begeleid door Taldi, een trainingsinstituut in Bosnië-Herzegovina waarmee Pax Christi samenwerkt. Dat instituut heeft onder meer cursussen verzorgd waarin lobbytraining en versterking van de organisatie centraal stonden. Die versterking moet de partnerorganisaties in staat stellen dialogen te organiseren, waarvan de resultaten rechtstreeks invloed hebben op het dagelijkse leven van mensen. Hopelijk hebben deze trainingen ook positieve gevolgen voor de wijze waarop de verschillende etnische groepen met elkaar samenleven. In juli 2005 is een partnerconferentie door Pax georganiseerd, waarin besloten is meer aandacht te geven aan de kwestie Kosovo. Want de eventuele oplossing van dit probleem zal meer rust en stabiliteit in de regio brengen. Verschillende partners, onder andere in Zuid-Servië (Nis) en Macedonië (Skopje), hebben door hun multi-etnische en religieuze karakter ook met deze problematiek te maken en worden nauw betrokken bij dit proces.

Servië en Montenegro

Oppervlakte 102.350 km² (2,77 x Nederland), waarvan Kosovo: 10.877 km²
Inwoners 10,7 miljoen (2003), waarvan ruim 10 miljoen in Servië (incl. Kosovo, waar circa 2 miljoen mensen wonen)
Hoofdstad Belgrado (Servië) Podgorica (Montenegro)
Godsdienst Orthodox (65%), moslim (19%, in Kosovo: 90%), rooms-katholiek (4%), protestant (1%), overig (11%)

Staatsvorm Sinds 2006 heeft de Montenegrijnen gekozen voor een zelfstandig Montenegro, los van Servië

Servië en Montenegro

Net als in voorgaande jaren is de politieke situatie in Servië en Montenegro instabiel en onrustig. Er is sprake van een patstelling in de uitlevering van de oorlogsmisdadigers Mladic en Karadzic. De Europese Unie heeft de druk opgevoerd om beide mannen naar het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag te zenden.

De onderhandelingen over een mogelijke toetreding tot de EU komen hiermee onder druk te staan. In Servië heeft dat geleid tot de opkomst van radicale en nationalistische partijen, die de uitzetting van oorlogsmisdadigers verwerpen en zich luidkeels opwerpen als de hoeders van de Servische idealen. De partners van Pax Christi doen hun uiterste best een tegengeluid te laten horen. In hun ogen kan toetreding door Servië tot de EU isolatie tegengaan en vooral zorgen voor meer vrede en stabiliteit in de regio.

De Belgrado Open School maakt op een moderne manier gebruik van internet door een grensoverschrijdend project, genaamd E-Democracy, uit te voeren. Er bestaat een netwerk van religieuze en etnische organisaties, wetenschappers, studenten en jonge vertegenwoordigers van politieke partijen. Via internet wordt op gezette tijden ervaringen en informatie uitgewisseld. Hierdoor leren de jongeren van anderen en elkaar, en krijgen ze een bredere kijk op wat zich in andere landen en binnen de verschillende religies afspeelt. Zo wisselden 26 deelnemers uit Vranje (Servië) en 22 mensen uit Prilep (Macedonië) informatie uit over de gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië. Daarnaast informeren de jongeren elkaar over wat zich in hun stad afspeelt, zoals op cultureel en (inter)religieus gebied. Binnen E-Democracy wordt ook meer en meer aandacht besteed aan de Europese Unie, niet alleen met praktische informatie, maar ook met informatie over het gedachtegoed dat aan de Europese eenwording ten grondslag ligt.

EUROPESE WAARDEN

Pax zou graag zien dat de deelnemers in dit project ook aandacht besteden aan de waarden, die aan de Europese Unie ten grondslag liggen en dat de inwoners van de westelijke Balkanlanden gaan nadenken over hun eigen rol in dit eenwordingsproces. De meeste inwoners zijn groot voorstander van toetreding – net als Pax Christi – maar willen ook een eigen identiteit behouden, zonder

daarin nationalistisch of radicaal te zijn. Pax Christi moet een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van die identiteit, en daarmee aan het zelfvertrouwen van deze mensen. Een ander voorbeeld van de inspanningen van Pax Christi in 2005 is een project met de Novi Sad School voor Journalistiek. De studenten van deze school brachten mensen uit verschillende gebieden en met verschillende religieuze achtergronden bij elkaar. Na een jaar van ontmoetingen, conferenties en workshops is een gemeenschappelijke tekst opgesteld over de gebeurtenissen in het verleden plus een objectieve beschrijving van de achtergronden van de verschillende religies. Deze documenten worden op veel scholen voor journalistiek als lesmateriaal gebruikt. Een mooi voorbeeld van een gezamenlijke aanpak, waarmee wordt vermeden dat elke bevolkingsgroep of religie zijn eigen geschiedenis schrijft of interpreteert. Pax Christi werkt echter niet alleen met jongeren. In 2005 is een eerste aanzet gegeven voor een alliantie met verschillende ouderenorganisaties. Vanuit Nederland werkt Pax Christi samen met de Unie KBO. De sociale en economische toestand in de regio voor ouderen is dramatisch: een pensioen van 200 euro is in de praktijk nog maar 50 euro waard. Was de gezondheidszorg vroeger onder Tito gratis, nu moeten hulpbehoevende mensen alles zelf betalen. Daarbij komt nog dat door de oorlog veel ouderen uit hun woonplaats verdreven zijn en nu als 'vluchteling' zonder rechten leven. Met name dit laatste aspect wil het prille samenwerkingsverband proberen op de politieke agenda te krijgen.

Kosovo

Na het onrustige jaar 2004 was het in 2005 relatief kalm in Kosovo. Er zijn verschillende positieve ontwikkelingen te melden, zoals de opening van de brug over de Ribar-rivier tussen het noorden van Mitrovica in Kosovo, waar veel Kosovo-Serviërs wonen, en het Kosovo-Albanese zuiden. De bereidheid om deze verbinding over te steken is echter nog niet groot.

Pax Christi en haar partners hebben de bestaande projecten voortgezet. De jongerenorganisatie Kosovo Organisation of New Initiatives (KONI) organiseert bijvoorbeeld activiteiten om jongens en meisjes van verschillende achtergronden bij elkaar te brengen.

Kosovo

Hoofdstad: Pristina

Staatsvorm: Resolutie 1244 van de VN-veiligheidsraad stelt dat Kosovo deel uitmaakt van Federale Republiek Joegoslavië. Kosovo wordt sinds juni 1999 bestuurd door de United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK)

In Kosovo zal altijd worden gedanst

Thema's die hierbij aan de orde komen zijn: de toekomst van (een multi-etnisch) Kosovo en het wegnemen van vooroordelen door het uitwisselen van informatie. Pax Christi levert een bijdrage aan dit proces door het 'capacity building' instituut Taldi te betalen om de organisaties beter te laten functioneren.

AANSPREKEND BOEK

In 2005 heeft Pax Christi Nederland het boek *Brave New Kosovo* uitgegeven. Beleidsmakers en jonge mensen van verschillende etnische achtergronden vertellen hierin hun verhaal. Ondanks alle barrières, twijfels en onzekerheden getuigen de geportretteerde mensen van een sterke wil om Kosovo en hun eigen bestaan vorm te geven. De Kosovo-Servische Selma Cekic (1978) zegt daarover: "Geef Albanezen en Serviërs een goede baan, dan zullen ze samenwerken, want uiteindelijk wil iedereen een normaal leven."

De hartenkreet van de Kosovo-Albanese Nehai Sharri (1976), die activist is in een partnerorganisatie van Pax Christi, is ook duidelijk: "De discussie over de status

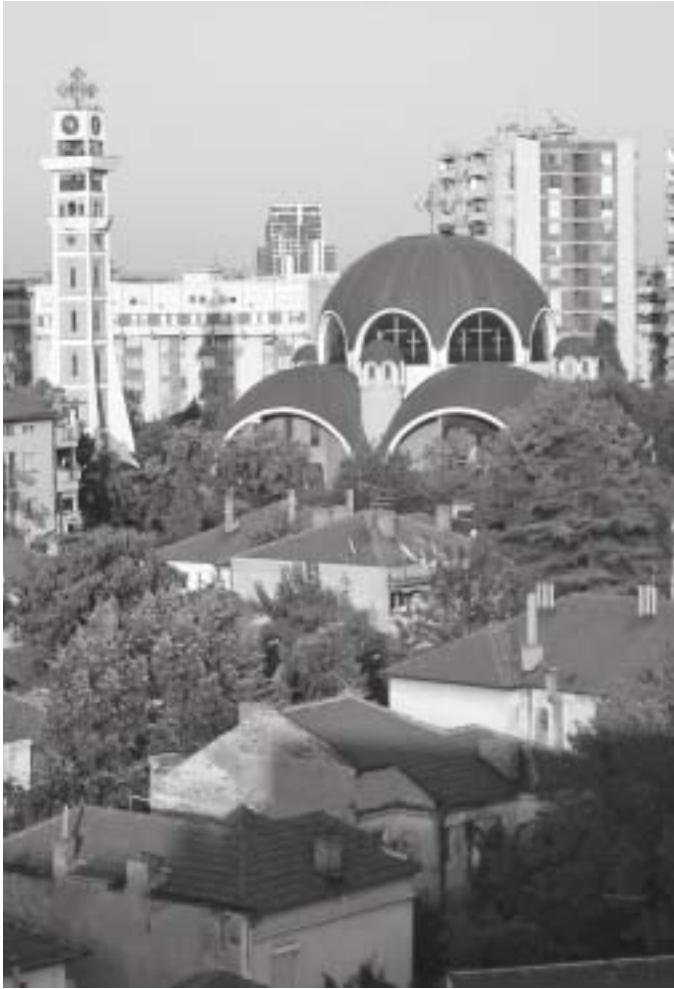

*Dankbetuiging
Prime Minister
Tony Blair*

Macedonië

- Oppervlakte** 25.713 km² (ca. 0,6 x Nederland)
- Inwoners** 2.022.547 (2002)
- Hoofdstad** Skopje
- Godsdienst** Orthodox (65%), islamitisch (29%), katholiek (4%), overig (2%)
Etnische groepen: Macedoniërs (64,18%), Albanezen (25,17%),
Turken (3,85%), Roma (2,66%), Serven (1,78%), overig (2,4%).
- Staatsvorm** Republiek. Parlement heeft 120 leden.

De hoofdstad Skopje van Macedonië heeft al vele stormen overleefd

van Kosovo zal mijn persoonlijke keuze beïnvloeden of ik in Kosovo blijf of niet. Ik ben nu 29 en leid al zestien jaar een leven in onzekerheid en frustratie."

Brave New Kosovo, met prachtige zwart-wit foto's van Dirk-Jan Visser en teksten van Agnes Verweij, geeft een realistische kijk op het dagelijks leven in Kosovo. Het belang van het initiatief uit zich door statements van de premiers van Kosovo en Servië plus hooggeplaatste beleidsmedewerkers. Zij doen duidelijke uitspraken over het conflict en de grote hoeveelheid vooroordelen die nog uit de weg geruimd moeten worden. Het boek is in november 2005 gepresenteerd tijdens een zeer druk bezochte bijeenkomst in de Balie in Amsterdam, waar gasten uit Servië en Kosovo het woord voerden.

Het boek is bovendien in Brussel in ontvangst genomen door EU-buitenlandvertegenwoordiger Javier Solana, en besproken door leden van het Europees Parlement. Tot slot is het boek verspreid onder tal van parlementsleden in binnen- en buitenland. Bijzonder is dat we verschillende bedankbrieven hebben ontvangen namens en van Europese leiders, zoals Tony Blair, de Belgische premier Verhofstad en de vertegenwoordiger van het Vaticaan.

Macedonië

De toestand in Macedonië lijkt zich langzaam maar zeker te verbeteren. Ruim zestig procent van de bevolking is Macedoniër en een kwart Albanese Macedoniër. Zeventig procent is orthodox en bijna dertig procent moslim. In 2005 is het land kandidaat-lidstaat van de EU geworden.

Pax Christi heeft in Macedonië partners met verschillende doelstellingen en doelgroepen. Zo werken we nauw samen met de vrouwenorganisatie Antiko die zich inzet voor het vergroten van het aantal vrouwen in de politiek. Antiko brengt daarvoor vrouwen van verschillende etnische en religieuze achtergrond bij elkaar. Zij bleken al snel dezelfde waarden en problemen te hebben. Met hulp van dit netwerk heeft Antiko met succes geijverd voor een quorum van 33 procent vrouwen op een verkiezingslijst. Maar door de mannencultuur lukt dit nog niet altijd even goed. Bovendien komen veel vrouwen op een lage onverkiesbare plaats terecht (voorkeurstemmen bestaan niet in Macedonië). Antiko probeert verder een netwerk op te zetten waarin vrouwen elkaar helpen in het praktische politieke handwerk.

Een heel ander project is de samenwerking met de Roma Organisatie DROM. Die spant zich in om in Kumanova de positie van de ongeveer honderdduizend Roma te verbeteren. DROM probeert een lobby te starten om in elk gemeentehuis een sociaal en juridisch raadsman te plaatsen, die de Roma met hun specifieke problemen kan helpen. Van belang zijn vooral een structurele toegang tot het onderwijs en een gelijke toegang van alle inwoners van Macedonië tot de diensten en producten van de overheid.

Cesar Villanueva is nationaal coördinator van het Niall O'Brian Center for Active Nonviolence, Reconciliation and Community Futures (Filippijnen) en directeur van Pax Christi Pilipinas.

“Verdedigen én overtuigen”

Cesar Villanueva

“Volgens de politie zijn er op de Filippijnen bijna 150.000 illegale vuurwapens, maar uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat het er zo'n vier miljoen zijn. De wapens zijn in handen van huurmoordenaars, rebellen, contrarevolutionairen, criminelen en privé-legers. De regeringstroepen boeken geen echte successen in de strijd tegen het illegale wapenbezit. Het vermoeden bestaat dat ze dat ook niet willen. Het leger krijgt dankzij het conflict jaarlijks tientallen miljarden peso's om de strijdkrachten te moderniseren.

Ik geloof dat de vrede die Christus voorstond, te bereiken is. Dit geloof vond ik ook bij mijn inspirerende maar helaas overleden vriend, *father* Niall O' Brian, die streed voor ontwikkeling op de Filippijnen. Het Niall O' Brian Center en Pax Christi Pilipinas steunen mensen in het vinden van een vreedzame uitweg. We richten ons daarbij vooral op de training van gemeenschappen zodat mensen collectief verantwoordelijkheid nemen voor hun veiligheid. Dialoog staat daarbij centraal. Alleen via *community based mediation* kunnen mensen elkaar begrijpen en vinden in gemeenschappelijke belangen.

Daarnaast lobbyen we voor een andere controle op veiligheid. Er zijn veel privé-beveiligers, die de taak van de politie over lijken te nemen. Die beveiligers zijn echter vaak niet getraind voor hun werk en bekommeren zich meer om de belangen van hun werkgever dan om de mensen uit de gemeenschap.

Onze derde taak is onderwijs zodat mensen weten wat goed en slecht is en begrip krijgen voor de cultuur waarin het normaal is dat iedereen met een vuurwapen rondloopt. Het Niall O'Brian Center en Pax Christi Pilipinas bieden alternatieven voor wapens, zoals het vinden, steunen en trainen van leiders – de zogenaamde *peace agents* – in gemeenschappen en het creëren van dialogen tussen de verschillende groepen.

Tenslotte promoten we aikido, een vechtsport die uitgaat van vreedzame verdediging. De filosofie ervan is simpel en krachtig: val niet aan en probeer de ander te overtuigen niet in de aanval te gaan. Doet hij dat toch, verweer je dan zonder hem te kwetsen. En probeer hem vervolgens opnieuw te overtuigen.”

Latijns-Amerika

WERKEN AAN VERZOENING

Hoop, nieuwe initiatieven, een bezoek van bisschop Van Luyn en concrete resultaten.

In 2005 timmerde Pax Christi flink aan de vredesroute in Colombia en Cuba. Onder meer met een onderzoek naar het verloop van de terugkeer van 120 voormalige strijders uit Colombia naar hun leefgemeenschap.

Maar ook in Europa zet Pax Christi het demobilisatieproces in Colombia voortdurend op de (politieke) agenda. Dat geldt eveneens voor Cuba; “de grootste gevangenis ter wereld”. Al blijft het lastig laveren in de smalle marges van Fidel Castro.

Colombia

Colombia

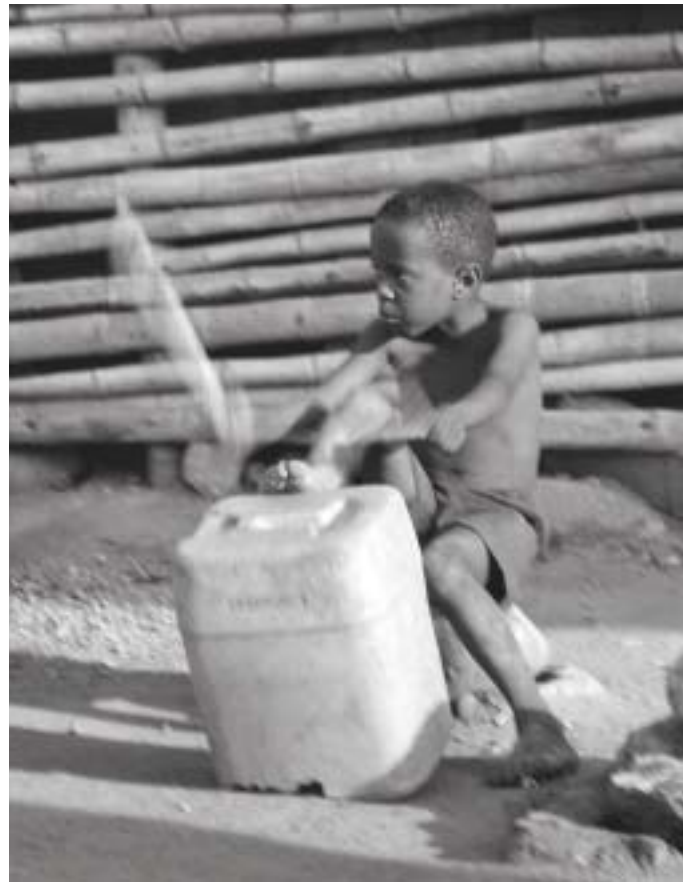
“Ik liep weg omdat ik getuige was geweest van onrechtvaardigheden die werden begaan. Ik zag dat mijn volk in armoede leefde en dat mijn familieleven was verwoest. Ik begon te beseffen dat dit leven eigenlijk niets voor mij was. De risico's van een vlucht waren groot, maar ik was bereid ze te nemen om een nieuw leven op te kunnen bouwen.”

Met deze woorden opende een voormalig kindsoldaat (25) op 8 december 2005 onze internationale conferentie in Den Haag over het demobilisatieproces in Colombia. Deelnemers waren de Deputy Director of the Americas Division van Human Rights Watch, de beleidsmedewerkers voor Colombia van de Europese Commissie en het ministerie van Buitenlandse Zaken, de secretaris van de Colombiaanse ambassade, en Tweede Kamerlid voor de PvdA, Bert Koenders. In verband met de conferentie verscheen het *Conference report on the (individual) demobilisation process in Colombia*, dat in Europa werd verspreid. Verder gaf Pax Christi diverse colleges en lezingen over demobilisatie, onder meer in het kader van een samenwerking met de Haagse Hogeschool, de Hogeschool Mechelen en de Derde Kamer; een alternatief parlement waaraan 120 Nederlanders en dertig mensen uit ontwikkelingslanden meedoen.

PRESIDENT PAX CHRISTI IN BOGOTÁ

Naar aanleiding van vredesonderhandelingen tussen de Colombiaanse regering en de paramilitaire AUC leverden de afgelopen twee jaar meer dan twintigduizend paramilitairen hun wapens in. Daarnaast verlieten nog eens tienduizend strijders als deserteurs de gewapende groepen. Zij volgen in Bogotá een overheidsprogramma van twee jaar. In mei 2005 bezocht mgr. Van Luyn, president van Pax Christi Nederland, een aantal opvangtehuizen voor voormalige strijders in Bogotá, om zich van de moeizame integratie op de hoogte te stellen. Daarna vond er een gesprek plaats met de verantwoordelijke bisschop voor deze 'desmobilizados'.

Onder 120 van deze ex-strijders startte Pax Christi een onderzoek dat een jaar gaat duren. Met de uitkomsten willen we ons inzetten voor verbetering van het reïntegratie-

Kinderen moeten spelen in plaats van oorlog voeren

programma van de Colombiaanse overheid; vergroting van de betrokkenheid van de internationale gemeenschap en de kerken; en de opzet van een verzoeningsproces met de slachtoffers. Medio 2006 zal het onderzoeksrapport in twee talen worden uitgebracht.

De inheemse deserteurs in Cauca moeten zich uit angst voor represailles verborgen houden in hun gemeenschappen. Vanwege hun rurale en inheemse wortels willen ze niet deelnemen aan het overheidsprogramma in Bogotá. Voormalige strijders kunnen hierdoor geen nieuw leven opbouwen. Partnerorganisatie ACIN besloot een oplossing te zoeken en vroeg Pax Christi om technische en inhoudelijke begeleiding. Dit leidde tot de opzet van een meerjarig programma voor de opvang van honderd voormalige strijders gedurende drie jaar. Ze zullen naast

Oppervlakte	1.141.748 km ² (28 x Nederland)
Inwoners	45,3 miljoen (2004)
Hoofdstad	Bogotá D.C.
Godsdienst	Rooms-katholiek (90%)
Staatsvorm	Presidentiële Republiek
	Colombia kent een lange traditie van (althans formele) democratie, waarmee het land een betrekkelijke uitzondering is in Latijns-Amerika.

Landbouw als alternatief voor het gebruik van geweld

scholing, ook psychosociale hulp krijgen en begeleiding bij de terugkeer naar en verzoening met hun gemeenschappen. De voorbereidingen zijn volop in gang om het project in 2006 van start te laten gaan.

TERUG NAAR HUIS

Sommige inheemse jongeren verlenen hand- en spandiensten aan illegale gewapende groepen, met name in de drugshandel. Eenmaal in de gevangenis raken ze sterk geïsoleerd. Aan partnerorganisatie ACIN vertelde één van hen: "We voelen ons in de steek gelaten. Velen van ons weten niet eens precies hoeveel jaar ze kregen opgelegd of hoe hun juridische positie is. Onze families komen zelden of nooit op bezoek, en ook de cabildos (inheemse leiders) laten niets van zich horen. Als we eenmaal vrij zijn, kunnen we eigenlijk nergens heen." Daarop startte ACIN samen met vrijwilligers een inventarisatie onder de inheemse gevangenen, om zicht te krijgen

op het aantal inheemse gedetineerden, de aard van de misdaden en hun juridische, humanitaire en maatschappelijke situatie. Ook zette de organisatie een visitatieprogramma op. ACIN verleent nu humanitaire en juridische ondersteuning aan de gevangenen en werkt aan hun terugkeer naar de gemeenschappen. Het programma werd als zeer goed geëvalueerd door de Universiteit van San Buenaventura (Cali). ACIN wil ervoor zorgen dat de inheemse gevangenen hun straffen in de reservaten kunnen uitzitten en daar intensief worden voorbereid op hun terugkeer naar de gemeenschap.

EEN OPENBARING

Pax Christi en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkten in 2005 aan de opbouw van een lokale vredescultuur met plaatselijke organisaties en gemeentelijke vertegenwoordigers uit Cauca. Eén van de activiteiten was een reis van zes weken door El Salvador

en Guatemala met een afvaardiging van zeven gemeenten uit de conflictregio. Veel initiatieven daar bleken een openbaring voor de deelnemers. Zoals de belangrijke rol van voormalige strijders in het lokaal bestuur na het vredesakkoord. Of de gezamenlijke inzet van vrouwen voor waarheidsvinding. Of de economische alternatieven in plaats van het gebruik van geweld die gemeenten hun inwoners kunnen bieden. Eén van de deelnemers zei tijdens de evaluatie van de studiereis naar El Salvador en Guatemala: "Plotseling beseften we dat de situatie van Colombia niet uniek is en dat we veel kunnen leren van landen na beëindiging van het conflict. Maar ook dat we zelf genoeg interessante initiatieven hebben die onvoldoende aandacht hebben gekregen."

Na de reis kregen 180 personen een intensieve training van zes maanden en technische ondersteuning van de Universidad de San Buenaventura bij het opstellen van werkplannen. Het programma zal worden afgesloten met een donorconferentie in april 2006, waarbij deze werkplannen worden gepresenteerd aan NGO's, gemeenten en vertegenwoordigers van de internationale gemeenschap. In 2006 en 2007 zullen de projecten in vervolgprogramma's door gemeentelijke werkgroepen worden geïmplementeerd. De contacten met El Salvador en Guatemala zijn behouden; in 2006 zal een stedenband worden opgezet en zullen experts uit El Salvador overkomen om waardevolle gemeentelijke initiatieven te versterken.

Cuba

De leider van onze partnerorganisatie MCL (Christelijke Beweging voor de Vrijheid), Oswaldo Payá, noemde Cuba onlangs nog "de grootste gevangenis ter wereld". Eind 2005 werden 333 politieke gevangenen geregistreerd, maar het werkelijke aantal ligt vele malen hoger.

Pax Christi maakt zich vooral sterk voor de 75 activisten die slachtoffer werden van de arrestatiegolf van maart 2003. Onder hen bevinden zich veel activisten van de MCL. De vrouwen van de gevangen activisten hebben zich verenigd als de Damas de Blanco (Dames in het wit) en houden wekelijks na de mis in witte kleding een publieke rondgang. Pax Christi Nederland en andere organisaties organiseerden op 18 maart 2005 een demonstratie voor de Cubaanse ambassade in Den Haag. Tijdens die demonstratie gaven alle vrouwelijke demonstranten in

Boris Dittrich van D'66 tijdens de Cuba-demonstratie van Pax Christi in 2005

het wit gekleed uiting aan hun solidariteit. Ook tijdens lezingen, debatten en gesprekken met (Europese) beleidsmakers vroegen we aandacht voor het lot van deze gewetensgevangenen en hun families. Eind 2005 kende het Europees Parlement de Sacharovprijs toe aan de Damas de Blanco, voor de moedige en standvastige manier waarop zij het Cubaanse regime publiekelijk aanklagen voor het lot van hun mannen, broers en zonen.

SMALLE MARGES

Ondanks de onderdrukking, censuur en verstikkende greep van de veiligheidsdiensten, kent Cuba tientallen belangrijke initiatieven die zijn gericht op maatschappelijke vorming, onafhankelijke journalistiek en democratisering. Veel initiatieven zijn gelieerd aan de katholieke kerk en moeten opereren binnen de smalle marges van Fidel Castro. Een medewerker van een Dominicaans opleidingscentrum in Havana zei daarover: "We hebben niet altijd alles kunnen doen wat we wilden, maar wel alles wat te proberen was."

Pax Christi deed in Europa en Cuba onderzoek naar de potentiële rol van de Cubaanse kerken in een toekomstig transitieproces en inventariseerde de belangrijkste initiatieven. Naar aanleiding van de publicatie van het onderzoeksrapport werden gesprekken gevoerd met kerkelijke instellingen, Europese NGO's en beleidsmakers over politieke en economische steun aan deze initiatieven. Castro laat zich, vanwege de economische en politieke steun van Venezuela aan Cuba, weinig meer gelegen liggen aan Europa. De miljoenen Europese toeristen die jaarlijks

Oppervlakte	110.860 km ² (3,3 keer Nederland)
Inwoners	11,3 miljoen (2004)
Hoofdstad	Havanna
Godsdienst	voornamelijk rooms-katholiek, verder protestants en aanhangers van Afrikaanse godsdiensten
Staatsvorm	Republiek. Gecentraliseerd politiek systeem, waarbij de macht in handen is van de communistische partij.

Cuba; de grootste gevangenis van de wereld

naar Cuba reizen zijn voor het bewind nog wel van groot belang. Pax Christi heeft in 2005 daarom Nederlandse toeristen met belangstelling voor Cuba actief benaderd. Onder het motto 'Open de wereld voor Cuba, neem een boek mee', wordt deze toeristen gevraagd de censuur op Cuba te helpen doorbreken.

Ze kunnen een Spaanstalig boek ophalen bij Pax Christi en dat tijdens hun vakantie afgeven bij één van de zogenaamde onafhankelijke bibliotheken. Ongeveer tachtig Cubaanse burgers lenen hun particuliere boekencollectie uit aan buurtbewoners. De toeristen die deelnamen aan dit initiatief kregen het boekje Viva Cuba dat door Pax Christi is gepubliceerd. Deze uitgave laat hen kennis maken met de politieke realiteit van het vakantieland.

Voor veel toeristen is het bezoek aan zo'n onafhankelijke bibliotheek een verrijkende ervaring. Eén van hen schreef op de website van Pax Christi: "Maria, de bibliothecaresse, was totaal verrast en heel gelukkig met de boeken. Ze sloeg regelmatig haar hand voor haar mond van verrukking bij het zien van de titels en de auteurs. Dat zit dus wel goed denk ik. ... Voor andere Cuba-gangers kan ik de actie alleen maar aanbevelen. De lijst van bibliotheken klopt dus prima, en men staat te popelen om nog meer literatuur te krijgen."

Luis Romero is projectleider van Homies Unidos in Colombia. Deze organisatie, opgericht in 1996, wil voorkomen dat jongeren zich aansluiten bij jeugdbendes en biedt leden die de bende willen verlaten een toekomst.

“Jongeren beste leermeesters”

Luis Romero

“De burgeroorlog tussen de junta en marxistische rebellen van 1980 tot 1992 heeft ruim 75.000 mensen het leven gekost en El Salvador aan de rand van de afgrond gebracht. En de nachtmerrie is nog steeds niet voorbij. Want ook nu nog verlaten dagelijks bijna vierhonderd Salvadoranen hun land; op zoek naar werk en een beter leven. De achterblijvers leven in voortdurende angst voor het geweld dat de steden teistert.

Veel jongeren zoeken hun toevlucht tot jeugdbendes. Deze Mara's bieden veiligheid en de kans om geld te verdienen; als drugskoerier of met de handel in wapens. De bendes zijn verantwoordelijk voor een groot deel van het geweld. In heel El Salvador zijn 35.000 jongeren lid van een bende. Ze hebben geen werk, komen uit verscheurde families en zijn soms getraumatiseerd door de burgeroorlog. Deze jongens (en meisjes) ontvluchten de realiteit met alcohol, marihuana en crack en dragen bijna allemaal een wapen. Ik weet waarover ik praat, ik heb zelf bij een bende gezeten.

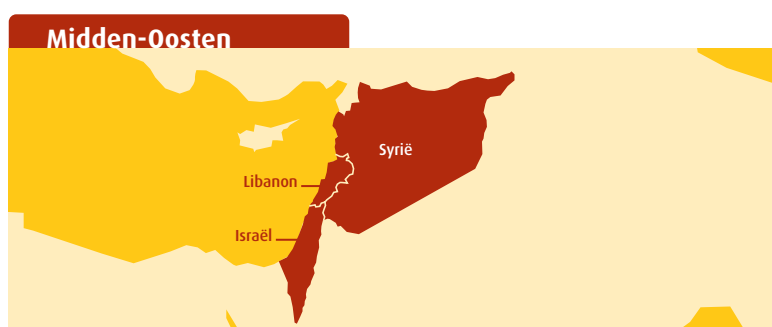
De bekende Amerikaanse voorvechter van mensenrechten en advocaat Magdaleno Rose Avila praatte jarenlang met bendeleden en won zo hun vertrouwen. Eind jaren negentig kreeg hij twintig leden van twee verschillende bendes bijeen die een andere weg kozen. Dat was het begin van Homies Unidos. We hebben programma's voor jongeren die af willen van alcohol en drugs. We bieden een opleiding en begeleiding naar werk. We helpen om bendetatoeages te verwijderen en geven psychische en praktische hulp. De bende verlaten en het geweld afzweren, is op eigen kracht bijna onmogelijk. Ons netwerk helpt jongeren die kracht op te brengen. Ze ontmoeten andere jongeren met dezelfde verhalen. We coachen en begeleiden ex-bendeleden die voorlichting aan risicjongeren kunnen geven. Dat kan niemand beter dan jongeren die uit eigen ervaring spreken.”

Midden-Oosten

ZELDZAME MOMENTEN VAN HOOP

De media besteden dagelijks aandacht aan het Midden-Oosten. Daar is ook alle reden toe: in het Israëliisch-Palestijns conflict is weinig zicht op een oplossing. Het geweld tussen verschillende groepen in Irak heeft een zodanige vorm aangenomen dat het land uit elkaar dreigt te vallen. En Al-Qaida sloeg met terreuraanslagen toe in de Jordaanse hoofdstad Amman. Voorlopig spelen bomaanslagen, bezetting en terreur nog de hoofdrol in deze regio.

Maar er waren ook positieve gebeurtenissen die het nieuws haalden in 2005. Zoals de massademonstraties in Libanon die leidden tot het vertrek van de Syrische troepen én de eerste vrije Libanese parlementsverkiezingen in dertig jaar. Verder besteedden de media ook volop aandacht aan de eenzijdige terugtrekking van Israël uit Gaza en de nieuwe grondwet in Irak. Toch komen de werkelijke tekenen van hoop zelden in het nieuws: Israëliërs en Palestijnen die gezamenlijk week in week uit vreedzaam demonstreren tegen 'de Muur', Syrische activisten die zich onvermoeibaar inzetten voor vrijheid in hun land, jongeren uit de hele regio die hun toekomst dromen delen. Het zijn zulke initiatieven die Pax Christi ook in 2005 heeft ondersteund en die de hoop op vrede levend houden.

Voor ons werk betekende 2005 vooral een jaar van consolidatie, van versterking van de samenwerkingsrelaties die in 2003 en 2004 waren opgebouwd. Ook voerden we een interne evaluatie van ons programma uit. In december 2005 kwamen de partnerorganisaties van Pax Christi bijeen in Amman. Tijdens die bijeenkomst zijn analyses van de ontwikkelingen in de regio gedeeld en plannen voor samenwerking tussen de verschillende organisaties gemaakt, vooral bedoeld om van elkaar te leren.

Libanon

Voor Libanon stond 2005 in het teken van verandering. Na de moordaanslag op voormalig premier Rafiq al-Hariri groeide het verzet tegen de Syrische aanwezigheid in Libanon. Dat Syrië iets met de moord te maken had, was evident en betekende voor de Libanezen de druppel die de emmer deed overlopen. Ze gingen massaal de straat op en verzamelden zich op het centrale Martelarenplein in Beiroet. Ook de internationale druk op Syrië nam toe en werd bekrachtigd in een Veiligheidsraadresolutie. In april, na bijna drie decennia, vertrokken alle Syrische troepen en veiligheidsinstellingen uit Libanon. De pro-Syrische regering moest het veld ruimen en in juni vonden vrije parlementsverkiezingen plaats. Deze leidden tot de overwinning van de coalitie onder leiding van Saad al-Hariri, zoon van de vermoorde oud-premier.

Op verzoek van onze Libanese partnerorganisatie Association Justice et Miséricorde (AJEM) stuurden we een waarnemer naar de verkiezingen. AJEM en Pax Christi publiceerden gezamenlijk een rapport met hun bevindingen. Het rapport concludeert dat deze verkiezingen over het algemeen eerlijk zijn verlopen, maar dat het werkelijke probleem in de huidige kieswet zit. Het rapport geeft suggesties voor aanpassingen in deze wet. In 2005 ondersteunde Pax Christi ook het werk voor de rechten van gevangenen en hun verzoening met de samenleving van AJEM.

HUIZEN VAN/VOOR GEWELDLOOSHEID EN DEMOCRATIE

De vrees bestond dat er opnieuw een conflict zou uitbreken tussen de verschillende religieuze groepen in het land. Er ontstond een polarisatie tussen pro-Syrische en anti-Syrische groepen. Spanning ontstond ook door internationale druk om de Palestijnse facties en Hezbollah te ontwapenen. Tot op heden is er binnen Libanon geen consensus bereikt over dit onderwerp. "Sinds het einde van de burgeroorlog heeft alles hier vijftien jaar lang stilgestaan. Nu pas kan de verzoening echt beginnen en kan de maatschappij opnieuw worden opgebouwd", aldus Sally Abi Khalil, de Libanese coördinator van het Tharwa-project tijdens de partnerbijeenkomst in Amman.

Een andere partnerorganisatie, de Libanese Associatie voor Burgerrechten (LACR), opende in 2005 de eerste Huizen van Geweldloosheid en Democratie. Deze huizen zijn centra in lokale gemeenschappen waar onderwijs- en bewustwordingsactiviteiten plaatsvinden, zoals activiteiten voor kinderen, workshops, debatten, films. Het is de bedoeling dat de komende tien jaar honderd van deze huizen worden opgericht.

Pax Christi werkt met LACR samen om de twintig jaar ervaring van deze partner met geweldloos activisme ten dienste te stellen aan activisten uit de regio. Daartoe hebben we in 2004 een eerste workshop georganiseerd voor activisten uit Libanon, Syrië, Jordanië, Irak, Palestina en Egypte. In 2005 is een tweede workshop gehouden waarin een aantal van de deelnemers van de eerste workshop werden opgeleid tot trainers.

Libanon

Oppervlakte	10.452 km ² (0,31 x Nederland)
Inwoners	3,8 miljoen (2005, schatting CIA World Factbook)
Hoofdstad	Beiroet
Godsdienst	Er zijn 18 officieel erkende religieuze groepen. Van de bevolking is 60 % islamitisch, waarvan sjiïeten en soennieten respectievelijk de grootste en politiek invloedrijkste groep vormen. Andere belangrijke bevolkingsgroepen zijn de maronieten en Grieks-orthodox christenen

Staatsvorm	Het parlement heeft 128 zetels, waarvan de helft is gereserveerd voor christenen en de andere helft voor moslims.

Daarnaast werkte LACR met steun van Pax Christi aan een Arabische handleiding voor trainingen in geweldloos activisme en werd een collectie trainingsmateriaal aan-gelegd (boeken, video's, spellen). Met deze stappen willen LACR en Pax Christi bijdragen aan het ontwikkelen van een kader van geweldloze activisten in deze zo door geweld getekende regio.

Pax Christi is in 2005 ook begonnen met samenwerking met een nieuwe Libanese partnerorganisatie: de Association Libanaise pour l'Education et la Formation (ALEF). Het gaat om een groep jonge mensenrechtenacti-visten die zowel de mensenrechtensituatie in kaart brengt als trainingen verzorgt, met name voor jongeren. Dankzij de steun van Pax Christi kon deze organisatie, die volledig door vrijwilligers wordt gerund, een kantoorje beheren om projecten beter te coördineren en fondsen te werven.

Verkiezingsoptocht in de Libanese hoofdstad Beiroet

Syrië

Vanuit de hele wereld nam in 2005 de druk toe op het regime in Damascus. Een internationale diplomatieke campagne onder leiding van Frankrijk en de VS gaf krachtige signalen aan Syrië om zich volledig uit Libanon terug te trekken en de vermeende steun aan terreur te beëindigen. Een VN-onderzoek naar de moord op de voormalige Libanese premier Al-Hariri leidde naar verdachten hoog in de Syrische veiligheidskringen. De externe druk zorgde ook voor interne spanningen. Oppositieleden en burgerrechtenactivisten kregen het zwaar te verduren.

Ook enkele partners van Pax Christi werd het werk zeer moeilijk gemaakt. Het Tharwa-project, dat zich richt op de religieuze en culturele rijkdom van het Midden-Oosten en de rechten van minderheden, moest in de zomer zijn kantoor in Damascus sluiten en besloot vanuit Libanon verder te werken. Een andere partner, Etana Press, kwam in de problemen door een boek dat zij op de conferentie Women and Tradition verspreidde en waar-van de inhoud niet paste binnen het denkraam van het Syrische regime. Directeur Maen Abdul Salam van Etana Press moest daarop het land verlaten, keerde na bemid-deling van verschillende ambassades terug, waarna de Syrische regering een officieel verbod afkondigde om met Etana samen te werken. Pax Christi trekt zich daar niets van aan en geeft nog steeds steun aan Thara (www.thara-sy.org); een online magazine over vrouwen-rechten van Etana Press. Toch lijken vrouwen steeds meer het slachtoffer te worden van de toenadering die het Syrische regime, in een laatste poging om te overleven, zoekt met islamitische politieke bewegingen.

Palestijnse vluchtelingen

Van de naar schatting vijf miljoen Palestijnse vluchte-lingen woont een groot deel al meer dan vijftig jaar in de omringende Arabische landen. De vluchtelingen-gemeenschappen worden verscheurd door de verschil-lende Palestijnse gewapende facties, of staan onder strenge controle van het gastland. Een onafhankelijk initiatief om de vluchtelingen te betrekken bij de discussie over hun lot is daarom hard nodig.

Pax Christi ondersteunt daarom sinds 2004 de A'idoun groepen in Libanon en Syrië. Deze onafhankelijke bewe-gingen maken de vluchtelingen bewust van de juridische en politieke implicaties van hun recht op terugkeer. Bovendien overleggen ze met de autoriteiten in de regio en de internationale gemeenschap om tot een oplossing van het vluchtelingenvraagstuk te komen. De A'idoun-groep Syrië kon dit jaar voor het eerst een kantoorje draaiende houden om van daaruit activiteiten te organiseren, zoals een zomerkamp voor jongeren plus een internationaal seminar, en het te woord staan van geïnteresseerden. In 2006 zal de Libanese A'idoun groep ook een kantoorje openen in het Mar Elias vluchtelingenkamp.

Syrië

Oppervlakte 185.180 km² (4,5x Nederland)
Inwoners 18 miljoen (2004)
Hoofdstad Damascus
Godsdienst Soennitische Islam (69 %), Sji'itische Islam, Christendom (12 %)

Staatsvorm Democratisch Socialistische Volksrepubliek. Syrië is een seculiere staat die wordt bestuurd door een regime dat steunt op een kleine machts-groep die goeddeels tot de Alawietische religieuze minderheid behoort. Volksvertegenwoordiging (Majlis al-Shaab), 250 leden, gedomineerd door de Ba'ath-partij.

Imam Fadhi Mohammed Khalifeh is een van de geportretteerden uit 'Verdreven Palestijnen'

Samen met vluchtelingen en organisaties in Israël, Libanon, Syrië en Jordanië stelde Pax Christi het boek Verdreven Palestijnen samen over het Palestijnse vluchtelingenvraagstuk. De uitgave bevat allerlei portretten van vluchtelingen in hun dagelijkse omgeving. De aandacht van de wereld is vaak eenzijdig gericht op de gebeurtenissen in Israël en de bezette gebieden. Daarom vindt Pax het belangrijk ook aandacht te blijven vragen voor het lot van de vluchtelingen en te laten zien dat er oplossingen mogelijk zijn. Het boek is in Nederland uitgebracht door het Koninklijk Instituut voor de Tropen en verkrijgbaar in de boekhandel.

VERZET: JA, GEWELD: NEE

Het Jordaanse Arab Women Media Center (AWMC) organiseerde met steun van Pax in januari 2005 voor de tweede keer een regionale workshop voor studenten over de rol van de media en vrijheid van meningsuiting. De workshop was bedoeld om jongeren in de verschillende

landen in de regio aan te zetten tot samenwerking en een actieve rol in hun samenleving. Daarnaast publiceerde het AWMC met hulp van Pax drie Engelstalige boekjes over vrouwenrechten. Het gaat om vertalingen van eerder in het Arabisch uitgegeven boekjes.

In december 2005 nam Pax Christi deel aan de internationale conferentie 'Celebrating Nonviolence' in Bethlehem. Op deze conferentie kwamen Palestijnse, Israëlische en internationale activisten bijeen en spraken bekende mensen als Gene Sharp en Mubarak Awad, de Palestijnse geweldloze activist die tijdens de eerste Intifadah door de Israëlische autoriteiten is verbannen. Voor Arabieren uit de omliggende landen is het onmogelijk naar Bethlehem te reizen. Door bemiddeling van Pax Christi kon toch een paper van de Libanese denker en activist Walid Slaybi, een van de oprichters van LACR, op de conferentie worden gepresenteerd en werd een boekje van zijn hand uitgegeven: *Verzet: Ja, Geweld: Nee* (In het Arabisch: *Na'am lil Muqawama, La lil 'Unf*).

Israël

- Oppervlakte** 20.325 km² (0,5 x Nederland)
- Inwoners** 6,2 miljoen (2004) (Dit cijfer bevat ook de bevolking van Oost-Jeruzalem en de geannexeerde Golan Hoogte)
- Hoofdstad** Jeruzalem
- Godsdienst** Joden (80%), moslims (14,6%), christenen (2,1%), druzen en anderen (3,2%)
- Staatsvorm** De Joodse staat Israël is een democratische republiek met een parlementair eenkamersysteem.

DE MUUR

De muur die in de bezette gebieden wordt gebouwd, staat symbool voor de kloof en verwijdering tussen Palestijnen en Israëliërs. Fysiek contact tussen Palestijnen en Israëliërs en tussen Palestijnen onderling is vrijwel onmogelijk geworden. Paradoxaal genoeg bieden de protesten tegen de muur toch nog de kans aan Israëliërs en Palestijnse activisten om gezamenlijk op te trekken. Toegegeven, het is een kleine minderheid, maar hun geweldloze acties laten zien dat, ondanks het geweld en het wantrouwen, samenwerking mogelijk is. Want ondanks alle media-aandacht voor het geweld in de bezette gebieden mogen de meer dan een miljoen Palestijnen in Israël niet worden vergeten.

PALESTIJNS-ISRAËLISCH FESTIVAL

In juni 2005 ondersteunde Pax Christi een *activism festival* in de gemengde Israëliërs-Palestijnse stad Lid. Israëliërs en Palestijnse groepen én activisten uit Israël en de bezette gebieden organiseerden een driedaags festival met workshops, muziek en film over de bezetting, maar ook over de problemen binnen Israël. Het festival bood een mooie kijk in de keuken van 'het andere Israël'. Binnen een week werd een verwaarloosd park in het centrum van Lid, ondanks tegenwerking van de autoriteiten, schoongemaakt en omgetoverd tot een festivalterrein.

Nog steeds de heersende realiteit in het Israelisch-Palestijns conflict

Hoogtepunt van het festival was een optreden van de Palestijnse hiphopband DAM - Da Arab Mc's. Met hun aanstekelijke muziek, die een mix is van klassieke Arabische muziek en hiphopbeats, geven ze een stem aan de Palestijnen in Israël en de bezette gebieden. De groep rapt in zowel het Arabisch als het Hebreeuws en gaat geen enkel taboe uit de weg. De teksten gaan over misstanden in hun eigen gemeenschappen, maar vooral over onderdrukking. Reden voor sommige Israëliërs om de band te beschuldigen van terrorisme. DAM antwoordde met hun rap: *Meen al-Irhabi?* (Wie is er hier nu de terrorist?) Inmiddels begint de faam van DAM ook in Europa door te dringen.

ANGSTIGE AUTORITEITEN

Midden in het park staat de ruïne van de oude Khan al Hilou; de naam van een gefortificeerde pleisterplaats voor karavanen (Caravanserai) uit de Ottomaanse tijd. Hoewel totaal verwaarloosd getuigt deze ruïne nog steeds van de rijke historie en welvaart van het land vóór de stichting van de staat Israël in 1948. Lid is een arme industriestad onder de rook van Tel Aviv met 40.000 inwoners, waarvan 9.000 Palestijn is en ruim 30.000 van Joods- Russische en Ethiopische afkomst. Tegen wil en dank wonen de verschillende groepen in dezelfde stad. De stad is niet alleen berucht vanwege de armoede, maar ook door sociale problemen als criminaliteit, drugsgebruik en geweld.

Om de criminaliteit in te dammen heeft het gemeentebestuur besloten ook hier een muur te bouwen, rondom de Palestijnse woonwijken. Anders dan de afzetting in de bezette gebieden is de muur in Lid vrij onbekend. Maar ook hier zijn checkpoints, worden huizen van Palestijnen vernield, zogenaamd omdat ze zonder vergunning zijn gebouwd, en voert het Israëliërs leger acties uit. Nu alle aandacht op de problemen in Gaza en de Westelijke Jordaanoever is gericht, dreigt het proces van ontvolking en onderdrukking zich hier in alle stilte te voltrekken. Gelukkig zijn er nog groepen en organisaties die hier tegen strijden.

In 1948 werden 18.000 van de 19.000 Palestijnse inwoners uit de stad verdreven. De Palestijnen die er nu nog wonen zijn vaak de nakomelingen van vluchtelingen uit de omliggende dorpen. Hoe gevoelig deze kwestie in Israël ligt, blijkt wel uit het feit dat de autoriteiten een demonstratieve actie van de Israëliërs groep Zochrot

Palestina

Hét symbool van de verwijdering tussen Palestijnen en Israëliërs

(herinnering) hadden verboden. De groep had straatnaamborden gemaakt met de originele Palestijnse namen van voor 1948 en wilde deze in het centrum van de stad ophangen om zo het Israëlische publiek te informeren over het vluchtelingenprobleem dat ontstond na de stichting van de staat Israël. Uit vrees voor ‘etnische spanningen’ mocht de tocht niet doorgaan.

Betrokkenheid in en vanuit Nederland

In juni 2005 organiseerde Pax Christi samen met Cordaid en IKV een tournee met een Israëlische en een Palestijnse activiste. Na vertoning van de film *Het betonnen gordijn* van de Joods-Israëlische filmmaker Benny Brunner vertelden de activisten over hun ervaringen en strijd tegen de muur. Een Nederlands publiek van studenten, kerkgroepen en scholen maakte kennis met deze ‘gewone’ mensen, die ondanks alle tegenwerking en

schijnbare uitzichtloosheid praktisch invulling geven aan hun idealen en zo laten zien dat er hoop is voor een meer vreedzame toekomst.

Pax Christi ondersteunt de campagne ‘Houd hoop levend: plant een olijfboom’. Voor twintig euro kan elke Nederlander een olijfboom kopen en in de bezette gebieden laten planten. Voor de bouw van de muur, de uitbreiding van nederzettingen en om de economische ontwikkeling van Palestijnen te dwarsbomen, worden er namelijk jaarlijks duizenden olijfbomen gerooid en vernield. De bomen hebben niet alleen een economisch belang, maar staan symbool voor de Palestijnse verbondenheid met het land en vertegenwoordigen het geloof in de toekomst. In het tweede jaar dat de campagne loopt, is het aantal ‘geadopteerde’ bomen gestegen tot bijna vijfduizend. Een stevig hart onder de riem voor de Palestijnen. Het toont ook aan dat er in Nederland een grote behoefte bestaat om concreet iets te doen tegen het onrecht in de bezette gebieden.

Palestijnse gebieden

Oppervlakte	6620 km ² (0,2 keer Nederland)
Inwoners	3,6 miljoen
Hoofdstad	Gaza, Ramallah (Jeruzalem geclaimd)
Godsdienst	Islam 98%, christenen 2%
Staatsvorm	Parlementaire democratie

De Palestijnse gebieden bestaan uit de Westelijke Jordaanoever en Gaza. Daar bevinden zich zo'n 150 Israëlische nederzettingen, waarin 195.000 kolonisten wonen. In het Palestijnse deel van Jeruzalem wonen ook nog eens 177.000 Israëlische kolonisten.

Verkiezingen, oorlog, of armoede; ook de kinderen van Gaza willen plezier maken

VERKIEZINGEN: VRIJHEID EN BEZETTING

2005 was ook het jaar van de Palestijnse presidentsverkiezingen en de ontruiming van de Gazastrook. De internationale gemeenschap verwelkomde deze eenzijdige stap van het Israëlische leger. Toch vormde de ontruiming aanleiding tot een nieuwe ronde van gewelddadigheden tussen het Israëlische leger en Palestijnse gewapende groepen. Bovendien kunnen de bewoners van de Gazastrook hun 'openluchtgevangenis' een paar maanden na de ontruiming nog steeds niet verlaten om bijvoorbeeld hun landgenoten op de Westelijke Jordaanoever te ontmoeten. Walid Salem, een Palestijnse activist waarmee Pax Christi samenwerkt, grapte: "We moeten onderhand videoconferenties organiseren om met onze vrienden in Gaza te overleggen."

Pax Christi was als verkiezingswaarnemer van het Nederlandse platform United Civilians for Peace aanwezig bij de Palestijnse presidentsverkiezingen in januari 2005. Vanuit Nabloes volgden we de verkiezingen en de campagnes. Het stond van tevoren al vast dat Abu Mazen (Mahmoud Abbas) de verkiezingen zou winnen. Toch toonden de eerste verkiezingen sinds 1996 aan wat voor democratisch potentieel er onder de Palestijnen aanwezig is. Heel even leek het bijna een normaal land.

VLUCHTELINGEN TERUG OP DE KAART

Bij de presentatie van het boek *Verdreven Palestijnen* in Utrecht had Pax Christi de primeur om de film *Paradise Now* van de Palestijns-Nederlandse filmmaker Hany Abu Assad te vertonen. De film, die met een Oscar is genomineerd, geeft de ouders van de gruwelijke

zelfmoordaanslagen een menselijk gezicht, zonder hun daden goed te praten of te bagatelliseren. De film is gedeeltelijk opgenomen in de belegerde stad Nabloes op de Westelijke Jordaanoever. Veel Palestijnen die in Nederland wonen, zijn afkomstig uit deze stad. Na vertoning van de film volgde een debat over de Palestijnse vluchtelingen met onder andere Salomon Bouwman, Arjan al-Fassed en Radi Suudi.

Het debat toonde eens te meer hoe complex het probleem is, maar ook hoe nodig het is dat er een oplossing komt voor de meer dan vier miljoen vluchtelingen in de bezette gebieden, Libanon, Syrië, Jordanië, maar ook in Europa en de Verenigde Staten.

In 2005 kozen de Palestijnen een nieuwe president

Mahmoud Daoud El Ali is psycholoog, socioloog, onafhankelijk onderzoeker en medeoprichter van A'idoun. Deze actiegroep zet zich in voor het recht op terugkeer van Palestijnse vluchtelingen.

“Behandel vluchtelingen als volwaardige mensen”

Mahmoud Daoud El Ali

“Er zijn nu ruim 3,8 miljoen Palestijnse vluchtelingen, wier rechten met voeten worden getreden. A'idoun protesteert daartegen en lobbyt voor rechtvaardigheid. We vertegenwoordigen vooral de belangen van vluchtelingen in Libanon. Van hen leeft de ene helft temidden van de Libanese bevolking en de andere helft in kampen.

Tot 1982 was hun positie goed, vooral doordat de PLO vanuit Libanon opereerde. In 1982 viel Israël Libanon binnen en werd de PLO verjaagd. Sindsdien behandelt Libanon Palestijnse vluchtelingen als buitenlanders. Ze hebben het bestuur over hun kampen verloren, mogen zich niet aansluiten bij verenigingen, niet als dokter werken en geen bouw materiaal gebruiken.

A'idoun streeft naar één staat, waarin Israëli's en Palestijnen zonder rassenscheiding, geweld of discriminatie samenleven. We mobiliseren nationale en internationale organisaties om de VN ertoe te bewegen resolutie 194 uit te voeren. Tot dit bereikt is, vragen we de Libanese regering Palestijnse vluchtelingen sociale en wettelijke rechten te geven. Een betere behandeling van vluchtelingen vermindert hun neiging zich met geweld in de strijd tegen Israël te mengen.”

Lokaal en internationaal

GRENZENLOZE THEMA'S

Pax Christi laat zich in haar werk leiden door vier thema's. Die bepalen als het ware de strategische inzet in een land, regio of wereldwijd. Soms speelt er slechts een thema; soms meerdere. Dit hoofdstuk biedt een uitgebreid overzicht van de inspanningen. Variërend van het opkomen voor mensenrechten, vrije media en democratie in Tsjetsjenië. Tot aan het werken aan veiligheid en ontwapening plus steun voor lokale vredesinitiatieven in Soedan.

Thema's Pax Christi

Totaal

Pax Christi besteedt op een groot deel van haar 'inkomsten' aan directe inspanningen voor de vier thema's. Hiernaast de totalen in euro's die worden uitgeven in alle regio's. Op de andere pagina's worden de bedragen, ook in euro's, per regio / land uitgesplitst.

Veiligheid en ontwapening

Op vele fronten actief

In 2005 heeft Pax Christi haar bijdrage aan het bevorderen van veiligheid en ontwapening in de wereld verder voortgezet. De vereniging was daarvoor actief op verschillende podia in zowel binnen- als buitenland. Met aansprekende (internationale) acties als de Control Arms campagne en Security When the State Fails. Ook werd een speciale commissie geïnstalleerd, die in 2006 een visie over veiligheid en ontwikkeling zal publiceren.

Pax Christi heeft in 2005 de commissie Homan in het leven geroepen. Deze commissie, genoemd naar voorzitter Kees Homan, Generaal-Majoor der Mariniers b.d. en lid van de ledenraad van Pax Christi, houdt zich bezig met de samenhang tussen vrede, veiligheid en ontwikkeling. Doel is een visie te ontwikkelen over veiligheid en ontwikkeling en zich te beraden op de belangrijkste strategieën die vredesorganisaties als Pax Christi met name, maar ook ontwikkelingsorganisaties, overheden en anderen, kunnen inzetten bij een meer integrale benadering van veiligheid en ontwikkeling.

Werkgroep Veiligheid en Ontwikkeling

Human security is het meest acuut in gevaar in gemarginaliseerde staten. Dit zijn staten aan de onderkant van de ontwikkelingsladder, in veel gevallen met een slecht of falend bestuur en met een heden of verleden van interne conflicten. Bij de invulling van haar eigen verantwoordelijkheid voor de bescherming van burgers omschrijft Pax Christi de *human security* die beschermd moet worden als de mate waarin de "veiligheid van mensen op het spel staat", ofwel de mate waarin mensen "vrij zijn van hardnekkige bedreigingen van de rechten van mensen, hun veiligheid, of zelfs hun leven."

De verantwoordelijkheid van de wereldgemeenschap om deze veiligheid te beschermen, geldt niet alleen voor gouvernementele actoren maar ook voor economische, culturele en andere non-gouvernementele partijen. Bij het ontwikkelen van strategieën is het daarom belangrijk te kijken naar de mogelijkheden van de diverse actoren

om bij te dragen aan vergroting van *human security* en naar de mate waarin organisaties als Pax Christi die actoren de weg kunnen wijzen naar hun verantwoordelijkheid. Pax Christi zal halverwege 2006 uitkomen met een nieuwe beleidsnotitie over dit onderwerp.

Alternatief voor staats(on)veiligheid

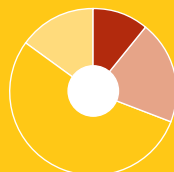
Pax Christi organiseerde op 30 en 31 mei 2005 de internationale conferentie 'Security When the State Fails' in de Grote Kerk in Den Haag. De conferentie past bij het Pax Christi-traject over vrede en veiligheid en de serie internationale conferenties die ze sinds 2003 organiseert. Het uitgangspunt van deze conferentie in Den Haag: sommige staten kunnen (in delen van hun grondgebied) geen veiligheid bieden aan hun burgers. Die kiezen er vervolgens voor zelf de verantwoordelijk te nemen voor de bescherming van hun leven en eigendommen. Hoe doen burgers dat? Wat voor strategieën hebben ze? Welke rol spelen kleine en lichte wapens daarin? Aan de hand van veertien nieuwe *casestudies* uit (voormalige) conflictgebieden werd tijdens de conferentie duidelijk hoe sommige gemeenschappen een oplossing gevonden hebben voor het gebrek aan bescherming en hoe ze reageren op militieën en gewapend geweld. Naar aanleiding van deze conferentie is een boekje verschenen, het vijfde deel in de Pax Christi-serie over *Civil Society Acting on Community Security*.

PAX CHRISTI-FILM NAIROBI

Als onderdeel van de conferentie 'Security When the State Fails' presenteerde Pax Christi de korte film

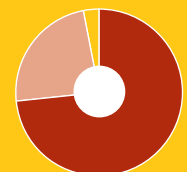
Totale uitgaven thema's

■ Veiligheid en ontwapening	€ 241.800
□ Economische Dimensies van Conflicten	€ 437.995
□ (Lokale) vredesinitiatieven	€ 1.190.059
□ Mensenrechten, vrije media en democratie	€ 326.153
Totaal	€ 2.196.007

Veiligheid en ontwapening

■ Soedan	€ 93.214
□ Regio's Afrika	€ 29.700
□ Balkan	€ 3.745

Nairobi: get to know your neighbours, die zij produceerde over de onveiligheid in deze stad. Rustig je auto parkeren voor de deur? Weten dat je veilig de deur achter je dicht kan trekken en naar je werk kunt gaan? Ongestoord slapen zonder dat je opgeschrikt wordt door overvallers uit de buurt? Veel mensen in Nederland zetten daarbij geen vraagtekens, maar in Nairobi is dat allerm minst het geval. Deze metropool in de regio Oost-Afrika met meer dan drie miljoen inwoners is tevens de zetel van veel internationale organisaties, de regering, de politieke en zakelijke elite en een groeiende Keniaanse middenklasse.

Nairobi: get to know your neighbours schetst een beeld van urbane onveiligheid in Kenia. Door de ogen van drie personen beleven we wat die onveiligheid praktisch inhoudt: het gevaar van *carjackings*, gewapende overvallen, inbraken met kleine wapens. De film toont de gevolgen van de onveiligheid voor het dagelijks leven en de oorzaken ervan: falend staatsgezag en afbladderende sociale relaties. Omdat de politie/staat niet voor voldoende veiligheid kan zorgen, zoeken mensen eigen oplossingen.

Kleine en lichte wapens

Pax Christi heeft zich in 2005 actief ingezet voor de internationale Control Arms campagne, die in oktober 2003 van start is gegaan. De campagne wordt in Nederland gevoerd door Pax Christi (lid van IANSA), Amnesty International, Oxfam Novib en Unicef.

Deze organisaties willen een eind maken aan onverantwoorde vormen van wapenhandel door het aanscherpen en implementeren van nationaal, regionaal en internationaal wapenexportbeleid.

De coalitie stelt dat de huidige wapenwetgeving (en controles) in veel landen allerlei mazen vertoont. Daardoor is het mogelijk dat een hele reeks wapens, ook uit Europa, nog altijd worden gebruikt voor het plegen van mensenrechtenschendingen. Ook in 2005 heeft Pax Christi samen met haar coalitiepartners gesprekken gevoerd met Tweede Kamerleden en ambtenaren in Nederland. Bovendien heeft ze in brieven de Nederlandse regering opgeroepen haar beleid inzake export en doorvoer van wapens (en onderdelen) aan te passen aan de principes van het wereldwijde Arms Trade Treaty (ATT) en zich internationaal sterk te maken voor invoering van het ATT.

Pax Christi heeft zich in 2005 tevens sterk gemaakt voor publieke bewustwording van de problematiek van ongecontroleerde wapenhandel. Dit gebeurde onder meer op de Nederlandse Katholieke Jongerendag, de Pax Christi-jongeren/vrijwilligersdag en de Pax Christi-conferentie 'Security When the State Fails' in Den Haag. Ook heeft Pax tijdens zulke evenementen foto's van deelnemers verzameld voor de One Million Faces petitie, die de

internationale steun voor de campagne zichtbaar moet maken. Deze grootste internationale virtuele petitie ooit, is op 25 juni 2006 aangeboden tijdens de UN Review Conference on Small Arms and Light Weapons in New York.

Pax Christi richt zich niet alleen op de aanbieder, maar ook op de gebruiker van wapens. Zo probeert Pax in het Afrikaanse continent contact te leggen met jonge mannen, die zich in sommige conflictgebieden massaal laten rekruteren. Op die manier ontstaan complete leger tjes met een mengeling van traditionele krijgers en hooligans. Samen met partners in Afrika, maar ook op de Balkan, werkt Pax Christi aan programma's om de verspreiding van wapens tegen te gaan en de veiligheid te verbeteren.

Clusterwapens Ontplofbare oorlogsresten

Al in de jaren negentig leverde Pax Christi een bijdrage aan de totstandkoming van de International Campaign to Ban Landmines (ICBL) en, als stuurgroep lid van die coalitie, aan de realisering van het verdrag ter uitbanning van anti-persoonsmijnen (Treaty to Ban Anti Personnel Mines).

Sinds 2003 houdt Pax Christi zich actief bezig met de problematiek van cluster munitie. Een clusterwapen is een container, die door een vliegtuig wordt afgeworpen of door artillerie wordt afgeschoten. Tijdens de val ontploft het ding, waardoor tientallen, honderden of zelfs duizenden kleinere bommen vrijkomen. Het wapen dient om legerbases of andere infrastructuur te vernietigen of onbruikbaar te maken en het verplaatsen van troepen te bemoeilijken. Net als landmijnen maken niet ontplofte clusterwapens ook ná een oorlog veel burgerslachtoffers, waaronder tal van kinderen. Cluster munitie is tijdens recente conflicten, zoals in Irak, Afghanistan en Kosovo, intensief gebruikt door westerse legers. Groot Brittannië en de VS gelden als grootgebruikers, maar minstens 73 landen hebben cluster munitie op voorraad. Nederland bezit dit soort munitie ook en heeft die ingezet tijdens de Kosovo-acties in 1999.

Pax Christi was in 2005 actief als lid van de stuurgroep van de Cluster Munitie Coalitie (CMC), een coalitie die mede is opgericht door Pax Christi en bestaat uit meer dan 160 NGO's uit ruim 40 landen. De CMC staat open voor NGO's, gemeenschapsgroepen en professionele associaties, die de doelen, beleidsdoelen en het algehele actieplan/programma van de coalitie steunen.

Na een actieve lobby van de CMC en haar leden heeft de Belgische Senaat op 7 juli 2005 een wetsvoorstel aanvaard dat gebruik, productie, handel en bezit van submunitie verbiedt. Submunitie is munitie die zich van een moederbom losmaakt en na de lancering of uitstoting

Ook in Jemen hangen de modernste wapens gewoon te koop in de winkel

moet ontploffen. Inmiddels heeft ook het Belgische parlement dit wetsontwerp goedgekeurd. Daarmee is België het eerste land ter wereld met een wettelijk verbod op submunitie.

CONVENTIE VAN CONVENTIONELE WAPENS (CCW)

Op het internationale vlak is Pax Christi Nederland in 2005 zeer actief geweest tijdens de onderhandelingen van overheden binnen de VN CCW werkgroep over ontplofbare oorlogsresten in Genève. NGO's mogen bij deze vergaderingen aanschuiven en waar gewenst interveniëren. Pax Christi heeft diverse gesproken interventies gedaan. Ook heeft Pax lunchsessies georganiseerd voor overheden tijdens de CCW-besprekingen. In maart 2005 is een bijeenkomst belegd over het militaire nut van clusterwapens tegen de achtergrond van grote humanitaire verliezen. In augustus ging het vooral over voorraden, types clustermunitie en hoe nationale overheden tegen het nut van deze wapens aankijken.

Tijdens gesprekken met Tweede Kamerleden en ambtenaren in Nederland en Genève heeft Pax Christi al in 2004 aangedrongen op ratificatie van Protocol V. Daarin staat onder meer dat staten die clustermunitie gebruiken verantwoordelijk zijn voor de ruiming. De CMC heeft bij alle overheden aangedrongen op ratificatie. In 2005 hebben vijftien overheden dit protocol geratificeerd, waaronder Nederland op 18 juli. Inmiddels zijn er zeventien overheden die dit hebben gedaan; bij twintig ratificerende landen zal het protocol in werking treden.

Op de VN-bijeenkomsten in Geneve was de afgelopen jaren ook ruimte voor overleg met een afgevaardigde van de Heilige Stoel; de zetel van het Vaticaan binnen de VN. Tijdens de bijeenkomst in augustus 2005 heeft de

Heilige Stoel zich uitgesproken voor een moratorium op het gebruik van clustermunitie, totdat de overheden een overeenkomst hebben bereikt over een legale toepassing.

RAPPORT OVER CLUSTERWAPENS

In augustus 2005 publiceerde Pax Christi het rapport *Cluster Weapons: Necessity or Convenience?*; gebaseerd op onderzoek uit 2004 en 2005 naar het militaire nut van clusterwapens. Tijdens de onderhandelingen binnen de VN-CCW van augustus 2005 heeft Pax Christi het rapport gepresenteerd. Voor dit onderzoek waren overheden van ongeveer 45 landen uitgenodigd om een vragenlijst te beantwoorden. Achttien landen hebben dat gedaan. Het rapport laat duidelijk zien dat de opvatting van verschillende overheden dat clustermunitie een legitieme rol in gewapende conflicten speelt, geen hout snijdt. Bovendien denken veel landen met deze munitie op voorraad dit wapen in de toekomst niet te zullen gebruiken. Uit het rapport blijkt verder dat teveel overheden verouderde informatie hebben gebruikt of simpelweg geen informatie beschikbaar hebben over hun clusterwapens; laat staan over de betrouwbaarheid van deze munitie in termen van faalratio en de humanitaire consequenties bij gebruik van deze wapens.

Door het onderzoek, de publicatie van het rapport en de lobby hieromtrent is er een belangrijke discussie op gang gebracht binnen deze VN-werkgroep over het militaire nut van clustermunitie. Opvallend is dat verschillende overheden indirect hebben gereageerd op de onderzoeksvragen van Pax Christi. De Engelse regering heeft bijvoorbeeld de antwoorden op vragen naar het militaire nut van deze wapens plenair aangeboden tijdens de CC; in de vorm van een officiële *working paper* over dit onderwerp.

KLEINE STAPPEN, HOGE OPKOMST

SUDAN ZOEKT DIALOOG

Pax Christi geeft leiding aan de Mission on Small Arms (RECSA), het voormalige Nairobi Secretariat on Small Arms. En heeft de eerste stappen gezet om strategieën te ontwikkelen die de veiligheid van mensen en gemeenschappen kunnen bevorderen. Daarnaast organiseerde Pax Christi een conferentie met de Sudan Catholic Bishops' Regional Conference (SCBRC) over veiligheid in de gemeenschap en kleine wapens.

Tijdens de conferentie kon de Soedanese vertegenwoordiger samen met de Verenigde Naties aangeven wat de overheidsplannen zijn met betrekking tot ontwapening, demobilisatie en reïntegratie.

De conferentie bood ook een mogelijkheid de verantwoordelijken voor dit belangrijke programma en de lokale bevolking met elkaar in contact te brengen. Zo konden mensen zelf over de veiligheidssituatie binnen hun gemeenschappen spreken met de regering en de VN en tevens hun verwachtingen en eisen uitspreken alvorens ze hun wapens zouden neerleggen en afgeven.

Verder heeft Pax tijdens de bijeenkomst een zogenaamde benchmark (ijkpunt / meetlat) helpen ontwikkelen. Met dit instrument kunnen burgerlijke organisaties nagaan hoe regeringen omgaan met de aanbevelingen van de Nairobi Conferentie (2000) om het aantal kleine wapens te verminderen. Verder heeft Pax Christi een bijdrage geleverd aan een ijkpuntplan uit 2005 om daadwerkelijk de mate van ontwapening te meten.

Het Ontwapening-, Demobilisatie- en Reïntegratieprogramma dat de overheid wil volgen, heeft de dialoog met de gemeenschappen hoog op de agenda staan. Het werd duidelijk dat Pax Christi hierin een belangrijke rol te vervullen heeft door het gesprek tussen gemeenschappen en de overheid te faciliteren. De eerste aankondiging van de oprichting van het South Sudan Action Network on Small Arms werd hier gedaan.

Pax Christi ondersteunde ook overleg tussen overheid en burgers in Juba. Daar werd duidelijk dat de LRA (Lord Resistance Army; verzetsleger van de Heer) nog steeds wapens en voedsel ontvangt van overheidsdiensten. In verband met het gebrek aan wetshandhaving en politieagenten heeft Pax Christi, na ruggespraak met de regionale overheid, trainingen gegeven aan dorpspolitie en dorpsrechters. Hoewel de effecten nog moeten worden afgewacht, toonde de 'Government of Southern Sudan' (GOSS) interesse om deze concepten verder te bespreken en te onderzoeken.

BETROKKEN BALKAN

Ook in 2005 heeft een aantal organisaties in de Balkan zich sterk gemaakt voor het probleem van de kleine wapens. Tussen en binnen de landen vindt een levendige handel plaats; veel wapens in West Europa komen uit deze landen. Het wapenbezit heeft op de Balkan traditionele en culturele aspecten: bijvoorbeeld na de geboorte van een zoon of bij verkiezingswinst wordt fanatiek in de lucht geschoten. Omdat veel wapens in het criminele circuit belanden, is een aantal organisaties begonnen met een bewustwordingscampagne en een lobby om de Europese gedragscode voor het verbieden van kleine wapens in de Balkan parlementen aangenomen te krijgen.

Alleen al in Macedonië circuleren volgens internationaal onderzoek 170.000 kleine wapens. Er is in feite sprake van een parallelle beveiligingsstructuur, waarop de politie geen greep heeft. Elke dag vinden gemiddeld twee serieuze incidenten plaats.

Twee betrokken partners van Pax Christi - Civil in Macedonië en de Belgrado Jongeren Unie - organiseerden samen met andere organisaties in juli 2005 een muziekfestival in Novi Sad (Noord-Servië) om het probleem van de kleine wapens onder de aandacht te brengen. Zo'n 200.000 jongeren bezochten het festival. Er werden flyers uitgedeeld, met als leus 'Kleine wapens zijn wapens van massadestructie!', en er vonden discussies plaats. Verder werden ruim duizend foto's gemaakt voor de 'Een miljoen gezichten campagne'; een internationale actie tegen kleine wapens waarbij Amnesty International, Oxfam en Pax Christi zijn betrokken. Pax Christi en deze partners zijn ook lid van het SEENCA-netwerk, dat initiatieven op dit gebied ondersteunt en coördineert.

Economische dimensies van conflicten

Handel en vrede

Oorlogen zijn duur en maken bovendien alles van waarde kapot. Toch liggen vaak economische belangen eraan ten grondslag. Pax Christi streeft er daarom naar die reden weg te nemen. Bijvoorbeeld door effectieve regels voor het (internationale) bedrijfsleven, verkleining van de maatschappelijke ruimte voor corruptie en afpersing en mobilisering van de belangen van de vele verliezers. Op die manier groeit de kans op blijvende vrede.

Pax Christi is betrokken bij de Voluntary Principles on Security and Human Rights, leidt de European Coalition on Oil in Sudan, onderhoudt intensieve banden met invloedrijke ondernemingen – zoals Shell en Total – en neemt deel aan de internationale coalities Publish What You Pay en Fatal Transactions. Bovendien is Pax Christi sinds 2003 lid van de plenaire vergadering van de Vrijwillige Beginselen over Veiligheid en Mensenrechten voor de Olie- en Mijnbouwsector (de Voluntary Principles). Deze regels moeten ervoor zorgen dat ondernemingen door hun veiligheidsmaatregelen het respect voor de mensenrechten vergroten.

DRUK OP MULTINATIONALS

De grootste olie- en mijnbouwondernemingen van de wereld steunen weliswaar de Voluntary Principles, maar laten tot nu toe nog te weinig resultaten zien. Pax Christi had daarom in 2005 drie belangrijke doelstellingen: rapportage door deelnemende ondernemingen van hun activiteiten en de effecten daarvan; uitbreiding van het lidmaatschap met ondernemingen uit ontwikkelingslanden; en opstelling van criteria voor lidmaatschap. Als lid van de Werkgroep Rapportage en Communicatie heeft Pax Christi voorstellen ontwikkeld om die doelen dichterbij te brengen. In januari 2006 zijn deze voorstellen overgenomen door de plenaire vergadering van de Voluntary Principles. (Meer informatie via: www.voluntaryprinciples.org.)

Ook oliemaatschappij Total heeft de Voluntary Principles omarmd, maar wordt vanwege zijn activiteiten in Birma niet toegelaten tot de bijeenkomsten. Pax Christi heeft daarom in 2005 overleg gevoerd met Total over de implementatie van de Voluntary Principles. Binnen de mensenrechtendialoog met Shell, die Pax Christi samen

met Amnesty International voert, richt de aandacht zich steeds meer op Nigeria. Het geweld in de Niger-delta begint de oliemaatschappijen te bedreigen. Pax dringt er op aan dat Shell en andere ondernemingen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid ruimer opvatten dan ooit en zich inspannen voor conflictpreventie en vredesopbouw.

Publish What You Pay

Pax Christi heeft in 2005 de nieuwsbrief van de internationale campagne Publish What You Pay (PWYP) verzorgd en zich aangesloten bij Fatal Transactions; een coalitie van zes organisaties die wil dat de handel in grondstoffen uit conflictgebieden wordt gereguleerd.

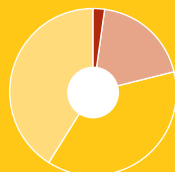
Het doel van de PWYP-campagne is het verplicht stellen van transparantie in het betalingsverkeer van bedrijven uit de olie-, gas- en mijnindustrie aan overheden in grondstofrijke landen. Zo moet het voor corrupte regimes onmogelijk worden geld achterover te drukken. Overheden zouden deze inkomsten moeten aanwenden als basis voor economische groei en vermindering van armoede. Olie- en mijnbouwbedrijven moeten ervoor zorgen dat hun beleid vrede bevordert en dat ze een positieve impact hebben op een vredesproces. Voor Pax Christi is dit belangrijk aangezien de controle over grondstoffen zo minder aantrekkelijk wordt als motivatie voor gewapende conflicten.

Pax Christi is vanaf het begin nauw betrokken geweest bij de internationale PWYP-campagne en heeft in 2005 samen met het Nederlands Instituut voor Zuidelijk Afrika (NiZA) ingezet op strategiebijeenkomsten van de EU en

Thema's Pax Christi

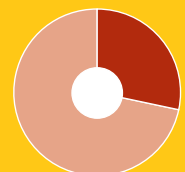
Voorbeelden projecten

■ Regio Ngitunga krijgersconferentie	€	3.421
□ Disarmement debate	€	29.125
□ Ecos 2005	€	58.395
□ Jeugdprogramma Pastoralisten in Kuron	€	62.911

Economische Dimensies Conflicten

■ Soedan	€	124.296
□ Regio's Afrika	€	313.699

Hopelijk profiteren zij straks ook van de olierijkdom in Soedan

lobbygesprekken met overheidsfunctionarissen. In 2005 hebben we in Nederland bijzondere aandacht besteed aan het informeren en bewustmaken van Tweede Kamerleden, NGO's, bedrijven, universiteiten, vakbladen en geïnteresseerden over het belang van transparantie in het betalingsverkeer en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Deze aandacht heeft concreet vorm gekregen in een Nederlandstalige digitale nieuwsbrief. Ten opzichte van het jaar ervoor is het aantal aanmeldingen voor de nieuwsbrief explosief gestegen naar meer dan 250 geïnteresseerden. Via de nieuwsbrief wordt bijvoorbeeld de Nederlandse overheid opgeroepen het voorbeeld van het Verenigd Koninkrijk te volgen en in te zetten op lidmaatschap van en implementatie door Soedan van het Extractive Industries Transparency Initiative (EITI); een internationaal plan van de regering Blair dat bedrijven en overheden in grondstofrijke landen oproept openheid te geven over hun betalingen.

OLIE EN VREDE

EUROPEAN COALITION ON OIL IN SUDAN

Op 9 januari 2005 werd de vrede getekend tussen de regering van Soedan en de zuidelijke rebellenbeweging SPLM/A. Dat vergrootte de mogelijkheden van Pax Christi om in dit land te werken en bij te dragen aan de vredesopbouw. Doelstellingen voor 2005 waren: op een ECOS-conferentie de eerste stappen zetten naar een gezamenlijk oliebeleid van de civiele samenleving, de politiek en het bedrijfsleven; ingangen vinden voor de ECOS Business Principles for Sudan bij overheid en ondernemingen; onderzoek doen naar misstanden in de oliesector; lokale gemeenschappen invloed geven op besluitvormingsprocessen van ondernemingen; lokale monitoringsystemen opbouwen; en voorbereidingen treffen voor een systeem van burgerlijke controle op de overheidsfinanciën.

Helaas moest de olieconferentie die voor oktober 2005 was voorzien, op het laatste moment worden afgeblazen. Mede door de dood van dr. John Garang op 30 juli 2005 werd de vorming van een nieuwe Soedanese regering vertraagd, zodat de centrale doelstelling van de conferentie – een gezamenlijke olie-agenda van civiele organisaties, bedrijfsleven en overheid – onmogelijk was geworden.

De ECOS Business Principles zijn wel alvast overgenomen door de staatssecretaris voor Energie en Mijnbouw en de vice-president van Zuid-Soedan. Bovendien heeft Pax Christi in 2005 uitgebreid en diepgaand overleg gevoerd met oliemaatschappij Total over de uitvoering ervan, nadat het bedrijf de principes in 2004 al had aanvaard. Niet eerder verbond een grote onderneming zich zo sterk aan een vredesopbouwprogramma.

Pax Christi heeft verder ook onderzoeken uitgevoerd naar de situatie van de mensenrechten in het belangrijkste oliewinningsgebied rond Bentiu en naar de invloed van de oliewinning in de oostelijke Boven-Nijl. De eerste resultaten zullen in mei 2006 worden gepubliceerd.

LOKALE ANTENNES

De olievelden van Soedan zijn niet vrij toegankelijk, onder meer omdat de regering geen pottenkijkers wil. Maar zonder betrouwbare informatie kan Pax Christi niet goed opkomen voor de slachtoffers van oorlog. Daarom is in Zuid-Soedan een netwerk van lokale 'antennes' (waarnemers) opgezet dat een stroom aan informatie oplevert over de toestand in de oliegebieden. Verder heeft Pax Christi met zeven presbyteriaanse dominees, die een verleden hebben van toegeweide vredesbemiddeling, een training uitgevoerd en een gespreksprotocol ontwikkeld. Er is ook een monitoringgroep gevormd, die verbonden is aan de Universiteit van Juba. De eerste resultaten zijn redelijk goed, maar hebben nog veel aandacht nodig voordat ze geschikt zijn voor publicatie. Tenslotte is ook een stuurgroep van Soedanese en internationale eminente persoonlijkheden in het leven geroepen, die de totstandkoming moet begeleiden van een Soedanese Financieel Studie Centrum. (Zie ook www.ecosonline.org)

Lokale vredesinitiatieven

Van vredesdorp tot sportfestijn

In veel gebieden in het zuiden van Soedan, maar vooral in Equatoria, hebben gemeenschappen zich gesplitst. Een deel liet zich 'inlijven' door het noorden en andere sloten zich bij de SPLA/M aan. Dikwijls waren dit overlevingsstrategieën, maar die zorgden wel voor diepe wonden tussen de gemeenschappen.

Pax Christi Nederland heeft zich op verschillende plaatsen ingezet om de groepen weer bij elkaar te brengen. In Juba hebben we het Olubo-volk tijdens een conferentie in staat gesteld naar het verleden te kijken en zich te verzoenen met elkaar. Een duidelijke eerste stap naar algehele verzoening werd gezet door de krachtige oproepen van religieuze en traditionele leiders. Het was niet eenvoudig meer dan vijfhonderd aanwezigen de ruimte te geven lokale en individuele conflicten bij te leggen. In een volgende conferentie met het Lokoya-volk hebben we getracht meer systematiek in de benadering aan te brengen door voorbereidende comités in te stellen. Deze bijeenkomst werd audiovisueel ondersteund. Een vergelijkbare aanpak werd gevolgd bij het Lobonok volk.

Pax Christi ondersteunde ook de verspreiding van de resoluties die waren uitgesproken tijdens een conferentie, die was georganiseerd door verschillende religieuze leiders in West-Equatoria en ondersteund werd door Pax Christi. Verder hielpen we mee aan kleine initiatieven om vluchtelingen te laten terugkeren naar hun gemeenschappen in Soedan, en spanden we ons voor twee organisaties in om zich weer te vestigen in Soedan. Samen met hun leiders hebben we strategische analyses en keuzes gemaakt en gedocumenteerd. De ene organisatie, de Drylands Pastoral Mission, is uiteindelijk uiteengevallen, maar de andere, Shalom Sudan, is steviger verankerd in Soedan.

De Sudan Catholic Bishops' Regional Conference (SCBRC) werd door ons ondersteund om Peace and Justice comités (vrede en gerechtigheid) op te zetten. Tegelijkertijd trof Pax Christi voorbereidingen met meer middelen langdurige projecten op te zetten. Deze moeten uiteindelijk leiden tot

Ook deze mensen in Kuron (Soedan) durven weer in vrede te geloven

diepere verzoening, die de opmaat naar wederopbouw en democratisering mogelijk kan maken.

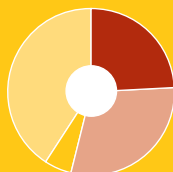
UPPER NILE

Pax Christi heeft in Pochalla trainingen gegeven aan vijftien nieuwe CBO's (Community Based Organisations) en het burgerlijk bestuur. Dat leverde ook een lijst met wederopbouwprojecten op. De gebieden hebben namelijk te maken met enorme marginalisatie en armoede, en vrede wordt voor een groot deel bepaald door het verbeteren van toegang tot voedsel en inkomen. Verschillende projecten met een duidelijk vrede-versterkend karakter

Thema's Pax Christi

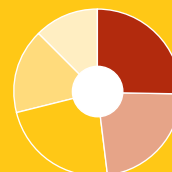
Voorbeeld projecten

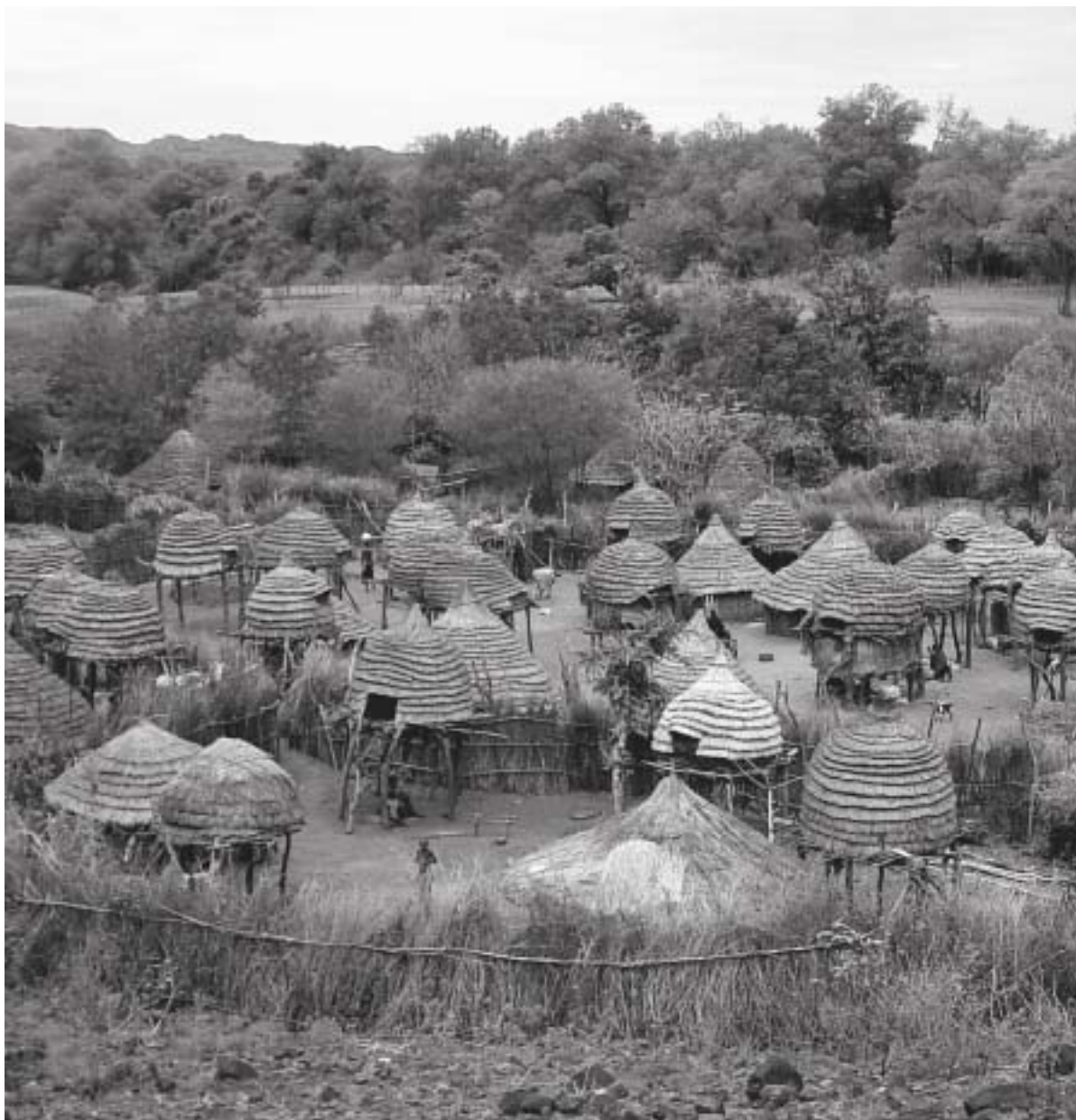
■ Ethiopie GPDC vredesactiviteiten	€ 8420
□ Palestina Zesdaagse voor Gerechtigheid en vrede	€ 10216
□ Kosovo Foto-tentoonstelling boek Kosovo	€ 1822
□ Colombia Nederlandse vrijwilligers in Cauca	€ 14058

(Lokale) vredesinitiatieven

■ Congo	€ 293.802
□ Regio's Afrika	€ 261.667
□ Balkan	€ 266.878
□ Latijns-Amerika	€ 190.748
□ Midden-Oosten	€ 141.089

kregen steun van Pax Christi. Tegelijkertijd zette we een voorbereidend traject in om samen met capaciteitsversterkende en ontwikkelingsorganisaties te werken aan geïntegreerde vredesopbouw in het oostelijke Upper Nile-gebied. Een programmadocument vormde de basis voor verdere inspanningen die in 2006 zullen plaatsvinden.

In Pochalla verblijven nog steeds vluchtelingen van het Anuak-volk. Zij zijn gevlucht na de aanslagen in december 2003 in Gambella, Ethiopië. Daarbij kwamen ongeveer vierhonderd Anuak, vooral mannen, om. Aan de andere kant in Gambella is de steun aan de Peace Council, die verschillende religieuze leiders en etnische groepen een platform verschaft, voortgezet.

In Malakal ondersteunde Pax Christi een grootse bijeenkomst van het Shilluk-volk, onder auspiciën van hun koning

(de Reth, die volgens de overlevering over speciale spirituele gaven beschikt). Er kwamen Shilluk uit het hele land en zelfs uit Kenia en Oeganda. Sommigen zetten voor het eerst in twintig jaar weer voet op de Nijloevers, die zij vanwege de oorlog hadden moeten verlaten. De interne tegenstellingen, die begin 2004 hadden geleid tot het platbranden van huizen en velden, werd besproken en de schuldigen werden door de koning vermaand en bestraft. Bovendien werden de eerste stappen gezet naar oprichting van een Shilluk Peace and Development Association.

VREDESDORP KURON

Ook de problemen rond de Mborororo (half-nomaden; pastoralisten) werden besproken. Het bezit van vee staat centraal in het leven van deze groep in Oost-Equatoria. Traditioneel wordt onderling gebakkeleid om het gebruik

Sportprogramma's, een vredesdorp en grote manifestaties. Op allerlei manieren probeert Pax Christi in Soedan bij te dragen aan de vrede. Het verzoenen van vroegere vijanden hoort daar ook bij. Langzaam ontstaat er weer optimisme in dit reusachtige land.

van de natuurlijke hulpbronnen, water en weidegrond. Na eerdere voorbereidingen lukte het eindelijk jonge krijgers bij elkaar te krijgen in een conferentie over veediefstal. Pax Christi en haar partners gaven, met ondersteuning van Cordaid, de krijgers van de bevolkingsgroepen de Toposa, de Murle, de Nyanangachor, de Kachipo en de Jie de kans om veediefstal te analyseren op zijn merites. Tijdens de bijeenkomsten zijn afspraken gemaakt over het stoppen van diefstal. Samen met haar partners en de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKS) heeft Pax Christi bovendien de eerste stappen gezet om een sportprogramma voor deze pastoralisten op te zetten. Naast de betrokkenheid bij het pastoralistenprogramma kreeg het vredesdorp in Kuron ook ondersteuning van Pax Christi om, samen met bisschop Paride Taban, de boodschap van vrede uit te dragen. Dit gebeurde met

name onder jongeren, die voor een bijeenkomst kozen op de plek waar Garang hen eens had toegesproken. Jongeren van verschillende komaf werden door de bisschop bijeen gehaald om samen te bouwen aan het dorp. Pax Christi stelde geld ter beschikking om er een grote ontmoetingstent neer te zetten.

Mensenrechten, vrije media en democratie

Prijs voor Paxpartner

Er zijn positieve en minder positieve ontwikkelingen te melden over het thema mensenrechten, vrije media en democratie. Maar in Tsjetsjenië worden mensenrechten nog steeds met voeten getreden. Al zorgt een Zweedse staatsprijs voor enige hoop.

Soedan, Radio Nile

Pax Christi heeft samen met de Wereldomroep de steun aan Radio Nile voortgezet. In samenwerking met de Sudan Development Trust hebben we in Soedan een training- en mediacentrum opgestart waar Radio Nile en de krant *The Sudan Mirror* ondergebracht kunnen worden. Nu er meer media-initiatieven zijn in Soedan, is er behoefte aan kwalitatief hoogstaand materiaal om het verzoeningsproces vorm te geven. Het idee om ook met FM-radio te beginnen in Soedan moest voorlopig worden stilgezet omdat de subsidieaanvraag na twee jaar niet werd toegelaten. In 2006 zal gezocht worden naar alternatieven.

De belastingdienst heeft de Tsjetsjeens-Russische Vriendschapsvereniging om zeep geholpen door steeds nieuwe onderzoeken naar onregelmatigheden uit te voeren. Computers zijn meegenomen, arrestaties uitgevoerd, tijdrovende procedures aangespannen. Eind 2005 was de vereniging vrijwel failliet en totaal vleugellam, zonder ooit daadwerkelijk veroordeeld te zijn voor enige ernstige overtreding. De nieuwste trend is vermeende terroristen en hun familieleden op grond van valse aanklachten tot lange gevangenisstraffen te veroordelen. Zwaargestrafte Tsjetsjeense jongemannen in willekeurige Russische gevangenissen hebben zeer slechte vooruitzichten.

Tsjetsjenië

Ruim honderdduizend doden, talloze vluchtelingen, vele duizenden verdwijningen, een verwoeste hoofdstad en geen zicht op vrede. De Tsjetsjeense catastrofe duurt al meer dan tien jaar. Pax Christi kwam ook in 2005 op voor rechtvaardigheid in dit zwaar getroffen land. Nog steeds sterven dagelijks burgers en soldaten in Tsjetsjenië. Het Russische leger komt de barakken nauwelijks nog uit en laat de strijd over aan paramilitaire eenheden die verbonden zijn aan de pro-Moskou regering in Grozny. Door deze 'Tsjetsjenisering' van de oorlog ontstaat ook nog eens een pandemonium van wraak en wederwraak. Een vreedzame regeling raakt ook daardoor steeds verder uit zicht.

In 2005 werd de druk op niet-gouvernementele organisaties verder opgevoerd, onder meer door doelgericht misbruik van de wet door de Tsjetsjeense overheid.

Zweedse prijs

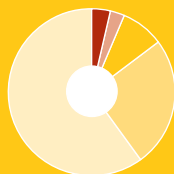
Als medeoprichter en bestuurder van de stichting Russian Justice Initiative verleent Pax Christi rechtshulp aan slachtoffers van ernstige mensenrechtenschendingen in Tsjetsjenië. De stichting is hun advocaat bij Russische rechtbanken en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. In 2005 zijn 21 nieuwe klachten bij het hof aangemeld en is van 36 zaken het volledige dossier ingediend. De stichting Russian Justice Initiative behartigt inmiddels 115 zaken, waarvan er 95 bij het Europees Hof lopen. Het Hof heeft de eerste zeven gevallen toegankelijk verklaard, wat betekent dat de uitspraak ieder moment kan komen.

Pax Christi is bezorgd over de bedekte bedreigingen die onze cliënten en stafleden in 2005 ontvingen van de Russische staatsveiligheidsdienst. We zijn echter vastbesloten het werk voort te zetten en krijgen daarvoor ook morele steun uit verschillende landen. In 2004 had het Russian Justice Initiative al de Prijs voor de Mensenrechten van de Franse Republiek ontvangen. En in 2005 werd aan directeur Arsen Sakalov van onze vestiging in Ingoesjetie de Per Anger Prijs 2005 door de Zweedse regering uitgereikt. Deze staatsprijs eert mensen die persoonlijke moed tonen bij het verdedigen van de slachtoffers van schendingen van mensenrechten.

Thema's Pax Christi

Mensenrechten, vrije media en democratie

■ Congo	€ 12.682
□ Soedan	€ 8.415
□ Balkan	€ 27.590
□ Latijns-Amerika	€ 81.931
□ Midden-Oosten	€ 195.534

Romano Longole Longok is initiatiefnemer van KOPEIN, een burgerinitiatief in Oeganda, waarin mensen met verschillende religieuze achtergronden samenwerken aan vrede en ontwapening.

“Maak vrede een zaak van hele gemeenschap”

Romano Longole Longok

“Geweld is er altijd geweest in Oeganda. Maar sinds grote hoeveelheden wapens het land binnenstromen, lopen ruzies afschuwelijk uit de hand. Zoals in Karamoja, in Noordoost-Oeganda, waar verschillende stammen leven. Jonge strijders roven elkaars vee en gaan elkaar met vuurwapens te lijf. Er sterven elke dag mensen; jongeren in de bloei van hun leven.

De Oegandese overheid kan haar burgers niet beschermen dus doen ze dat zelf. De wapenwedloop tussen burgers is als een olievlek die zich steeds verder uitbreidt. Toch zijn veel burgers het geweld beu, ze willen vrede. Om dat te bereiken, hebben we KOPEIN opgericht: een burgerinitiatief, waarin mensen met verschillende religieuze achtergronden – katholieken, protestanten en moslims – samenwerken aan vrede.

De overheid is met KOPEIN een experiment gestart. Jonge strijders kregen de taak voor veiligheid te zorgen binnen hun eigen gemeenschap. Lokale leiders moesten erop toezien dat mensen verantwoord met hun wapens omgaan. Met steun van onze cursussen en trainingen in conflictbemiddeling werden conflicten steeds vaker opgelost met woorden. Het was een prachtige stap voorwaarts. Helaas gooiden rebellen van de Lord's Resistance Army roet in het eten. Moordend, verkrachtend en plunderend trokken zij het gebied door. De stammen verschansten zich opnieuw achter een barrière van geweld. We waren weer terug bij af.

Toch kunnen we waardevolle lessen trekken uit het burgerwachtinitiatief: maak veiligheid de verantwoordelijkheid van lokale leiders, train mensen die kunnen bemiddelen in conflicten, bouw een netwerk van lokale burgerinitiatieven, maak geweldloosheid tot een zaak van de hele gemeenschap. We weten hoe het moet. Dus gaan we door. Zo lang als nodig is.”

VREDE IS COOL

Van debat tot Kerstwandeling

HET VREDESWERK BINNEN NEDERLAND

Ook nationaal toont Pax Christi zich actief in 2005. Op allerlei mogelijke manieren en podia zet de vereniging zich in om haar vredeswerk prominent op de agenda te krijgen. Alleen, met partners en altijd gesteund door leden en donateurs. Hun inzet en toewijding is onmisbaar.

In vergaderzalen en debatcentra

Irakezen die na de eerste vrije verkiezingen uit hun dak gaan in het café van de Beurs van Berlage. Of een bijeenkomst van Pax Christi-leden over het thema van de Vredesweek: Samen Verder. En een openbaar debat over de tegenstellingen in Nederland na de dood van Theo van Gogh. Maar ook een debat over Palestijnse vluchtelingen en een discussiebijeenkomst met Europarlementariërs over de status van Kosovo. Pax Christi organiseert alleen, maar vooral steeds vaker met andere organisaties zoals IKV, Press Now en War Child, debatten en bijeenkomsten. Enkele voorbeelden.

Wat: Verkiezingsmiddag over De toekomst van Irak

Datum: 31 Januari

Locatie: Beurs van Berlage in Amsterdam

Resultaat: Meer dan 250 bezoekers nemen deel aan een discussie over de toekomst van Irak: over verwachtingen en wensen, veiligheid en democratisering. De middag was goed voor de discussie, goed voor de betrokkenheid van Nederlandse organisaties met de situatie in Irak en goed voor de onderlinge band van Irakezen in Nederland.

Wat: Debat over Samen Verder, het thema van de vredesweek

Datum: 21 september

Waar: Utrecht, met Tumult

Resultaat: Meningsuitwisseling en gedachtevorming door ongeveer vijftig mensen in aanwezigheid van speciale gasten uit Bosnië, die nieuwsgierig waren naar de debatcultuur in Nederland. Gespreksonderwerpen waren: uitsluiting plus gezamenlijkheid en trucs voor groepen met verschillende religieuze, culturele en sociale achtergronden om samen te werken en te leven.

Wat: Debat en boekpresentatie over Verdreven Palestijnen

Datum: 13 oktober

Waar: Louis Hartloper Complex in Utrecht met Tumult

Resultaat: Na voorvertoning van de film *Paradise Now*, die met een Oscar is genomineerd, discussieerden schrijvers, een fotograaf en andere deskundigen in aanwezigheid van meer dan honderd belangstellenden over de situatie en de mogelijkheden van de Palestijnse vluchtelingen in landen als Syrië, Libanon en Jordanië.

IN KERKEN EN MOSKEËN

Op tal van plaatsen liepen tijdens de Vredesweek, in de derde week van september, tientallen belangstellenden – moslims en christenen – met elkaar te praten over het thema van de Vredesweek: Samen Verder. In juni 2005 verscheen een extra katern van Opstap naar Vrede: Wandelen tussen moskee, kerk en school, een tocht voor mensen van verschillende religieus-culturele herkomst.

In het katern wordt nadrukkelijk stilgestaan bij kansen en mogelijkheden, hobbels, valkuilen en grenzen van ontmoetingen tussen moslims en christenen. Inhoudelijk komen thema's aan de orde als beeldvorming, (voor)oordelen, respect en verdraagzaamheid. De suggesties in het katern reiken echter verder dan praten en uitwisselen: ontwerp samen het verhaal voor de toekomst van Nederland, schrijf met elkaar een gedicht of lied, organiseer een crèche voor de allerkleinsten en maak concrete, haalbare afspraken voor ná de wandeling!

KERSTWANDELING 2005

Miljoenen mensen zijn op de vlucht voor oorlogsgeweld en hebben huis en haard moeten achterlaten. Een aantal vluchtelingen kiest Nederland als veilige haven. Maar kunnen Nederlanders zich voorstellen hoe het is volkomen ontheemd terecht te komen in een onbekend en vreemd land? Met alleen afschuwelijke herinneringen als bagage? Hoe gastvrij zijn we eigenlijk en hoeveel ruimte voor vrijheid geven we onze 'gasten'? Genoeg gespreksstof voor de bijna duizend deelnemers aan de Kerstwandeling op 18 december 2005 om even bij stil te staan. Pax Christi had de wandeling samen met de KRO, Stichting de Vrolijkheid en de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKS) opgezet. De prachtige tocht over de Ginkelse heide bij Ede voerde over hard bevroren paden tussen licht besneeuwde bossen en velden. Onder de deelnemers bevond zich ook een aantal kinderen uit opvangcentra; volop genietend van de wandeling, snoep en alle aandacht. Af en toe werd ook dieper ingegaan op het thema van de dag – Gast in vrijheid – aan de hand van zogenaamde 'open kaarten' met allerlei discussiepunten over de problemen rond vluchtelingen en hun dromen voor de toekomst. Tijdens de voorafgaande eucharistieviering in de St. Antonius van Paduakerk waren ook al vragen en bespiegelingen over het dagthema aan bod gekomen. Wie na zeven, dertien of twintig kilometer terugkwam bij de kerk, werd welkom geheten door een groep jonge asielzoekers, een Congolese band, een Afrikaanse dansgroep, vuurpotten en de geur van glühwein. Een mooie afsluiting van een 'gastvrije' dag.

VREDESWAND EN VREDESZOEKER

Pax Christi opende in november 2005 officieel haar verbouwde kantoorpand. Met de verbouwing van zowel het kantoor als het Stiltecentrum is een voor iedereen toegankelijke ontmoetingsruimte gecreëerd op een locatie waar dagelijks veel mensen langs lopen. Bezoekers van Hoog Catharijne worden op die manier meer betrokken bij de wereld van Pax Christi.

Tijdens de opening presenteerde bisschop Van Luyn, president van Pax Christi, de vredeszoeker, een

Kinderen drukken hun stempel op vredeswand in behuizing Pax Christi

interactieve multimedia-installatie van beeldend kunstenaar Ruud Lanfermeijer. Deze installatie zoekt thematisch op internet en laat continu beelden zien, als een perpetuum mobile. Terwijl oorlog altijd zal doorgaan en steeds opnieuw voor beelden van geweld en conflict zorgt, zoekt de vredeszoeker naar beelden van vrede. Ook de nieuwe huisstijl en website van Pax Christi werden op die dag gelanceerd.

Het nieuwe centrum heeft ook een prachtige vredeswand die jonge vluchtelingen uit het asielzoekerscentrum in Utrecht op 12 november hebben geschilderd. De wand is totstandgekomen met begeleiding van kunstenaar Senad Alic uit Servië en Montenegro en theatermaker Majid Hassan uit Soedan, werkzaam voor Stichting De Vrolijkheid in Amsterdam. Deze stichting, voluit de Nationale Stichting ter bevordering van Vrolijkheid, organiseert allerlei activiteiten voor gevluchte kinderen in AZC's.

Majid Hassan en Senad Alic hebben als voorbereiding een paar uur met de jongens en meisjes gepraat over oorlog en vrede. Daarna zijn de kinderen tekeningen gaan maken. Elementen uit die tekeningen zijn door Senad uitvergroot op de wand. Vervolgens hebben de jongens en meisjes de hele zaterdag geschilderd. De lucht en de open plekken zijn weer door Senad ingevuld. Hij heeft ook de 'straatkant' gemaakt waar twee spelende kinderen zijn te zien met de tekst: 'VREDE ZIT IN JE HART'.

Kerkendag en Katholieke Jongerendag

Bijna zeventuizend jongeren namen op 23 april 2005 deel aan de kerkendag 'Uit op zin. Vrede die alle verstand te boven gaat - geweld waar het verstand bij stilstaat' in Zwolle. Samen met de projectgroep Geweld niet Gewild van de Raad van Kerken, het IKV en Kerk en Vrede organiseerde Pax Christi een programma over vrede, veiligheid en geweld. Meer dan tweehonderd mensen namen deel aan dit programmaonderdeel.

Op de Katholieke Jongerendag van 27 november kwamen ruim tweeduizend jongeren bijeen in Nieuwegein. Lange tijd is toegewerkt en toegeleefd naar deze eerste grote nationale ontmoetingsdag sinds de Wereldjongerendagen in Keulen van afgelopen augustus. Pax Christi verzorgde een stand op deze dag. Jongeren konden op de foto voor de Control Arms campagne, die Pax Christi samen met Amnesty en Novib in Nederland organiseert. Het is de bedoeling om in juli 2006 een miljoen gezichten op de foto te hebben om te pleiten voor een internationaal wapenverdrag.

Jongeren op scholen

In 2005 is een start gemaakt met het structureren en uitbouwen van de activiteiten voor hoger opgeleide, geëngageerde jongeren (18-30 jaar). Zij behoren tot een doelgroep waaraan Pax Christi meer aandacht wil besteden in de komende jaren. Dit gebeurt door het aanbieden van activiteiten in zowel het buitenland (meer informatie hierover elders in dit verslag) als Nederland. In het najaar vonden op verschillende locaties bijeenkomsten plaats.

Op zaterdag 26 november organiseerde Pax Christi voor het eerst een oriëntatiemiddag in de ontmoetingsruimte, bedoeld voor potentiële vrijwilligers en stagiairs. Zij konden luisteren naar korte presentaties van een aantal (jonge!) projectleiders, waarbij werd verteld wat de jongeren zelf zouden kunnen bijdragen. Daarnaast werden er foto's vertoond van verschillende projecten en in de pauze en na afloop kon er contact worden gelegd. De middag was een succes: ondanks de hevige sneeuwval de avond ervoor zat de zaal vol met ongeveer 35 geïnteresseerden. Sindsdien zijn vijf jongeren als vrijwilliger of stagiair aan de slag gegaan.

Op 29 november organiseerde Pax Christi samen met de vakgroep journalistiek in de Utrechtse Hogeschool een bijeenkomst over de rol van journalistiek op Cuba. Medewerkers waren journalist Edwin Koopman, voormalig Pax Christi-vrijwilliger en fotograaf Ronald de Hommel en journalist en vrijwilliger Merijn de Waal. De bijeenkomst was met name bedoeld voor studenten journalistiek en er werd gediscussieerd over de manier waarop journalisten

omgaan met censuur en de moeilijke omstandigheden in een dictatuur. Ook werd in woord en beeld aandacht besteed aan de bibliotecas independenties, de onafhankelijke Cubaanse bibliotheken die Pax Christi ondersteunt. Hoewel de opkomst niet zo groot was, waren de deelnemers enthousiast.

Op donderdag 8 december vond er een Colombiadag plaats op de Haagse Hogeschool over het individuele demobilisatieproces van strijders van gewapende groepen. Onder leiding van de afdeling Latijns-Amerika hebben studenten Recht een debat georganiseerd met deelname van een Colombiaanse kindsoldaat en Santiago Suarez Maldonado, die voor Pax Christi onderzoek doet naar het demobilisatieproces van ex-guerrillastrijders in Colombia. 's Middags vonden er allerlei workshops plaats over aanverwante onderwerpen, met deelname van onder andere Julian Guerrero, lid van de Colombiaanse Ambassadeeraad. In de hal gingen studenten op de foto als solidariteitsbetuiging aan de ex-kindsoldaten in Colombia, die een nieuwe plaats proberen te vinden in de Colombiaanse samenleving.

In de media

Via Pax Christi gaan steeds meer jongeren, met name studenten, op werkbezoek in landen als Colombia en Cuba of in het Midden-Oosten. Deze werkbezoeken leveren onder meer artikelen, dagboeken, fotoreportages en interviews op in lokale bladen, universiteitsbladen of tijdschriften over ontwikkelingssamenwerking. Bij de werving voor deze werkbezoeken is het een voorwaarde dat deelnemers achteraf actief publiciteit zoeken. Verschillende media hebben in 2005 aandacht besteed aan deze werkbezoeken. Door de grondige kennis van Pax Christi-medewerkers over onder meer de situatie in Darfur, Soedan, Congo, Cuba, Colombia en Tsjetsjenië krijgen de achtergronden en oorzaken van conflicten in de media regelmatig aandacht. Er zijn goede contacten met de grote landelijke dagbladen, nieuwsbureaus, radio- en televisieprogramma's. Pax Christi houdt van de meeste optredens in de media een digitaal archief bij. Begin november was er ook veel aandacht voor de nauwe samenwerking tussen Pax Christi en het IKV vanaf 2007.

Relatiebeheer

LEDEN

Leden vervullen een cruciale taak bij het bewaken van de missie en identiteit en het waarborgen van de kerndoelstellingen van Pax Christi. We streven naar draagvlak in Nederland voor onze missie, de leden maken daar onder-

deel van uit. In 2005 had Pax Christi 6.395 leden en 3.361 donateurs. De leden betalen een jaarlijkse contributie, hebben stemrecht en worden uitgenodigd voor ledenconsultaties. Donateurs worden benaderd voor actiebijdragen.

MEI-ACTIE

In mei is de actie Vrede in Uitvoering gevoerd. Deze actie legde de nadruk op vier projecten in Kosovo, Colombia, Soedan en het grote Merengebied. Het zijn allemaal nieuwe vredesinitiatieven die Pax Christi en haar partners graag willen ondersteunen. In totaal heeft deze actie 40.000 euro opgeleverd.

VREDESWEEK 2005: SAMEN VERDER

De aanslagen van 11 september in New York, de bomaanslagen in Madrid en de dood van Theo van Gogh hebben Nederland flink door elkaar geschud. Terreurdreiging, branden in scholen, kerken en moskeeën vulden de voorpagina's. Tegenstellingen verscherpten. Hoe nu verder?, vroegen veel mensen zich af. De Vredesweek 2005 probeerde daarop een antwoord te geven, onder het motto: Samen verder.

In de Vredesweek staan de laatste jaren thema's centraal die kerken en godsdiensten aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid bij het werken aan een vredesklimaat in Nederland. Overbrugging van verschillen en tegenstellingen vraagt immers inzet van verschillende kanten. In zijn aanbeveling van de Vredesweek aan de parochies benadrukt bisschop Ad van Luyn wat christenen en moslims bindt. Ze vormen beiden geloofsgemeenschappen in een gesecculariseerde samenleving. De Vredesweek wordt door het hele land gevierd met verschillende plaatselijke activiteiten. Het doel ervan is solidariteit betuigen aan mensen die leven in conflictgebieden. Pax Christi vroeg dit jaar met een kaartenactie onder meer aandacht voor haar partners in Palestijns bezet gebied, Soedan en Kosovo. Temidden van diepgewortelde etnische en religieuze tegenstellingen blijven zij werken aan vrede en verzoening. Met de bewoners van Kuron, (Soedan), kon men solidariteit betuigen door een kaart te sturen. In Kuron bouwen 180 families, dwars door etnische scheidslijnen heen, aan een vredesdorp. Samen ontginnen zij het land en scheppen zo een voedingsbodem voor duurzame vrede. Pax Christi is (mede)financier van de bouw en blijft de dorpelingen steunen. In totaal ontvingen de mensen in Kuron 2.721 steunbetuigingen.

Het IKV en Pax Christi bieden materialen en suggesties aan plaatselijke groepen en organisaties die werken aan de Vredesweek. In totaal hebben 405 parochies deelgenomen en zijn meer dan dertigduizend kaarten en posters verspreid. Naar aanleiding van de Vredesweek heeft Pax Christi 49.000 euro aan collectegelden

ontvangen. Voor het eerst maakten tachtig gevangenis-pastores werk van de Vredesweek. Ook kloosters werden dit jaar betrokken bij de Vredesweek. In totaal doneerden 65 kloosters een bedrag van 55.000 euro.

INTERRELIGIEUZE WANDELINGEN

Voorafgaand aan de Vredesweek is een nieuw katern uitgekomen van het wandelboek *Opstap naar vrede, een handleiding voor een voettocht*, dat de KRO en Pax Christi vorig jaar publiceerden. Het nieuwe katern, *Wandelen tussen moskee, kerk en school*, bevat wandel-tips voor mensen van verschillende religieuze en culturele achtergronden. Meer dan vijftig parochies en vredes-groepen hebben dit katern besteld.

KERSTACTIE

Voor de moeders van Ituri (Congo), geweldloosheids-centra in Libanon en kindsoldaten in Colombia vroeg Pax Christi in december 2005 financiële steun aan haar leden. Inmiddels staat de teller van deze kerstactie op ruim 36.000 euro. Deze mooie tussenstand stelt Pax Christi en haar partners in staat de projecten verder vorm te geven. Ook kregen alle Pax Christi leden een kerstwens met de boodschap 'Vrede is cool' van bisschop Van Luyn toegestuurd.

De Liturgiekrant

Met de Liturgiekrant kunnen pastores, het vrijwilligers-kader van de kerken en docenten in het bijzonder onderwijs zich voorbereiden op de Vredesweek. De krant bereikte in 2005 een oplage van zeventuizend exemplaren. Het motto van de Vredesweek 2005 was 'Samen verder'. In de Liturgiekrant van 2005 pleitte de preses van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland, Jan-Gerd Heetderks, voor "een pittig gesprek", liever dan "tolerantie uit onverschilligheid". De Nederlandse imam Abdulhawid van Bommel riep op tot bezinning naar aanleiding van het verspreiden van haatteksten over geloof en ongeloof. Huub Oosterhuis, voorganger in de Amsterdams Ekklesia, waarschuwde in een interview voor escalatie die voorkomt uit gekrentheid. "Wanneer we mensen onderdrukken en beledigen, krijgen we dat een keer terug. Onherroepelijk. Dat weet de geschiedenis." Hij deed een oproep aan christenen tot een 'Messiaans Beraad', waarvan er inmiddels twee hebben plaatsgevonden. Het R.K. justitiepastoraat schonk voor het eerst aandacht aan de Vredesweek. Alle gevangenispastores ontvingen de krant en kregen het verzoek in vieringen en gespreksgroepen speciale aandacht aan het Vredesweekthema te besteden. Ook werd de krant toegestuurd aan de leden van 'Ons Middelbaar Onderwijs'; een vereniging van scholen uit het voortgezet onderwijs in Brabant.

Ledenconsultatie

De ledenconsultatie is een actieve en directe manier om de leden van Pax Christi over een inhoudelijk thema te consulteren. Onderwerpen van de ledenconsultatie spelen in op actuele ontwikkelingen of zaken die de inhoud en koers van Pax Christi bepalen. Het onderwerp van de ledenconsultatie op 25 augustus 2005 werd bepaald door het thema van de Vredesweek: Samen Verder. Op de agenda stonden het 'wij-zij denken' en de toegenomen intolerantie en verharding tegenover elkaar van bevolkingsgroepen met een religieuze achtergrond. Ongeveer vijftig mensen namen deel aan de consultatie. De eerste inleider, filosoof Theo de Wit, concludeerde dat onze democratie vandaag tekortschiet "om de expressie te zijn van een homogene cultuurnatie". Evenmin vertoont onze democratie "de avant-garde van de rede". Onze openheid blijkt op harde grenzen te stoten. Tolerantie of "het recht op verschil" voldoen niet meer als basisbeginselen van een pluralistische samenleving. De politiek redt het noch met het uitdragen van "universalisme", noch met "afgrenzing". De Wit adviseerde de kwetsbaarheid van culturen en identiteiten niet langer te verdringen. Jeroen de Lange, beleidsmedewerker van de gemeente Amsterdam, gaf een toelichting op conflicten waarmee de hoofdstad te maken heeft. Hij lichtte de hoofdlijnen toe van het beleid van zijn gemeente. De overheid moet de positief ingestelde "wij-groep" zo groot mogelijk zien te maken door terreur te bestrijden, radicalisering tegen te gaan, polarisatie te voorkomen en positieve krachten te mobiliseren. Vanuit de ledenconsultatie zal voortgebouwd worden op thema's die met conflicten in de eigen samenleving te maken hebben en die naar verwachting ook de komende jaren op de Vredesweekagenda zullen terugkeren.

Paul Yugusuk is Anglicaans priester en werkt sinds 1993 voor de Bisschoppelijke Kerk van het Soedanese bisdom Juba. Verder is hij coördinator van SACSS (Small Arms Control Southern Sudan).

“Wapens thuis laten”

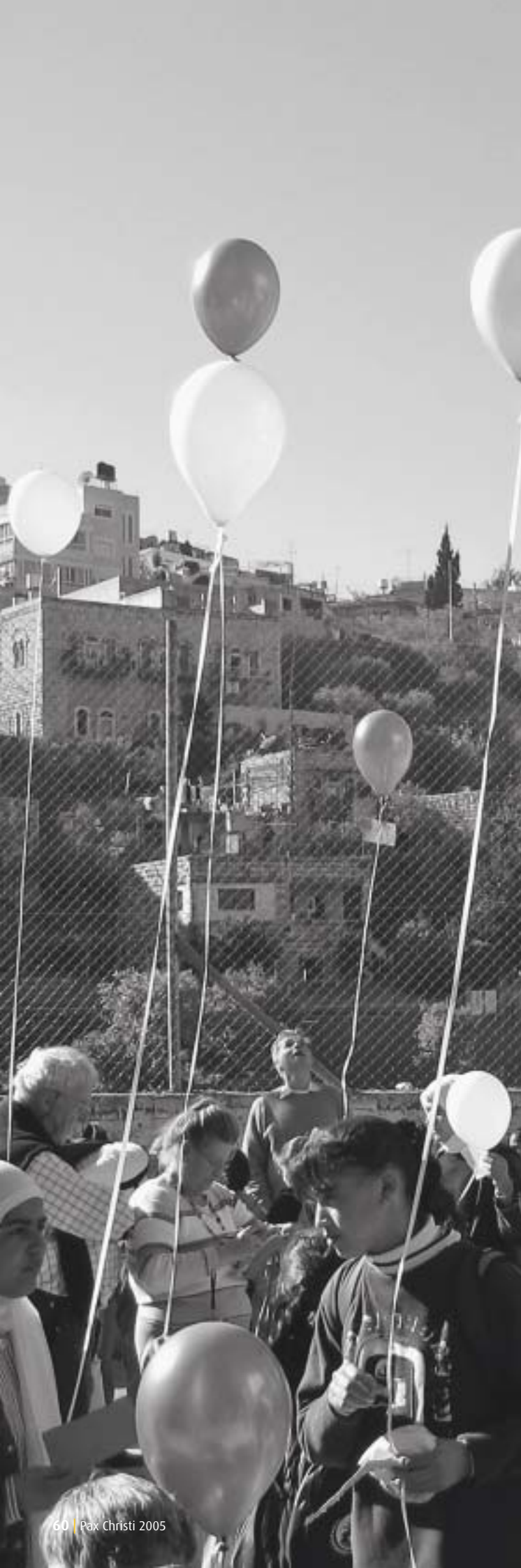
Paul Yugusuk

“Als kerkleider in een conflictgebied ben ik verwickeld geraakt in de strijd voor vrede. Ik doe sociaal werk omdat mijn geloof en functie dit van mij vragen. Mijn werk plaatst me midden in de maatschappij. Ik zie de vele ongelukken die voortkomen uit wapenhandel en -bezit. Het valt te begrijpen én rechtvaardigen dat burgers pistolen aanschaffen om zich te beschermen tegen strijders die hun gemeenschap bestoken. Maar vervolgens schieten ze elkaar neer. Dat mag niet gebeuren. En valt te voorkomen.

Vooral jongeren vormen een risicogroep. Zij zijn opgegroeid in een wereld vol leed en geweld, en hebben weinig toekomstperspectief. Als jongeren uitgaan, drinken ze en krijgen ze vaak ruzie. Dan is het niet ongebruikelijk dat ze de controle verliezen en elkaar met wapens uitdagen. Small Arms Control Southern Sudan (SACSS) brengt jongeren samen, spreekt met hen over de gevaren van wapens en laat hen hier ook onderling over praten. SACSS biedt beroepscurssussen en therapeutische of adviesprogramma's. Die zijn erop gericht trauma's en frustraties, die vaak ontaarden in agressie, op een positieve manier te kanaliseren.

SACSS is niet per definitie tegen het bezit of gebruik van wapens, maar wel tegen ongecontroleerd wapenbezit. We sporen mensen aan hun wapens thuis te laten. Hierdoor is het aantal sterfgevallen door schietpartijen sterk gedaald. Ook vragen we mensen, die onze regio Al Istiwá'í binnenkomen en verlaten, te melden of ze wapens dragen en, zo ja, hoeveel. Zo krijgen we zicht op het bezit en de circulatie van wapens. SACSS heeft geld nodig, in de eerste plaats voor een ontwapeningscampagne, maar ook voor civil education. We streven naar langlopende sociaal-pedagogische en multiculturele projecten die het geloof in de samenleving herstellen en democratisch handelen en denken bevorderen.

Pax Christi is de afgelopen jaren onze enige financier geweest. We zijn daar zeer dankbaar voor, maar het is niet goed om van één bron afhankelijk te zijn. Daarom zoeken we ook contact met andere NGO's, zoals Cordaid. Want als Pax Christi geen geld meer kan geven, staat ons werk op de tocht. En wat we doen is te belangrijk om dat risico te lopen.”

Nieuw elan

ORGANISATIE EN MEDEWERKERS

Op verschillende manieren heeft Pax Christi haar organisatorische structuren verstevigd in 2005. Zo werd flink ingezet op de verdere uitbouw van Pax Christi als kenniscentrum. Ook het formuleren van een nieuw strategisch meerjarenplan stond hoog op de agenda. Bovendien vormde de komende samenwerking met het IKV een 'hot' item.

Integreren en versterken waren ook in 2005 twee organisatorische kernbegrippen voor Pax Christi. De focus van de organisatorische inspanning, zoals geformuleerd in het meerjarenbeleidplan, is op hoofdlijnen voortgezet:

- versterking van organisatie als kenniscentrum
- het vergroten van het maatschappelijk draagvlak, in 2005 met name door het optimaliseren van de afdeling communicatie en het versterken van fondsenwervingsbeleid en -praktijk,
- het integreren van werkprocessen, in 2005 met name het meer integraal organiseren van lobby-activiteiten
- het optimaliseren van de beheerskwaliteit, in 2005 door de implementatie van het handboek Project Cyclus Management en de periodieke externe evaluatie van planning en controlcyclus

Daarnaast is in 2005 ook een begin gemaakt met de formulering van het nieuwe strategisch meerjarenplan 2007 - 2010. Hiertoe zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd rond de identiteit en rol van Pax Christi en de nationale en internationale context waarbinnen deze gezien kan worden.

Ook werd 2005 in grote mate getekend door de intentie tot verdergaande samenwerking met het IKV.

Versterking van de organisatie als kenniscentrum

Er werden in 2005 meerdere succesvolle en inspirerende interne leerdagen gehouden. Daarin stond gezamenlijke theoretische verdieping van in het veld gegroeide werkpraktijken en werkhypothese centraal. Enerzijds werd gestreefd naar verdere aansluiting bij thema's die in het algemene debat van human security centraal staan, anderzijds naar agendasetting in dit algemeen debat vanuit in het veld opgedane expertise.

Daarnaast werd ook actief meegewerkt aan de in opdracht van het Ministerie van Ontwikkelingszaken uitgevoerde evaluatie van Thematische Medefinancierings Organisaties. Naast het leereffect dat hiervan ook intern uitging, expliciteerde het ook de waardering voor onze inhoudelijke en organisatorische inzet in dit complexe werkveld.

Vergroting maatschappelijk draagvlak

Bij de vergroting van het maatschappelijk draagvlak bleef de nadruk liggen op profilering van missie en identiteit. Dankzij eerdere investeringen op dit vlak, bleken we in staat effectiever te communiceren over onze missie in algemene zin alsmede over specifieke aspecten van onze vredesprogramma's. Deze profilering kreeg ook duidelijker haar beslag in een sterkere focus in het fondsenwervingsbeleid.

Nieuwe organisatiestructuur

Pax Christi wil een brede sociale beweging zijn en haar beleid laten beïnvloeden door vier stakeholders: achterban in Nederland, partnerorganisaties in conflictgebieden, medewerkers en donateurs. Leden vervullen een cruciale taak bij het bewaken van missie en identiteit en het waarborgen van de kerndoelstellingen van Pax Christi. We streven naar draagvlak in Nederland voor onze missie en de leden maken daar onderdeel van uit.

De leden van Pax Christi kiezen een ledenraad en zij kunnen zich in een referendum uitspreken over belangrijke besluiten en worden via ledenconsultaties geraadpleegd over actuele thema's. De ledenraad bewaakt de missie en identiteit van de beweging, toetst het beleid op hoofdlijnen en stelt de jaarrekening van de vereniging vast. Voor het toezicht op de bedrijfsvoering, stelt zij een Raad van Toezicht aan. De directie heeft, binnen statutair bepaalde grenzen, de algehele leiding over de organisatie. Deze in 2004 ingezette optimalisering van de organisatiestructuur met betrekking tot betekenisvolle invloed van de leden werd in 2005 uitgebouwd en praktisch ingevuld. Een actieve rol voor de leden en de ledenraad was ook noodzakelijk in verband met de in het najaar 2005 uitgesproken intentie tot verdergaande samenwerking van Pax Christi en het Interkerkelijke Vredesberaad. In de aanloop naar deze intentieverklaring en in de huidige uitwerking hiervan, bewaakt de ledenraad actief de randvoorwaarden waarbinnen de meerwaarde van deze samenwerking gestalte krijgt en de eigen identiteit van Pax Christi behouden blijft. De leden spraken zich via een schriftelijk referendum bij grote meerderheid positief uit over een dergelijke samenwerking.

Regionale aanwezigheid

Pax Christi hecht veel waarde aan regionale aanwezigheid. In 2005 hadden wij permanente regionale presentie in de Balkan, het Midden Oosten en Centraal Afrika. Deze presentie geeft ons een nauwere verbondenheid met de context, onze partners en andere partijen in de conflict-gebieden. In sommige contexten blijkt het zeer nuttig dat wij ons op deze wijze meer zichtbaar en op maat kunnen verhouden tot de ontwikkelingen in de context, bij partners of verzoeken van andere actoren. Een goed voorbeeld is onze bemiddelende rol in het conflict in Noord-Oeganda. Ook in 2005 ontvingen wij steun van PSO, een branche-organisatie die Nederlandse NGO's en hun partners in ontwikkelingslanden ondersteunt met kennisontwikkeling en financiering. Dit stelde ons in staat onze regionale aanwezigheid te versterken.

Optimalisering werkprocessen

Het intern project ter verbetering van het projectcyclus-management ter vergroting van integratie, en daarmee de kwaliteit van besluitvorming, monitoring en financieel beheer, is geconsolideerd in uitgave en implementatie van een handboek voor Project Cyclus Management. In het door Price Waterhouse Coopers uitgevoerde AO/IC onderzoek werd het gebruik van dit handboek als kwaliteitsvol bestempeld.

Ook werd nieuwe 'financiële' software geïmplementeerd waarbinnen de administratieve processen meer geïnte-

greerd worden en informatie meer up to date beschikbaar is. In augustus 2005 is het hoofd afdeling internationale vredesprogramma's in dienst getreden. De invoering van deze functie is adequaat gebleken voor de samenwerking en afstemming tussen de verschillende afdelingen en ter versterking van de meer inhoudelijke beleidsdialoog.

Evaluaties en daily-practice-studies blijven een belangrijk onderdeel vormen van de interne leerprocessen.

Voorbeeld is een studie naar de succesvolle parlementaire delegaties en daarmee verbonden beleidsbeïnvloeding rond Colombia alsmede het onderzoek naar de netwerkvorming in het Grote Merengebied in Afrika.

De programmaleiders dragen integrale programmaverantwoordelijkheid. Zij ontvangen hierbij nu meer steun door de integratie van de afdeling politieke beleidsbeïnvloeding in de afdeling internationale vredesprogramma's.

Herinrichting

Al in 2004 had Pax Christi besloten de uitstraling en inrichting van haar pand meer in lijn te brengen met haar missie. Hieraan is in 2005 door een grondige verbouwing vormgegeven. Tevens is de werkomgeving verbeterd. De nieuwe "huiskamer" is hierbij een sterk informeel ontmoetingspunt geworden.

In haar pand herbergt Pax Christi ook een kapel die als stiltecentrum fungeert. De verzorging van de middag-pauzediensten, de pastorale zorg en ontmoetingsfunctie vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de

Volop belangstelling tijdens feestelijke heropening Pax Christi-pand

Utrechtse Raad van Kerken. Hiermee biedt deze locatie een plek voor gebed, bezinning en ontmoeting. De toegankelijkheid van deze ruimte is dankzij de herinrichting ook sterk verbeterd.

Medewerkers vormen het kapitaal

Het personeelsbeleid van Pax Christi is er op gericht de inzet van het belangrijkste kapitaal van de organisatie, de medewerkers, te optimaliseren. Tegelijkertijd wil de organisatie elke individuele medewerker in de gelegenheid stellen zich op professioneel en persoonlijk gebied zo optimaal mogelijk te ontplooiën binnen Pax Christi.

De afdeling HRM legt de nadruk op het blijven ontwikkelen van instrumenten om het meest efficiënte en rechtvaardige evenwicht te kunnen vinden tussen procedures, protocollen en maatwerk. Dus geen gedetailleerde protocollen (tenzij noodzakelijk), maar wel dynamisch ontwikkelende kaders. Er moet ook evenwicht zijn tussen werk- en privé; zo biedt Pax Christi een goede regeling voor reiskosten en kinderopvang en zijn thuiswerken en flexibele arbeidstijden mogelijk. Tenslotte is een juiste balans tussen het eigen initiatief van medewerkers en een zorgzame werkgever plus het belang van de medewerker en de organisatie ook een belangrijk streven.

WERVING EN SELECTIE

De organisatie kiest voor een evenwichtige personeelsopbouw. De ideale medewerker van de organisatie is een betrokken, initiatiefrijk persoon die net als de organisatie een dynamisch evenwicht nastreeft tussen kennis en expertise, leervermogen en drang naar vernieuwing. Verder zet Pax Christi in op een min of meer gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, zowel in aantal als qua verdeling over de verschillende functieniveaus. Hetzelfde geldt voor de opbouw naar leeftijd en afkomst.

In procedures van werving en selectie streeft de organisatie een aantal doelen na. Een daarvan is het vinden van de juiste persoon op de juiste plek (evenwicht competenties en taakomschrijving). Bij het formuleren van de taakomschrijving en het profiel wordt ook gekeken naar een balans tussen het bieden van ruimte en structuur. Het creëren van en versterken van het draagvlak in de organisatie (deelname van meerdere medewerkers in werving en selectie op basis van verschillende expertise) moet in evenwicht zijn met het voeren van een efficiënte procedure (geïnvesteerde tijd en kosten staan in verhouding tot het beoogde resultaat).

Tenslotte zet de organisatie in op het creëren van een netwerk van ambassadeurs voor de organisatie. Daarom is de informatievoorziening en communicatie tijdens het

proces van werving en selectie erop gericht bij alle kandidaten een positieve houding ten opzichte van de organisatie te kweken: iedereen kan iets voor de organisatie betekenen, of hij/zij nu wel of niet deze vacature kan vervullen.

FUNCTIONEREN, TRAINING EN OPLEIDING

In een organisatie waar mensen het belangrijkste kapitaal vormen, staat het functioneren en optimaliseren van dat kapitaal, in het licht van het bereiken van de missie en strategie van de organisatie, voortdurend centraal. In 2005 is daarom samen met de afdeling Vredesprogramma's verder gewerkt aan het (her)formuleren van taken en verantwoordelijkheden van programmaleiders en -medewerkers. Beleid en praktijk van de jaarlijkse functioneringsgesprekken (en de bijbehorende evaluaties) werden versterkt aan de hand van een dynamischer format; dat biedt meer ruimte en structuur dan voorheen. Centraal daarbij staat het ontwikkelende functioneren van de medewerker in relatie tot (het doel van) de ontwikkelende organisatie. In de functioneringsgesprekken werden bovendien, naast de wensen van de werkgever, behoeften op het gebied van opleiding en ontwikkeling, verhouding werk-privé etc van de medewerker geïdentificeerd. Tenslotte wordt ook gewerkt aan een beter evenwicht tussen interne training en intervisie (uitwisseling tussen collega's, teamoverleggen, intersectorale overleggen, algemene overleggen) en externe training en opleiding.

ADVIESREGELING BELONING DIRECTIE VAN VFI, BRANCHEORGANISATIE VAN ERKENDE GOEDE DOELEN

De commissie Wijffels heeft in 2005 naast een code voor goed bestuur ook advies uitgebracht over de grondslagen voor de beloning van directeuren. Deze adviesregeling is gebaseerd op een ontwerp van de Hay Group, een adviesbureau gespecialiseerd in human resources management en toegespitst op de branche van goededoelenorganisaties. De adviesregeling is een handreiking voor besturen of Raden van Toezicht. Leden van de VFI zijn verplicht de regeling toe te passen of uit te leggen waarom daarvan wordt afgeweken.

De Raad van Toezicht heeft de beloning van de directie van Pax Christi getoetst aan de kenmerken en criteria van de VFI-adviesregeling en geconstateerd dat deze volledig hieraan voldoet.

Arbo-, verzuim- en veiligheidsbeleid

De organisatie voert een actief arbobeleid. Er vinden regelmatig Risico Inventarisatie en Evaluaties plaats en aanbevelingen worden actief opgevolgd. Ook in 2005 waren er verschillende werkplekkenonderzoeken, waarbij medewerkers werden gewezen op het belang van een juiste houding én balans tussen in- en ontspanning. Zo nodig werd de werkplek aangepast. Bovendien vindt algemene informatie over dit onderwerp regelmatig de weg naar de medewerkers. In individuele gevallen werd dit aangevuld met training op het gebied van omgaan met fysieke en psychische belasting. In aansluiting op maatschappelijke ontwikkelingen wordt bij Pax Christi bovendien niet meer gerookt op de werkplek en in de algemene ruimtes.

GOEDE RESULTATEN

Het verzuim bij Pax Christi is gedaald door het voeren van een actief beleid. Vooruitlopend op en aansluitend bij de veranderende wetgeving rond arbo- en verzuimbeleid, is de regie nog nadrukkelijk in eigen hand genomen. Het verzuimbeleid wordt in eerste lijn beheerd door de leidinggevenden in de organisatie, die actief ondersteund worden door de afdeling P&O. Er werd ook een begin gemaakt met de samenwerking met een externe arbeids- en verzuimdeskundige. Deze gaf advies van zowel beleidsmatige, arbo-juridische als arbo-inhoudelijke aard en opereerde als schakelaar naar eventueel aanvullende zorg van allerlei aard. Bovendien ging de organisatie op zoek naar mogelijkheden om de samenwerking met gecertificeerde arbodiensten te stroomlijnen en meer aan te passen aan de specifieke behoeften van de organisatie. Verder werd ook een begin gemaakt met het versterken van netwerken om een sterkere vormgeving van omgaan

Verzuimcijfers 2005 ten opzichte van 2004

Jaar	Totaal	Kort (7 dagen)	Middel (8 t/m 42 dagen)	Lang (> 42 dagen)	Landelijk gemiddelde
	%	%	%	%	%
2001	6.43	1.02	0.79	4.62	5.4
2002	5.02	0.84	0.46	3.71	5.4
2003	3.01	1.83	1.18	0.00	4.7
2004	5.74	1.24	0.96	3.54	4.6
2005	3.69	1.26	0.92	1.51	*

*jaarcijfers CBS 2005 zijn bij het ter perse gaan van dit jaarverslag nog niet bekend

Personeelsformatie

Afdeling	Op 31-12-2005		Op 31-12-2004	
	Aantal personen	Aantal fte's	Aantal personen	Aantal fte's
Projecten buitenland (uitgezonden)	2	1,6	2	2,0
Projecten buitenland (lokaal personeel veldkantoren)	3	3,0	4	4,0
Projecten NL	10	9,0	14	11,9
Maatschappelijk draagvlak	6	4,7	5	3,4
Ondersteuning (FA, P&O, fac)	11	8,1	11	7,4
Ondersteuning (management)	2	1,8	2	1,8
Zalen	1	1,0	1	1,0
Totaal	35	29,2	39	31,6

Personeelsformatie

	Totaal 2005		Totaal 2004	
	Aantal personen	Aantal fte's	Aantal personen	Aantal fte's
Oproepkrachten	10	1,51	10	1,34
Uitzendkrachten	1	1,0	1	1,0
Stagiaires	5		6	

met veiligheid in het veld mogelijk te maken. Daarbij wordt meer ingezet op de eigen verantwoordelijkheid van de medewerker. Een duidelijker kader van organisatiebreed beleid op het gebied van voorzorgsmaatregelen, training, begeleiding in het veld, rapportage plus nazorg en de-briefing moet daaraan een bijdrage leveren. Door al deze maatregelen is het verzuim in 2005 gedaald ten opzicht van het voorafgaande jaar, met name op het gebied van langdurig verzuim. Het lijkt erop dat het ziekteverzuim zich blijft beperken tot één (ondersteunende) afdeling. Daarom is een begin gemaakt met een onderzoek van de mogelijkheden van een meer op die afdeling toegesneden aanpak.

- Personele inzet in het veld werd geoptimaliseerd ten opzichte van het beschikbare budget
- Personele inzet ten behoeve van het Balkanprogramma werd aangepast aan het kleinere beschikbare budget

Om het draagvlak van Pax Christi te vergroten, met name onder jongeren, vond een verschuiving plaats van de afdeling programma's naar de afdeling communicatie.

Milieubeleid

Vrede, verzoening en mensenrechten staan ook in de bedrijfsvoering centraal. Ons staand beleid, dat organisatiebreed tot stand is gekomen en optimaal gedragen wordt, ziet er uit als volgt:

Pax Christi gebruikt 100 procent gerecycled kopieerpapier en print in de meeste gevallen tweezijdig. Papier wordt ook zoveel mogelijk hergebruikt. Naast gescheiden afvalbakken voor papier en ander afval in de kantooruimten, bevindt zich in de keuken een GFT-bak. Verder vinden alle schoonmaakwerkzaamheden in het pand (ook die door het externe schoonmaakbedrijf) plaats met biologisch afbreekbare schoonmaakmiddelen. Bovendien worden alle toners en cartridges van printers en kopieermachine teruggestuurd naar de leverancier voor hergebruik.

EERLIJKE HANDEL

Pax Christi kiest ook op andere gebieden voor verantwoorde leveranciers. Zo schenken we al jaren koffie en thee van Fair Trade. En zitten melk en suiker in papieren verpakkingen

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2005

Inhoud

1 Directieverslag

2 Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2005

2.2 Staat van baten en lasten over 2005

Toelichting op de jaarrekening

2.3 Algemene toelichting op de jaarrekening

2.4 Toelichting op de balans

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

3 Overige gegevens

3.1 Resultaatbestemming

3.2 Gebeurtenissen na balansdatum

3.3 Vaststelling en goedkeuring

3.4 Accountantsverklaring

1. Directieverslag

Vredesbeweging Pax Christi

De hierna besproken financiële resultaten betreffen de geconsolideerde cijfers van de volgende organisaties:

- Vereniging "Vredesbeweging Pax Christi Nederland", hierna Vereniging genoemd;
- Stichting Pax Christi Projecten, hierna Stichting genoemd;
- Stichting Katholieke Vredesbeweging, hierna Stikav genoemd.

Deze organisaties zijn organisatorisch en bedrijfs-economisch met elkaar verbonden. De ledenraad van de Vereniging benoemt zowel de leden van het Bestuur van de Stikav, als ook de leden van de Raad van Toezicht van de Vereniging en Stichting.

Resultaat 2005

In deel 2 wordt het resultaat over 2005 gepresenteerd in een geconsolideerde Balans (2005 en 2004) en een geconsolideerde Staat van baten en lasten (2005, begroting 2005, 2004 en begroting 2006). De geconsolideerde opstelling is noodzakelijk voor en in overeenstemming met de Richtlijn verslaggeving Fondswervende instellingen, zoals vereist voor het CBF-keurmerk. Pax Christi is drager van dit keurmerk.

Het per saldo tekort van 2005 ad € 105.257,- is onttrokken aan het eigen vermogen. Het saldo bestaat uit een tekort van € 120.428,- van de Stichting Pax Christi Projecten en een overschot van € 15.171,- van Stichting Stikav.

Het saldo tekort is inclusief het achterwege blijven van de huurafdracht ad € 160.000,- van de Stichting Pax Christi Projecten aan Stichting Stikav. In 2005 zijn tussen de

besturen van de Stichting Pax Christi Projecten en Stichting Stikav nadere afspraken gemaakt over de opbouw van continuïteitsreserve. Afsproken is dat opbouw van de continuïteitsreserve alleen nog binnen Stichting Pax Christi Projecten plaats zal vinden. Daarnaast is afgesproken dat op basis van een meerjarenbegroting Pax Christi Projecten een jaarlijkse dotatie zal doen ten behoeve van het fonds groot onderhoud van Stichting Stikav. De dotatie ad € 17.500,- heeft voor het eerst in 2005 plaats gevonden. Bovengenoemde afspraken hebben geresulteerd dat er binnen Stichting Pax Christi Projecten per saldo circa € 142.000,- extra beschikbaar is gebleven ten behoeve van vredesprogramma's.

Vergelijking met het voorgaande jaar

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

De totale baten in 2005 zijn € 4,3 mln. Dit is gelijk aan de baten van 2004 en conform begroting 2005. De baten uit eigen fondswerving, als eerste component van de baten, zijn in 2005 € 391.756,- een stijging ten opzichte van 2004 met € 6.000,- maar € 16.000,- lager dan begroot.

De kosten van fondswerving zijn in 2005 25% van de baten tegenover 19% in 2004. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat de kosten van de fondsenwerfer (0,4 fte) nu volledig voor een heel jaar zijn doorberekend aan 2005. In 2004 was dat nog voor 3 maanden. Het 25% percentage is conform de norm die het CBF stelt.

Netto beschikbaar uit eigen fondsenwerving was in 2005 € 295.716,-. Dit is € 17.000,- lager dan 2004 € 312.361,-. Deze middelen zijn 6,91% (in 2004 8,1%) van de totale middelen voor maatschappelijk draagvlak, vredeswerk en het stiltecentrum.

De ontvangen subsidies voor het vredeswerk zijn in 2005 ten opzichte van 2004 met 4,4% gestegen.

De belangrijkste donoren zijn:

	Resultaat 2005	Begroting 2005	Resultaat 2004
Baten uit acties van derden			
Cordaid strategische samenwerking	1.500.000	1.750.000	1.750.000
Cordaid overige fondsen	44.791	-	48.611
Overige fondsen	167.983	160.000	-
	1.739.774	1.910.000	1.798.611
Subsidies overheden en anderen			
Ministerie van Buitenlandse Zaken (TMF-middelen)	1.300.000	1.250.000	1.250.000
Van deze TMF middelen meegenomen uit vorige jaren	412.006	-	28.370
Ministerie van Buitenlandse Zaken (overige middelen)	30.257	-	47.132
Overige fondsen	274.319	615.000	531.204
	2.016.582	1.865.000	1.799.966
Totale baten uit acties van derden en ontvangen subsidies	3.756.356	3.775.000	3.598.577

Vanaf 2005 worden de subsidieopbrengsten conform de CBF richtlijnen niet meer onder een noemer maar gescheiden gepresenteerd onder "Baten uit aandeel acties van derden" en "Subsidies overheden en anderen". De cijfers uit 2004 zijn hierop aangepast.

De totale baten uit acties van derden en ontvangen subsidies 2005 zijn conform begroting 2005. Het niet realiseren van de taakstelling overige fondsen bij subsidies overheden en de te hoog begrote inkomsten van Cordaid zijn gecompenseerd door de inzet van TMF middelen uit voorgaande jaren.

Met de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken zijn afspraken gemaakt over hun bijdrage aan de openstelling van het Stiltecentrum. Hiervoor is in 2005 € 11.000,- ontvangen. Voor de komende jaren is € 11.000,- begroot. Per 2004 heeft de Stichting Stiltecentrum namens de USRK de verantwoordelijkheid voor de middagpauzediens en de inloop.

Het zalencentrum wordt zodanig geëxploiteerd dat het een betaalbare faciliteit biedt aan verschillende maatschappelijke organisaties. De inkomsten van het zalencentrum zijn € 153.403,- tegenover € 289.832,- in 2004. Deze teruggang is toe te schrijven aan het onttrekken van 2 zalen van kantoorruimte ten gevolge van de groei van Stichting Pax Christi projecten. Het netto resultaat van het zalencentrum is aangewend ten behoeve van de besteding aan Internationale vredesprojecten. In 2004 werd het resultaat nog aangewend voor de opbouw van de continuïteitsreserve ondergebracht bij Stichting Stikav.

De overige baten van € 48.338,- betreffen met name verkoop van materialen, rente-inkomsten, kwijtschelding van leningen die Pax Christi had ontvangen en resultaten van vorige jaren. Deze baten worden conservatief begroot en zijn daarom hoger dan gebudgetteerd.

Bestedingen

De uitvoeringskosten betreffen de personeels-, huisvestings-, kantoor-, bestuurs- en overige kosten.

Het totaal van de uitvoeringskosten is € 1.844.182,- en is daarmee 5,7% hoger dan begroot in 2005. Ten opzichte van 2004 (€ 1.683.897,-) is dat een stijging met 9,5%. De stijging ten opzichte van de begroting is toe te schrijven aan hogere kantoorkosten en aan hogere overige kosten. De ten opzichte van begroting 2005 hogere uitgaven aan overige personeelskosten worden gecompenseerd door lagere salariskosten waardoor de totale personeelskosten conform begroting 2005 zijn.

De hogere uitgaven aan kantoorkosten wordt veroorzaakt door hogere accountantskosten ten behoeve van de beoordeling administratieve organisatie en EDP-audit; hogere kosten ten behoeve van het extern inhuren van systeembeheerder vanwege vertrek systeembeheerder in vaste loondienst en hogere kosten vanwege investering in nieuwe ERP-software en per saldo extra uitgaven vanwege investering in verbetering van de interne bedrijfsvoering. De hoger uitgaven aan overige kosten ten opzichte van de begroting 2005 worden veroorzaakt door extra uitgaven die samenhangen met het samenwerkingstraject met het IKV.

Het resultaat op het zalencentrum is € 42.500,- een teruggang ten opzichte van 2004 met € 66.000,- veroorzaakt door onttrekken van zalen aan de verhuur ten gunste van kantoorruimten. Het ten opzichte van begroting 2005 lagere resultaat van € 20.000,- is toe te schrijven aan een lagere bezettingsresultaat veroorzaakt door de renovatie van het zalencentrum en stiltecentrum in 2005.

De bestedingen voor het **Maatschappelijk draagvlak** betreffen het geven van voorlichting over vredeswerk en het organiseren van campagnes en debatten. In 2005 is hieraan € 705.879,- besteed. Hiervan is € 257.563,- voor externe kosten voor materialen en partners, € 68.468,- voor bijdragen aan gelieerde (zuster)organisaties en € 379.848,- voor uitvoeringskosten van eigen medewerkers die zich bezig houden met de draagvlakactiviteiten. Ten opzichte van begroting 2005 is er per saldo € 20.000,- meer uitgegeven. Dit is toe te schrijven aan extra kosten in verband met de opening van het stiltecentrum en hogere kosten van onze nieuwe huisstijl.

Aan **Lobbyactiviteiten** is in 2005 € 115.141,- besteed. Dat is € 85.000,- hoger dan begroot. In 2005 zijn extra activiteiten in het Lobby programma opgenomen die niet begroot waren zoals het onderzoek Clustermunitie en het organiseren van de conferentie "Security when the States fails".

Aan uitvoeringskosten is bij Lobby € 176.323,- besteed, dat is ruim € 45.000,- hoger dan begroot. Deze stijging wordt veroorzaakt door extra inzet van (tijdelijk) personeel. Daar staat tegenover aan hogere programmasubsidies een bedrag van € 38.250,-

De **Internationale vredesprojecten** zijn qua bestedingsvolume de grootste component van de Pax Christi organisatie. De bestedingen zijn in 2005 € 3.252.685,- wat € 353.900,- hoger is ten opzichte van 2004. Ten opzichte van de begroting 2005 is er € 163.000,- meer besteed. De uitvoeringskosten 2005 zijn conform begroting.

De bestedingen voor internationale vredesprojecten per regio zijn in 2005 en 2004 als volgt: (bedragen x € 1.000,-).

Regio	Besteed	Relatief	Groei	Besteed	Relatief
2005	Aandeel	t.o.v. 2004	2004	Aandeel	
Midden-Oosten	519	16,0%	58,2%	328	11,3%
Zuidoost-Europa	459	14,1%	-33,0%	685	23,6%
Afrika	1.848	56,8%	13,0%	1636	56,4%
Latijns-Amerika	427	13,1%	74,9%	244	8,4%
Totaal Regio's	3.253	100%	12,2%	2.899	100%

De ontwikkeling van de besteding aan vredesprojecten ingezet in 2003 en 2004 zet zich door in 2005. De bestedingen in het Midden Oosten en Latijns Amerika zijn gegroeid ten koste van de bestedingen Zuidoost-Europa. De bestedingen in Afrika zijn qua volume gegroeid, het relatieve aandeel stabiliseert zich op het niveau van 2004.

Pax Christi is een organisatie waarin veel experts werkzaam zijn, die zelf nationale en internationale projecten voor het bevorderen van de vrede uitvoeren. Daarom dient een groot deel van deze kosten als directe kosten van de projecten beschouwd te worden.

Begroting 2006

Voor een cijfermatige opstelling van de geconsolideerde begroting voor 2006 verwijzen wij naar de laatste kolom in de Staat van baten en lasten.

De begrote omvang van de totale baten is in 2006 van € 4,2 mln. Ten opzichte van € 4,3 mln. in 2005. Deze baten bestaan uit de volgende componenten.

De begroting voor de fondsenwerving laat een stijging zien van € 391.756,- in 2005 tot € 500.000,- in 2006. Dit is een stijging van 21%. Het verschil betreft met name de baten uit acties en extra bijdragen uit vermogensfondsen. De kosten voor fondsenwerving uitgedrukt in een % van de baten uit eigen fondsenwerving daalt van 25% in 2005 naar 23% in 2006 en ligt daarmee onder de door het CBF gehanteerde norm van 25%.

De begrote baten uit aandeel acties van derden zijn € 1.690.000,- ten opzichte van € 1.739.774,- in 2005 en liggen daarmee 3% onder het niveau van 2005.

De begrote subsidies overheden en anderen bedragen € 1.952.000,- en blijven daarmee bijna 4% onder de realisatie in 2005.

De opbrengst van het zalencentrum is in 2005 begroot op € 170.000,-. Dit is een stijging ten opzichte van 2005 met € 16.500,-. Het begrote resultaat stijgt van € 42.400,- in 2005 naar begroot € 60.700,- in 2006.

Als de activiteiten van het Stiltecentrum zijn ondergebracht in de Stichting Stiltecentrum zullen de beperkte kosten die Pax Christi op haar balans heeft, met name de huisvestingskosten betreffen.

Het overschot wordt begroot op € 100.000,-. Deze zal worden toegevoegd aan de continuïteitsreserve van de Stichting.

De begrote uitvoeringskosten in 2006 zijn € 1.747.000,- ten opzichte van € 1.844.000,- in 2005 een daling t.o.v. 2005 met ca 5,3%.

Dankzij de inzet en steun van veel betrokken medewerkers, leden uit de achterban en bestuurders, heeft de vredesbeweging Pax Christi Nederland zich hernieuwd kunnen positioneren ten behoeve van de uitvoering van haar projecten in het buitenland, profilering van missie en verbreding van het maatschappelijk draagvlak in Nederland.

2 Jaarrekening

2.1 Balans

Geconsolideerde jaarrekening Vredesbeweging Pax Christi			Alle bedragen in EURO	
Na verwerking voorstel resultaatbestemming				
BALANS		2005		2004
Na resultaatbestemming				
ACTIVA				
Materiele vaste activa				
Activa ten behoeve van de bedrijfsvoering (1)		420.158		91.274
Financiële vaste activa		23.753		23.394
Voorraden				
Voorraden in het kader van de doelstelling (2)		4.117		6.562
Vorderingen (3)		434.377		452.486
Liquide middelen (4)		698.719		1.486.984
Totaal activa		1.581.124		2.060.700
PASSIVA				
Vastgelegd eigen vermogen (5)				
Fonds activa bedrijfsvoering en doelstelling	424.275		97.836	
Vrij besteedbaar vermogen	195.938		627.634	
		620.213		725.470
Voorzieningen		32.500		15.000
Schulden op korte termijn				
Subsidieverplichtingen (6)	445.866		983.968	
Aflossingsverplichtingen (7)	23.143		40.840	
Overige schulden en overlopende passiva (8)	459.402		295.422	
		928.411		1.320.230
Totaal passiva		1.581.124		2.060.700

2.2 Staat van baten en lasten

	Resultaat 2005	Begroting 2005	Resultaat 2004	Begroting 2006
FONDSENWERVING				
Baten uit eigen fondsenwerving				
Contributies vredeswerk	147.489	155.000	145.750	155.000
Acties, donaties en legaten vredeswerk (9)	244.267	253.000	239.665	345.000
Donaties voor stiltecentrum	-	-	-	-
	391.756	408.000	385.415	500.000
Kosten eigen fondsenwerving				
Directe verwervingskosten	47.086	35.000	51.165	65.025
Uitvoeringskosten (15)	48.954	36.370	21.889	48.610
	96.040	71.370	73.054	113.635
Kosten in % van de fondswerving	25%	17%	19%	23%
Netto beschikbaar uit eigen fondsenwerving	295.716	336.630	312.361	386.365
Baten uit aandeel acties van derden				
Aandeel in acties van derden (10)	1.739.774	1.910.000	1.798.611	1.690.000
Subsidies overheden en anderen				
Subsidies voor vredeswerk (11)	2.016.582	1.865.000	1.799.966	1.934.000
Subsidies voor stiltecentrum	13.500	11.000	7.500	18.000
	2.030.082	1.876.000	1.807.466	1.952.000
Baten zalencentrum (12)	153.403	177.000	289.832	170.000
Overige baten (13)	48.338	8.200	87.414	12.000
Totaal beschikbaar voor doelstelling	4.267.313	4.307.830	4.295.684	4.210.365
BESTEED AAN DOELSTELLING				
Maatschappelijk draagvlak				
Eigen activiteiten (14)	257.563	240.000	379.404	280.928
Verstreekte subsidies via andere organisaties	68.468	85.750	78.024	110.000
Uitvoeringskosten (15)	379.848	360.045	271.307	400.529
	705.879	685.795	728.735	791.457
Lobby				
Eigen activiteiten (14)	115.141	30.000	79.936	30.000
Uitvoeringskosten (15)	176.323	125.460	132.576	64.570
	291.464	155.460	212.512	94.570
Internationale vredesprojecten				
Eigen activiteiten (14)	2.118.015	1.942.709	1.810.753	1.972.751
Uitvoeringskosten (15)	1.134.670	1.146.563	1.088.021	1.098.768
	3.252.685	3.089.272	2.898.774	3.071.519
Zalencentrum				
Catering en faciliteiten (14)	18.154	18.000	25.415	18.000
Uitvoeringskosten (15)	92.838	96.131	155.505	91.239
	110.992	114.131	180.920	109.239
Stiltecentrum				
Uitvoeringskosten (15)	11.550	16.570	14.599	43.580
Totaal besteed aan doelstelling	4.372.570	4.061.228	4.035.540	4.110.365
OVERSCHOT/ TEKORT	105.257-	246.602	260.144	100.000
Het resultaat is als volgt verdeeld: (5)				
- Toevoeging fonds activa bedrijfsvoering	326.439			
- Onttrekking aan vrij besteedbaar vermogen	431.696-			
Per saldo onttrokken aan eigen vermogen	105.257-	246.602	260.144	100.000

2.3 Algemene toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

2.3.1 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn verslaggeving Fondswervende instellingen. De bedragen in de jaarrekening zijn in Euro's. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van het vorige boekjaar.

De geconsolideerde jaarrekening van Vredesbeweging Pax Christi omvat de volgende entiteiten:

Vereniging	=	Vereniging "Vredesbeweging Pax Christi Nederland"
Stichting	=	Stichting Pax Christi Projecten
Stikav	=	Stichting Katholieke Vredesbeweging

Het Bestuur van de Vereniging benoemt:

- de leden van de Raad van Toezicht van de Stichting;
- de leden van het Bestuur van de Stikav.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING

Voor zover niet anders is vermeld, geschiedt waardering tegen nominale waarde. De activa en passiva luidend in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de per balansdatum geldende wisselkoersen.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de afschrijving op basis van de geschatte economische levensduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

De jaarlijkse afschrijving is:

- automatiseringsapparatuur en -software: **eerste jaar 40%, tweede jaar 30%, derde jaar 20%, vierde jaar 10%**.
- meubilair en overige apparatuur: **lineair in 5 jaar**.
- systeem voor ledenadministratie: **lineair in 5 jaar**.
- verbouwingkosten: **lineair in 10 jaar**.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

VOORRADEN

De voorraad publicaties is gewaardeerd tegen inkoopprijs, rekening houdend met incurantheid.

VORDERINGEN

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Hieronder zijn begrepen schulden met een resterende looptijd van langer dan één jaar.

SCHULDEN OP KORTE TERMIJN

Subsidieverplichtingen waar van het besluit tot toekenning in het boekjaar is medegedeeld worden geheel ten laste van het boekjaar gebracht.

Vrijgevallen subsidieverplichtingen worden in mindering gebracht op de verstrekte subsidieverplichtingen.

2.3.2 Resultaatbepaling

ALGEMEEN

Het resultaat is bepaald door de aan het jaar toe te rekenen baten te verminderen met de aan het jaar toe te rekenen lasten. De kosten zijn gebaseerd op historische uitgaafprijzen.

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Alle baten en lasten worden verantwoord in de Staat van baten en lasten.

VERGELIJKING MET VOORGAAND JAAR

Tot 2005 werden de inkomsten uit "Baten uit acties van derden" verantwoord onder "subsidies overheden en anderen". Op grond van de nieuwe richtlijnen van het CBF zijn de inkomsten uit "Subsidies overheden en anderen in 2005 gesplitst in "Baten uit acties van derden" en "Subsidies overheden en anderen". De vergelijkende cijfers 2004 zijn hierop aangepast.

LEGATEN

De baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar dat de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.3.3 Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten zijn toegerekend aan de verschillende doelstellingen. Deze worden toegekend op basis van het aantal geschatte full time arbeidsplaatsen per afdeling.

Stichting Pax Christi Projecten heeft voor haar werknemers een toegezegde-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds PGGM. De Stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij PGGM, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde-bijdragenregeling, waarbij de verschuldigde premies als last worden verantwoord in staat van baten en lasten. Voor zover de verschuldigde premies nog niet zijn voldaan, worden deze als verplichting op de balans opgenomen.

2.4 Toelichting op de balans

			2005	2004
1. Activa ten behoeve van de bedrijfsvoering				
Boekwaarde per 1 januari			91.274	94.337
Aankopen			88.612	34.346
Verbouwing			306.072	
Afschrijvingen			65.800 -	37.409 -
Boekwaarde jaarultimo			420.158	91.274
Desinvesteringen			48.512 -	23.933 -
Cumulatieve aanschafwaarde			599.525	253.353
Cumulatieve afschrijvingen			179.367 -	162.079 -
Boekwaarde jaarultimo			420.158	91.274
2. Voorraden in het kader van de doelstelling			4.117	6.562
Dit betreft publicatiemateriaal voor de verkoop.				
3. Vorderingen				
Door donoren toegezegde projectsubsidies:				
Ministerie van Buitenlandse Zaken		148.349		
Cordaid		69.837		
Overige donoren		114.203		
			332.389	344.041
Debiteuren Zalencentrum			10.612	14.036
Voorschotten in verband met uit te voeren projecten			38.794	57.369
Overige vorderingen			52.582	37.040
			434.377	452.486
4. Liquide middelen				
Deposito's bij Nederlandse banken, met een looptijd korter dan 3 maanden				212.313
Saldi van rekeningen bij Nederlandse banken			686.142	1.264.106
Saldi van rekeningen in het buitenland			4.660	4.660
Kassaldi			7.917	5.905
			698.719	1.486.984
De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.				
5. Eigen vermogen				
Het eigen vermogen is, voorzover niet vastgelegd in activa voor de bedrijfsvoering, vrij beschikbaar en is bestemd als continuïteitsreserve.				
Stand per 1 januari			725.470	465.326
Resultaatbestemming			105.257 -	260.144
Stand jaarultimo			620.213	725.470
Het fonds activa bedrijfsvoering en doelstelling bestaat uit:	2005	2004		
Activa bedrijfsvoering	420.158	91.274		
Voorraden ten behoeve van de doelstelling	4.117	6.562		
	424.275	97.836		
6. Subsidieverplichtingen				
Betalingsverplichtingen uit hoofde van toegekende subsidies			196.596	337.251
Overige nog te betalen projectkosten			71.714	61.249
Nog toe te kennen TMF-middelen, die zijn ontvangen voor het rapportagejaar				386.006
Vooruit ontvangen overige middelen voor toekomstige jaren			177.556	199.462
			445.866	983.968

			2005	2004
Betalingsverplichting uit hoofde van toegekende subsidies:				
- stand per 1 januari 2005		337.251		
- toegekende subsidies draagvlak		176.323		
- toegekende subsidies lobby		1.134.670		
- toegekende subsidies internationale projecten		92.838		
- uitbetaald in 2005		1.467.866 -		
- vrijval in 2005		76.620 -		
- stand per 31 december 2005		196.596		
7. Aflossingsverplichtingen				
Aflossingstermijn "Geef Pax de ruimte"				21.555
Niet opgeëiste aflossingstermijnen van voorgaande jaren			23.143	19.285
			23.143	40.840
8. Overige schulden en overlopende passiva				
Belastingen en premies			23.658	36.916
Reservering vakantiedagen			38.049	45.954
Te betalen salarissen en pensioenpremies			78.997	70.284
Overige schulden en overlopende passiva			318.698	142.268
			459.402	295.422
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen				
De Stikav huurt het pand, waarin Pax Christi kantoor houdt en waarin tevens het Stiltecentrum en het zalencentrum zijn gevestigd, voor € 0,45 per jaar. Tevens is Stikav gerechtigd tot de marktwaarde van het pand, indien de eigenaar het pand aan een derde verkoopt.				

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	Resultaat 2005	Resultaat 2005	Resultaat 2004
Voor een nadere verschillenanalyse tussen de begroting en het resultaat van 2005 verwijzen wij naar punt 1.3.2 van het directieverslag			
9. Acties, donaties en legaten vredeswerk			
Extra bijdragen leden, inclusief Kerstactie	46.725	115.000	54.112
Kloosteracties	56.684	40.000	42.785
Overige acties	73.893	1.000	67.377
Donaties	2.151	23.000	2.876
Legaten	6.165	15.000	23.245
Geschonken rente op particuliere spaartegoeden bij de ASN bank	8.915	6.000	10.113
Vredesweek collecte	49.734	50.000	59.997
Middelen uit acties, die in het volgend jaar worden besteed			29.150 -
Geschonken aflossingen participatiebewijzen		3.000	8.310
	244.267	253.000	239.665
Zowel in 2005 als in 2004 zijn 4 legaten ontvangen.			
10. Baten uit acties van derden			
Pax Christi heeft een strategische samenwerkingsovereenkomst met Cordaid gesloten, waarbij in 4 jaar (2003 tot en met 2006) minimaal EUR 6.000.000 wordt beschikbaar gesteld.			
Cordaid strategische samenwerking	1.500.000	1.750.000	1.750.000
Cordaid overige fondsen	44.791		48.611
ICCO	164.983	160.000	
Overige	30.000		
	1.739.774	1.910.000	1.798.611
11. Subsidies overheden en anderen			
Uit het programma Thematische Mede Financiering (TMF) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken is voor de periode 2003 tot en met 2006 EUR 5.000.000 toegezegd.			
Ministerie van Buitenlandse Zaken (TMF-middelen)	1.300.000	1.250.000	1.250.000
Van deze TMF-middelen in het volgend jaar te besteden			386.006 -
Meeegenomen uit het voorgaande jaar	412.006		357.636
Ministerie van Buitenlandse Zaken (overige middelen)	30.257		47.132
Overige fondsen	274.319	615.000	531.204
	2.016.582	1.865.000	1.799.966
12. Baten zalencentrum			
Verhuur extern	93.782	109.000	164.901
Verhuur intern	1.190	3.000	4.939
Catering en faciliteiten	58.431	65.000	119.992
	153.403	177.000	289.832
13. Overige baten			
Bijdragen voor continuïteit van kloosters en kerkelijke instellingen			50.056
Verkopen campagnemateriaal	7.020	8.000	10.083
Rente Stichting	9.323		14.405
Rente Vereniging	522		614
Baten Stikav	15.171	200	10.883
Overige baten Stichting	16.302		2.151
Overige baten Vereniging			778 -
	48.338	8.200	87.414

	Resultaat 2005	Resultaat 2005	Resultaat 2004
Dividend Oikocredit	339		
Rentebaten	11.942		
Geschonken participatiebewijzen	5.218		
Af: Rente participatiebewijzen	1.222 -		
Af: overige kosten	1.106 -		
	15.171		
14. Eigen activiteiten			
Dit betreft de toegekende bedragen voor vredeswerk. De kosten komen ten laste van het jaar, waarin het contract met de subsidie-ontvanger is gesloten. Eventuele vervallen verplichtingen worden in mindering gebracht.			
15. Uitvoeringskosten			
Alle medewerkers van Pax Christi zijn vanaf 31 januari 2003 in dienst van de Stichting.			
Salariskosten	1.026.750	1.146.044	1.051.738
Sociale lasten	136.731	136.271	143.927
Pensioenpremies	112.100	111.501	101.674
Overige personeelskosten	207.651	132.512	116.616
Huisvestingskosten	78.147	56.374	59.526
Kantoorkosten	225.526	168.571	179.344
Bestuurskosten	8.303	9.136	30.884
Overige kosten	48.974	20.730	188
Totaal uitvoeringskosten	1.844.182	1.781.139	1.683.897
Gemiddeld aantal personeelsleden in dienst van Pax Christi, uitgedrukt in fulltime arbeidsplaatsen	28,6		28,4
De huisvestingskosten omvatten alleen de onderhoudskosten, omdat Pax Christi het pand om niet ter beschikking heeft.			
Bezoldiging van de twee bestuurders (1,8 fte) tevens directie, inclusief werkgevers- en pensioenlasten Pas in 2004 is een statutaire directie van 2 personen geformaliseerd.	160.795		168.162
Onkostenvergoeding Raad van Toezicht	8.303	2.000	2.760
Naast de onkostenvergoeding ontvangen de leden van de Raad van Toezicht geen bezoldiging.			

	Fonds- werving	Maat- schapp. draagvlak	Lobby	Internat. vredes- projecten	Zalen- centrum	Stilte- centrum	Totaal 2005
Salariskosten	27.256	212.600	98.450	636.755	51.689		1.026.750
Sociale lasten	3.629	28.310	13.109	84.800	6.883		136.731
Pensioenpremies	2.976	23.210	10.748	69.523	5.643		112.100
Ov. pers. kosten	5.512	42.994	19.909	128.783	10.453		207.651
Huisvesting	2.074	14.180	6.993	39.714	3.934	11.252	78.147
Kantoorkosten	5.986	46.695	21.623	139.571	11.353	298	225.526
Bestuurskosten	220	1.719	796	5.150	418		8.303
Overige kosten	1.300	10.140	4.695	30.374	2.465		48.974
Totaal	48.953	379.848	176.323	1.134.670	92.838	11.550	1.844.182

Er zijn geen uitvoeringskosten verbijzonderd voor de Verkoop van campagnemateriaal omdat de omvang van de baten zeer beperkt is en het met name educatief materiaal betreft.

Bezoldiging van de twee bestuurders (1,8fte) tevens directie, inclusief werkgeverslasten en pensioenlasten bedroeg in 2005 € 160.795,- (2004 € 168.162,-). De directie is ingeschaald conform CAO Protestante Kerken Nederland (PKN). De bestuurders vervullen geen betaalde nevenfuncties.

Onkostenvergoeding Raad van toezicht € 1.816,- (2004 € 2760,-) Behalve de onkostenvergoeding ontvangen de leden van de Raad van toezicht geen bezoldiging. De overige bestuurskosten betreffen de kosten van nationale en internationale vergaderingen en bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering

3 Overige gegevens

3.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Op basis van het door de directie gedane winstvoorstel is het resultaat over 2005 ten laste gebracht van het eigen vermogen.

3.2 Vaststelling en goedkeuring

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

3.3 Accountantsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening van Vredesbeweging Pax Christi over 2005 is opgesteld en ondertekend door de directie en wordt ter goedkeuring aangeboden aan de Raad van Toezicht op 7 juni 2006.

Accountantsverklaring

Aan het bestuur van de Vereniging Vredesbeweging Pax Christi Nederland

OPDRACHT

Ingevolge uw opdracht hebben wij de geconsolideerde jaarrekening 2005 van de Vereniging Vredesbeweging Pax Christi Nederland te Utrecht gecontroleerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de vereniging. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de geconsolideerde jaarrekening te verstrekken.

WERKZAAMHEDEN

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijn dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de vereniging daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons onderdeel.

OORDEEL

Wij zijn van oordeel dat de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2005 en van het resultaat over 2005, in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de Richtlijn Fondsenwervende instellingen.

7 juni 2006

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

De volledige jaarrekening van Vereniging 'Vredesbeweging Pax Christi Nederland' en Stichting Pax Christi Projecten zijn gratis op te vragen op tel. 030 2 333 346 of e-mail paxchristi@paxchristi.nl of te downloaden via de website www.paxchristi.nl

BIJLAGEN PARTNERORGANISATIES

AFRIKA

Afrika Oost- en Centraal Boven-regionaal

1. Association of Member Churches in Eastern Africa (AMECEA)
2. Association des Conférences Episcopales de l'Afrique Centrale, (ACEAC);
3. Fellowship of Church Councils and Churches in the Horn and Great Lakes of Africa (FECCLAHA)
4. Eastern African Action Network on Small Arms (EAANSA)
5. The Nairobi Working Group of five regional faith-based organizations (APFO, NCA, AMECEA, FECCLAHA, Pax Christi)

Grote Meren

6. Les Amis de Nelson Mandela pour la défense des droits de l'homme
7. Chrétiens pour la paix (Kisangani)
8. Commission Diocésaine Justice et Paix Kisangani
9. Groupe Justice et Libération (Kisangani)
10. Groupe Lotus
11. Ligue des femmes pour le Développement et l'Éducation à la démocratie
12. Chrétiens pour la paix (Kinshasa)
13. Groupe Universitaire Pax Christi Butembo
14. Groupe Likunga (Butembo)
15. Pax Christi Bukavu
16. Pax Christi Goma
17. Groupe Jérémie Bukavu
18. Nous Sommes Frères Bukavu
19. Groupe Amos
20. Pax Christi Kikwit
21. Commission épiscopal Justice et Paix (national)

Ethiopië

22. The Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus (EECMY)
23. Ethiopian Interfaith Forum for Development Dialogue and Action (EIFFDA)
24. Research Centre for Civics and Human Rights Education (RECCHE)

Uganda

25. Karamoja Religious Leaders Initiative for peace
26. Kotido Peace Initiative
27. Uganda Joint Christian Council

Kenia

28. Secretariat of Nairobi Declarations on Small Arms
29. Lokichokio Oropoi Kakuma Development organization
30. The National Council of Churches Kenya (NCCCK)
31. Security Research and Information Center (SRIC)

Congo

32. Justice Plus
33. Forum des Mamans en Ituri
34. Centre d'Initiatives et de Créativité pour le développement rural (CIC)
35. Commission Diocésaine Justice et Paix Mahagi
36. Commission Diocésaine Justice et Paix Bunia
37. Eglise du Christ du Congo, Ituri
38. Voix des opprimés
39. Commission Diocésaine Justice et Paix Isiro
40. Commission Diocésaine Justice et Paix Dungu Doruma
41. Commission Diocésaine Justice et Paix Wamba

Soedan

42. Anuak Justice Council
43. Corat Africa
44. Gambela Development Agency
45. Gambela Peace and Development Council
46. Juba University

47. New Sudan Council of Churches
48. Presbyterian Relief and Development Agency
49. Radio Sudan for Peace Trust
50. Sudan Council of Churches
51. Sudan Media Development Trust
52. Sudanese Catholic Bishops' Conference
53. Sudanese Catholic Bishops' Regional Conference
54. Catholic Diocese of Malakal
55. Collo Peace and Development Trust
56. Naath Community Development Organisation
57. Presbyterian Relief and Development Association
58. Upper Nile Peace and Development Foundation
59. Akobo Community Development Association
60. Akobo Youth Association
61. Gillo Women Development Initiatives
62. Pibor Community Development Association
63. Pibor Development Association
64. Pibor Women Development Association
65. Pochalla Anyuak Community Development Agency
66. Pochalla New Generation Anyuak Youth Association
67. Catholic Archdiocese of Juba
68. ECS Diocese of Juba
69. Lulebo Organisation for Relief and Development Agency
70. Shalom Sudan
71. Catholic Diocese of Torit
72. Community Rehabilitation and Development Agency
73. Drylands Pastoral Mission Sudan
74. ECS Diocese of Rokon
75. ECS Diocese of Torit
76. Equatoria Civic Fund
77. Father Saturnino Ohure Foundation
78. Imotong Ranges Association for Development
79. Lomega Rural Development Agency
80. South Sudan East Bank Community Association
81. Toposa Development Association
82. Catholic Diocese of Tambura Yambio
83. Catholic Diocese of Yei
84. ECS Diocese of Yambio
85. Western Equatoria Rehabilitation and development Agency
86. Federation of Southern Sudanese Civil Society Organisations
87. New Sudanese Indigenous NGOs (NESI)
88. African peace forum
89. Larjoer Institute for Policy Research and Training
90. Sudanese Women's Voice for Peace (SWWP)

West-Afrika

91. Symposium of Episcopal Conferences of Africa and Madagascar (CECAM)
92. West Africa Network for Peacebuilding (WANEP)
93. Mano River Women's Peace Network (MARWOPNET)
94. Foundation for International Dignity (FIND)
95. Centre de Recherche et d'action pour la Paix in Abidjan (CERAP)
96. Justitia et Pax Ivoorkust

LATIJSN-AMERIKA

Colombia

97. Utopias
98. Church contacts
99. Municipalities of northern Cauca
100. ACIN (Associatie van Inheemse Bestuurlijke Eenheden van Noordelijk Cauca)
101. AMUNORCA (Federatie van Gemeenten Noordelijk Cauca)
102. Unity of Afro-Caucano Organizations (UOAFROC)
103. Universidad de San Buenaventura
104. Gemeentelijke werkgroepen Tolima
105. Indepaz
106. Ideas para la Paz
107. Corporación Turbel

108. Corporación Juan Bosco
109. Pais Libre
110. Alianza educación para la construcción de cultura de paz

Cuba

111. Movimiento Cristiano Liberación
112. Onafhankelijke Bibliotheken
113. Damas de Blanco
114. Diverse civiele centra, al dan niet gelieerd aan de katholieke kerk

MIDDEN-OOSTEN

Israël

115. Israeli Committee Against House Demolitions (ICAHN)
116. Zochrot
117. ITTUAH (Union of Arab Community-Based Associations)
118. Taayush
119. Peace Now

Palestijnse gebieden

120. Arab Educational Institute
121. Library on Wheels for Nonviolence and Peace
122. Panorama Jerusalem
123. Nonviolence groepen Nablus-Bir Zeit-Gaza

Jordanië

124. Arab Women Media Center
125. National Forum for Youth and Culture

Libanon

126. Association Justice et Misericorde
127. Aidoun group
128. Nouveaux Droits de l'Homme Lebanon
129. Lebanese Association for Civil Rights
130. Tharwa

Syrië

131. Aidoun groep
132. Al-Ard
133. Etana
134. Nederlands Instituut voor Academische Studies in Damascus (NIASD)

ZUIDOOST EUROPA

Kosovo

135. Kosovo Organisation for new initiatives (KONI)
136. Integra

Macedonië

137. Antiko
138. Civil
139. DROM
140. Macedonian Helsinki Committee
141. EESAC

Servië Montenegro

142. Belgrade Centre for European Integrations
143. Belgrade Open School
144. Centre for Development of Serbia
145. Centre for Policy Studies
146. Committee for Civic Initiative
147. Institute for European Studies
148. Voice of Difference/Glas Razlike

Bosnie-Herzegovina

149. TALDI

KAUKASUS

Tsjetjenië

150. Chechnya Justice Initiative, Moscow
151. Agency for Rehabilitation and Development (ARD)/Denal, Karaboulakh/Grozny

BESTUREN EN MEDEWERKERS PAX CHRISTI 2005

BESTUREN

Ledenraad

Vredesbeweging

Pax Christi Nederland

Bisschop Ad van Luyn

s.d.b. (president)

Gemma Crijns

Kees Homan

Liesbeth Horstink

André Leliveld

Richard Steenvoorde

Raad van Toezicht

Thom Stoelinga (voorzitter)

Peter Duymelink

Ria Braspenning

Bestuur Stichting

Katholieke Vredesbeweging
(Stikav)

Pieter Rookmaker (voorzitter)

Gerard de Groot

Gerard Snijders

Directie

Jan Gruiters (directeur)

Freek Landmeter (adjunct-directeur)

MEDEWERKERS PAX CHRISTI

Communicatie

Jan Heerkens

Gied ten Berge

Liz van Omme

Ruud van Piggelen

Hélène Ruys

Annemarie Sweeris

Ondersteuning

Sonia Battjes

Sander Furth

Medea Lindelauf

Sharon Paais

Jaqueline Quarles van

Ufford

Regina Teunen

Financiële administratie

Tiem Brouwer

Lucie van Houwelingen

Giny Rossel

Gerrie van Vreeswijk

Personeel & Organisatie

Marlenne Bousie

Moniek Baerwaldt

Team internationale vredesprogramma's

Afrika

Johan te Velde

Nico Plooijer

Joost van Puijenbroek

Edwin Ruigrok

Latijns Amerika

Marianne Moor

Simone Remijnse

Midden-Oosten

Evert-Jan Grit

Marjolein Wijninckx

Balkan

Karlijn Leentvaar

Karel Roos

Kaukasus

Egbert Wesselink

Afdeling Maatschappelijk

Verantwoord Ondernemen

Nico Plooijer

Egbert Wesselink

Afdeling Politiek en Beleid

Micha Hollestelle

Sara Ketelaar

Regionaal kantoor Afrika

Simon Simonse

Regionaal kantoor

Midden-Oosten

Marjolein Wijninckx

Rasha Yaish

Regionaal kantoor Balkan

Biljana Dakic

Sladjana Dugonjic

Kristina Naceva

Nada Perovic

Milica Radulovic

ZALENCENTRUM

Coördinatie

Medea Lindelauf

Oproepkrachten

Tesse van Camerijk

Gwen Groenveld

Daan Kayser

Kathy Kayser

Reinout Klaarenbeek

Rachel Kloek

Wardah Maagd

Irene de Mol

Anne-Greet van Rootselaar

WERKGROEP MIDDEN

OOSTEN EN NOORD AFRIKA

Voorzitter

Wim Bartels

Leden

Erik Ackerman

Yousef Ahmed

Mient-Jan Faber

Willem van Genugten

Evert-Jan Grit

Jan Gruiters

Wilco de Jonge

Jet Kraemer

Janie Kuik

Erik Laan

Jan Jaap van Oosterzee

Lilian Peters

Charles Schoenmaeckers

Martin Sieperman

Juliette Verhoeven

Lambrecht Wessels

Marjolein Wijninckx

VERTEGENWOORDIGINGEN

PAX CHRISTI NEDERLAND

IKV

Frans Bauke van der Meer

Jan Gruiters

Justitia et Pax

Gied ten Berge

KRO

vacant

Pax Christi International

Bert van Horssen

Novib

Jan Gruiters

VKMO

Jan Gruiters

Partos

Jan Gruiters

TMF platform

Jan Gruiters

COLOFON

Een uitgave van Pax Christi Nederland
Juli 2006

Tekstbegeleiding

Machiel van Zanten / Marcel de Korte

Fotografie en beeld

Ger Driesens

Ronald de Hommel

IRIN

RAAK Grafisch Ontwerp

Dirk-Jan Visser

VN

Landengegevens

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Vormgeving

RAAK Grafisch Ontwerp

Druk

Libertas

BEZOEKADRES
GODEBALDKWARTIER 74
3511 DZ UTRECHT

POSTADRES
POSTBUS 19318
3501 DH UTRECHT

T. 030 233 33 46
U. WWW.PAXCHRISTI.NL
E. PAXCHRISTI@PAXCHRISTI.NL